พิมพ์เป็นธรรมบรรณาการ

านพระราชทานเพลิงศพ

เกรียงไกร อัตตะนันทน์

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๑๖

พิมพ์เป็นธรรมบรรณาการ
ในงานพระราชทานเพลิงศพ

จอมพล เกรียงไกร อัตตะนันทน์

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส
วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๑๖

ธรรมคติ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า

"ยศย่อมเจริญยิ่ง แก่บุคคลผู้มีความเพียร
มีสติ มีการงานสะอาด ใคร่ครวญแล้วจึงทำ
สำรวม เป็นอยู่โดยธรรม และไม่ประมาท"

จอมพล เกรียงไกร อัตตะนันทน์ เป็นผู้หนึ่งที่ได้รับความเจริญยิ่งในยศ คือได้เป็นจอมพล ทั้งนี้ก็ด้วยความเป็นผู้ปฏิบัติตามพระพุทโธวาทนั่นเอง

ในสมัยที่มีชีวิตอยู่ ได้เอาใจใส่ในกิจธุระการงานด้วยความขยันหมั่นเพียรจึงได้รับความเจริญก้าวหน้า ในหน้าที่ราชการมาตามลำดับ มิใช่แต่งานของชาติบ้านเมืองเท่านั้น แม้งานพระศาสนาก็เอาใจใส่เป็นธุระอย่างแข็งขัน โดยเฉพาะที่วัดพระเชตุพน ฯ เมื่อมีงานทุกครั้ง จอมพล เกรียงไกร อัตตะนันทน์ จะต้องมีส่วนเข้ามาช่วยเหลือเสมอและมิใช่จะมาแต่เฉพาะตัวเท่านั้น ยังชวนผู้ใต้บังคับบัญชามาร่วมในการบุญ การกุศลทุกครั้งไป

ยศนั้นมี ๓ อย่างคือ

๑. บริวารยศ

๒. เกียรติยศ

๓. อิศริยยศ

ความเป็นผู้มีบริวาร มีเกียรติ มีอำนาจนั้น จะต้องอาศัยความขยันหมั่นเพียรในการงาน มีสติรอบคอบ ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ปราศจากโทษ ใคร่ครวญให้รอบคอบเสียก่อน แล้วจึงทำงานนั้น มีความสำรวมในการกระทำกรรมโดยไม่เบียดเบียนตน เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน มีความยุติธรรม ความดี มีธรรมเป็นอำนาจ และประการสุดท้าย คือความไม่ประมาท ขอท่านที่ปรารถนายศทั้ง ๓ ประการนี้ พึงถือเป็นแนวทางปฏิบัติ

จอมพล เกรียงไกร อัตตะนันทน์ ได้รับยศทั้ง ๓ นี้ ก็ด้วยคุณธรรมดังกล่าว ความตายนั้นเป็นสมบัติติดตนมาพร้อมกับความเกิดอยู่แล้ว ใคร ๆ ก็หลีกเลี่ยงไม่พ้น ความตายของจอมพล เกรียงไกร อัตตะนันทน์ เป็นความตายที่สมเกียรติ ตายอย่างไม่เป็นหนี้แผ่นดินและโลกที่อาศัยเกิด ผู้ตายคงภาคภูมิใจและเป็นสุขในสัมปรายภพ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระสังฆราช

วัดพระเชตุพน ฯ

ระลึกถึง..........

จอมพล เกรียงไกร อัตตะนันทน์

จอมพล เกรียงไกร อัตตะนันทน์ ข้าพเจ้าได้รู้จักมาก็เป็นเวลานาน ทั้งนี้เพราะคุณหญิงกานดา อัตตะนันทน์ภรียาคู่ทุกข์คู่ยาก เป็นผู้มีชาติภูมิเป็นคนจังหวัดเชียงราย อันเป็นภูมิลำเนาเดียวกันกับข้าพเจ้า มีความคุ้นเคยสนิทสนมกันประดุจญาติ เข้าตามหลักแห่งพระพุทธโอวาทว่า "วิสฺสาสา ปรมา ญาตี ความคุ้นเคยเป็นญาติอย่างยิ่ง" นั้นแล ท่านจอมพลเกรียงไกร อัตตะนันทน์ นั้น นอกจากจะเป็นผู้คุ้นเคยกันแล้วยังเป็นโยมอุปการะแก่ข้าพเจ้าอีกด้วย ข้าพเจ้าต้องประสงค์สิ่งใด ท่านจอมพลเกรียงไกร เป็นรับสนองจัดให้เป็นไปตามประสงค์เสมอ เหตุนั้นเมื่อมาถึงอนิจจกรรมล่วงลับดับสังขารไป จึงอดที่จะระลึกถึงไม่ได้

คุณธรรมความดีที่มีปรากฏในความประพฤติปฏิบัติของท่านจอมพล เกรียงไกร อัตตะนันทน์ เท่าที่ข้าพเจ้าได้รู้จักและได้เห็นนั้น สรุปแล้วย่อมได้ในคุณธรรม 5 ประการ คือ

1. **สัจจะ** ความประพฤติปฏิบัติอะไรด้วยน้ำใจจริง เป็นต้นว่าเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงตรงต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่นที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้อง ต่อกาลเวลาที่จะประกอบกรณียกิจนั้น ๆ และต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ
2. **ธรรมะ** คือเป็นผู้ใช้สติสัมปชัญญะในการประกอบกรณียกิจและในความประพฤติปฏิบัติ เป็นต้นว่า ก่อนจะทำ จะพูดอะไร นึกก่อนแล้วจึงทำ จึงพูด ไม่ทำไม่พูด ไปตามอารมณ์นั้นๆ มีสัมปชัญญะความรู้และความรู้จักที่จะตัดอารมณ์นั้น ๆ ออกไปจากจิตใจ
3. **เมตตา** มีความปรารถนาดี ประสงค์จะให้ผู้ที่ดีอยู่แล้ว ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ไม่คิดริษยาพยาบาทต่อใคร ๆ ถึงแม้ผู้นั้นจะทำความเจ็บใจให้ก็ตาม
4. **สัญญมะ** สำรวมระวังใจอยู่เสมอ ในเวลาประสพกับอารมณ์จะดีร้ายประการใด มีการ

สำรวมระวังกิริยากายวาจาเป็นปกติเรียบร้อยเสมอ

5. **ทมะ** รู้จักข่มใจ ในเมื่อประสพกับอารมณ์อันไม่เป็นที่ต้องประสงค์ เช่นในเวลาถูกข่มเหง ถูกดูหมิ่น หรือขัดขวางในกิจการที่ทำนั้น ๆ

รวมความแล้ว ท่านจอมพล เกรียงไกร อัตตะนันทน์ เท่าที่ข้าพเจ้ารู้จักและได้คุ้นเคยกันมาเป็นเวลานานนั้น เป็นคนดีหรือเป็นผู้ดี เป็นสุภาพบุรุษ ควรแก่นามว่า "สัปบุรุษ" ผู้ดีผู้สงบระงับ ในพระพุทธศาสนา ถึงแม้จะถึงอนิจจกรรมล่วงลับดับสังขารไปแล้ว คุณธรรมความดีย่อมจะคงอยู่และปรากฏแก่ข้าพเจ้าอยู่เสมอมาในความรู้เห็นของข้าพเจ้าแล้ว การที่ได้รับพระราชทานยศ "จอมพล" นั้น ย่อมเป็นการสมควรอย่างยิ่ง ถึงแม้จะตายไปแล้วก็ตาม

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

17 พฤษภาคม 2516

(ลายมือชื่อ)

(พระธรรมกิตติโสภณ)

คำปรารภ

ประมาณปลายเดือนธันวาคม ๒๕๑๐ คือหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินวางแผ่นศิลาพระฤกษ์ก่อสร้างอาคารเรียนจิตตภาวันวิทยาลัย ซึ่งเป็นการวางรากฐานในการดำเนินงานการศึกษาพระพุทธศาสนาของจิตตภาวันวิทยาลัย การดำเนินงานก่อสร้างอาคารต่าง ๆ นั้น ในระยะแรก จำเป็นต้องอาศัยยานพาหนะในการขนส่งวัสดุก่อสร้างทุกวัน วัสดุที่จะต้องขนส่งจากกรุงเทพ ฯ ที่ใช้มากคือเหล็ก ปูนซีเมนต์ แต่ข้าพเจ้าก็เบาใจ เพราะในระยะนี้ท่านจอมพลเกรียงไกร อัตตะนันทน์ ในสมัยนั้นมียศเป็นพล. ตรี เป็นรองแม่ทัพกองทัพภาคที่ ๑ ได้ให้ความอุปถัมภ์อย่างแข็งขันในการขนส่งวัสดุก่อสร้าง ด้วยในระยะแรกนั้นงานก่อสร้างต้องเร่งรีบ การขนส่งวัสดุก็ต้องให้ทันกับงานก่อสร้าง ข้าพเจ้าต้องการรถขนวัสดุก่อสร้างเมื่อใด ขอบิณฑบาตไปก็ได้รับการอนุเคราะห์ทุกครั้ง จนการดำเนินงานเข้ารูปดีแล้ว ทางวิทยาลัยมีรถขนส่งเองจึงรบกวนท่านน้อยลง แต่ถึงกระนั้นท่านแม่ทัพก็ช่วยเหลือกิจการพระ-

ศาสนานี้มาโดยตลอด ครั้งหนึ่งเมื่อต้นปี ๒๕๑๓ ท่านแม่ทัพพร้อมด้วยคุณหญิงกานดาศรีภริยาและลูก ๆ ได้ไปเททองหล่อส่วนพระบาทพระพุทธนวฤทธิ์ที่จิตตภาวันวิทยาลัย ในการเททองครั้งนั้น ท่านแม่ทัพได้แกะดาวบนบ่าใส่ในเบ้าหลอมด้วยจิตศรัทธา จำได้ว่าคุณเล็งเลิศ คุณวันเพ็ญ ใบหยกและเพื่อน ๆ ได้กล่าวกันว่า ท่านแม่ทัพอธิษฐานขอให้เป็นจอมพล ท่านแม่ทัพก็พูดว่า ขอให้เป็นจอมพล เราไม่ได้คิดกันมาก่อนเลยว่า ท่านจะได้เป็นจอมพลในลักษณะที่ท่านไม่มีชีวิตอยู่ ภายหลังจาก ท่านแม่ทัพประสบ อุบัติเหตุถึงแก่อสัญกรรมแล้ว ทางราชการได้พิจารณาเห็นว่าท่านแม่ทัพได้ถึงแก่อสัญกรรมในหน้าที่ราชการ ทั้งตลอดระยะเวลาที่ได้รับราชการมาก็มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เสียสละเพื่อประเทศชาติ โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย เป็นผู้มีความจงรักษ์ภักดีต่อพระมหากษัตริย์ราชวงศ์ตลอดมา จึงได้รับพระราชทานยศเป็นจอมพล ข้าพเจ้าทราบจากหนังสือพิมพ์ก็นึกถึงคำอธิษฐานในวันนั้นได้ จะด้วยเหตุใดนั้น ขอท่านผู้รู้พึงพิจารณาดู ข้าพเจ้านั้นเชื่อในแรงอธิษฐาน เพราะการอธิษฐานนั้นเป็นบารมีที่พระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญมาก่อนได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ยศนั้นเป็นโลกธรรมฝ่ายดี ในชีวิตของชายชาติทหาร นั้นถือว่า การได้รับพระราชทานยศเป็นจอมพล เป็นยอดปรารถนาอันสูงสุด เป็นความสำเร็จในชีวิตของชายชาติทหาร จอมพลเกรียงไกร อัตตะนันทน์ ได้รับความสำเร็จอันสูงสุดในชีวิตแล้ว แม้จะได้มาด้วยชีวิตก็ตามก็เป็นความภาคภูมิใจยิ่งของตนเองและครอบครัว ญาติมิตรที่คุ้มเคย เพราะความตายนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่พ้น ต้องตายแน่นอน แต่การตายในหน้าที่นั้น เป็นความตายที่น่าภาคภูมิใจ

ข้าพเจ้าทราบจากประชาชนในชนบทซึ่งเป็นชาวนา บอกว่า เมื่อทราบว่าท่านแม่ทัพเสียชีวิตเพราะเครื่องบินตก ถึงกับร้องไห้ด้วยความเสียดาย เพราะท่านแม่ทัพในสมัยมีชีวิตอยู่เป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี เยี่ยมเยียนประชาชนในเขตรับผิดชอบของกองทัพภาคที่ ๑ อยู่เสมอ ประชาชนส่วนมากรู้จักท่านดี ทุกคนจึงอาลัยถึงท่าน ด้วยกุศลกรรมที่ท่านได้บำเพ็ญมานั้นย่อมส่งผลให้ได้รับความสุขในสัมปรายภพ

ผู้อำนวยการจิตตภาวันวิทยาลัย
บางละมุง ชลบุรี

จอมพล เกรียงไกร อัตตะนันทน์

ชาตะ 9 กุมภาพันธ์ 2456

อนิจกรรม 28 สิงหาคม 2515

(สำเนา)

ประวัติรับราชการแบบย่อ

๑. ชื่อ, ชื่อรอง, ชื่อสกุล เกรียงไกร อัตตะนันทน์

๒. เกิดเมื่อ ๙. ก.พ. ๒๔๕๖ จังหวัดธนบุรี

๓. ชื่อภริยา คุณหญิง กานดา อัตตะนันทน์

๔. ภูมิลำเนาปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๙๑ ถนนระนอง ๑ อำเภอพญาไท กรุงเทพมหานคร

๕. วุฒิการศึกษาก่อนเข้ารับราชการ สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก (รร.จปร.ปัจจุบัน) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗

๖. วุฒิการศึกษา (เพิ่มเติม) เมื่อเข้ารับราชการแล้ว

๑. โรงเรียนนายทหารวิทยาศาสตร์ รุ่นที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๘๒ สอบได้ตามหลักสูตร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ คำสั่งทหาร ที่ ๖/๑๐๒ ลง ๕ เม.ย. ๘๑

๒. โรงเรียนนายทหารราบชั้น ผบ. ร้อย รุ่นปี ๒๔๙๐ สำเร็จการศึกษาได้คะแนน ๘๑.๘๑% ได้เป็นที่ ๑๕ (สธ.ทบ. ๑ ที่ ๘๓๔ ลง เม.ย. ๙๔)

๓. รร.ศร. ชั้นนายพัน สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสอบได้คะแนน ๘๘.๖๐% พ.ศ. ๒๔๙๗ (ตามเรื่องฉบับ สบ.ทบ. ที่ ๑๔๘๔๑ ลง ๒๑ ก.ค. ๙๗)

๔. สำเร็จการอบรมหลักสูตรการรบร่วม กองทัพอากาศเป็นผู้ดำเนินการ เมื่อ ๒๘ พ.ค. ๙๙ ถึง ๑๔ มิ.ย. ๙๙ (ตามเรื่องฉบับ สบ.ทบ. ที่ ๑๒๐๑๔ ลง ๒๐ มิ.ย. ๙๙)

๕. เข้าศึกษาใน วทบ. ชุดที่ ๒ (ชกท. ๐๐๑๑) ระยะเวลาการศึกษา ๕ เดือน ตั้งแต่ ๔ พ.ค. ๐๓ (คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๐๖/๙๔๓๕ ลง ๒๙ เม.ย. ๐๓)

๖. เข้าศึกษาใน รร. สงครามจิตวิทยา หลักสูตร ORIENTAION
(คำสั่ง ทบ. ที ๓๗๘/๒๗๓๕๘ ลง ๒ ธ.ค. ๐๓)

๗. เข้าศึกษาใน วิทยาลัยการทัพบก หลักสูตรพิเศษ ชุดที่ ๒ ประจำปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๓ ผล

การศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดี (ตามเรื่องฉบับ กกพ.สบ.ทบ. ที่ ๖ ลง ๓ ม.ค. ๐๔)

๘. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ชุดที่ ๖ ตามคำสั่ง ทบ. ที่ ๑๕/๖๐๘ ลง ๑๕ ม.ค. ๐๗

๙. ๒๗ พ.ค. ๙๘ ดูการทหารที่ ฮาวาย เกี่ยวกับ ผบ.ผส. ถึง ๑๓ ก.ค. ๙๘

๑๐. ๑ ก.พ. ๐๓ ถึง ๓๑ มีค. ๐๓ ดูกิจการทหารรักษาพระองค์ ประเทศอังกฤษ

๑๑. ๑๗ พ.ค. ๑๑ ถึง ๙ มิ.ย. ๑๑ เดินทางไปดูกิจการทหาร ณ สหรัฐอเมริกา

๑๒. ๑๐ มิ.ย. ๑๑ ถึง ๙ ก.ค. ๑๑ ดูงานในประเทศอังกฤษและประเทศภาคพื้นยุโรป (ตามเรื่องฉบับที่ กห ลับที่ ๘๖๖๘/๑๑ ลง ๑๖ เม.ย. ๑๑)

๘. ตนเป็นสมาชิกองค์การฌาปนกิจ ทบ. ประเภท สามัญ เลขที่ ๑๔๓๖

ภรรยาเป็นสมาชิกองค์การฌาปนกิจ ทบ. ประเภท สามัญ เลขที่ ๕๒๐

๙. บุตร, ธิดา

ร.อ. สมภพ อัตตะนันทน์ สมรสกับ น.ส. จิราภา จารุเสถียร

นายพิพัฒน์พงษ์ อัตตะนันทน์

น.ส. พูนพันธ์ อัตตะนันทน์ สมรสกับ ดร. สกล พันธุ์ยิ้ม

นายธีระศักดิ์ อัตตะนันทน์

๑๐. ยศทหารชั้นสัญญาบัตร

๒ ก.พ. ๗๗ ร้อยตรี

๑ เม.ย. ๘๑ ร้อยโท

๑๙ มิ.ย. ๘๔ ร้อยเอก (แจ้งความทหาร ที่ ๔๑๑/๒๖๘๓๓ / ๒๔๘๔ ลง ๑๘ ก.ค. ๘๔)

๑ ม.ค. ๘๙ พันตรี (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๖๓ ตอนที่ ๕๘ ประจำ ๓ ก.ย. ๘๙)

๑ ม.ค. ๙๓ พันโท (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๖๗ ตอนที่ ๑๕ ลง ๑๔ มี.ค. ๙๓)

๑ ม.ค. ๙๘ พันเอก (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๗๒ ตอนที่ ๖ ลง ๒๒ ม.ค. ๙๘)

๑ ต.ค. ๐๕ พลตรี (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๐ ตอนที่ ๗ ลง ๑๗ ม.ค. ๐๖)

๑ ต.ค. ๑๒ พลโท (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๗๘ ตอนที่ ๕ ลง ๒๓ ม.ค. ๑๓)

๖ ต.ค. ๑๕ จอมพล (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๙ ตอนที่ ๑๕๐ ลง ๖ ต.ค. ๑๕)

๑๑. ตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร

๑ พ.ค. ๗๔ เป็นนักเรียนนายร้อยในโรงเรียนนายร้อยทหารบกไม่มีเงินเดือน (ตามบัญชีกรมยุทธศึกษาทหารบก)

๑ พ.ค. ๗๕ ถึง ๓๑ มี.ค. ๗๕ เป็นหัวหน้าตอน ๒ ชั้น ๒ เงินเดือน ๑๐ บาท (คำสั่งกรมยุทธศึกษาที่ ๓/๓๕ ลง ๒๙ เม.ย. ๗๕)

๑๐ ก.ค. ๗๗ ประจำ ร. พัน ๗ (พระนคร) คำสั่งที่ ๖๖/๔๗๖๖ พ.ศ. ๒๔๗๗

พ.ค. ๗๙ ประจำ ร. พัน ๕ คำสั่งกองทัพบกที่ ๗/๔๖๖ ลง ๑๖ เม.ย. ๗๙

๒๐ เม.ย. ๘๑ นายทหารฝึกหัดราชการ โรงเรียนนายทหารวิทยาศาสตร์ (คำสั่งกองทัพบกที่ ๖/๑๐๒ ลง ๕ เม.ย. ๘๑)

๑๒ เม.ย. ๘๓ ประจำกองบังคับการมณฑลทหารบกที่ ๔
(คำสั่งกองทัพบกที่ ๑๓/๓๔๙ ลง ๑๒ เม.ย. ๘๓)

๓๐ ก.ย. ๘๔ เป็นนายทหารวิทยาศาสตร์ มณฑลทหารบกที่ ๔
(คำสั่งกองทัพบกที่ ๑๕๙/๑๔๔๙๒ ลง ๓๐ ก.ย. ๘๔)

๗ ก.ค. ๘๘ เป็นรอง ผบ.ร. พัน ๕๒)
(คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๕๐/๖๒๐๑ ลง ๗ ก.ค. ๘๘)

๑ ม.ค. ๘๙ เป็น ผบ.ร. ๔ พัน ๑ ร้อย ๔
(คำสั่งกองทัพบกที่ ๒๐๐/๑๒๗๗๗ ลง ๒๗ ธ.ค. ๘๘)

๒๐ มิ.ย. ๘๙ เป็นหัวหน้ากองบังคับการโรงเรียนนายร้อยทหารบก
(คำสั่งกองทัพบกที่ ๕๖/๘๖๕๓ ลง ๒๐ มิ.ย. ๘๙)

๑ ม.ค. ๙๐ เป็น รอง ผบ. ร้อย ๒ แผนกปกครอง โรงเรียนนายร้อยทหารบก

(คำสั่งกองทัพบกที่ ๑๔/๙๓๕ ลง ๒๗ ม.ค ๙๐)

๒๕ เม.ย. ๙๐ เป็นนายทหารฝึกหัดราชการ โรงเรียนนายทหารราบ

(คำสั่งกองทัพบกที่ ๒๖/๒๔๓๕ ลง ๑๓ มี.ค. ๙๑)

๑๓ มี.ค. ๙๑ เป็น ผบ.ร. ๑ พัน ๓ รอ. ร้อย ๔

(คำสั่งกองทัพบกที่ ๓๙/๓๐๑๗ ลง ๑๓ มี.ค. ๙๑)

๑๖ ก.ย. ๙๑ เป็นรองผู้บังคับกองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์

(คำสั่งกองทัพบกที่ ๑๒๘/๑๑๓๔๒ ลง ๑๖ ก.ย. ๙๑)

๑ ม.ค. ๙๓ เป็น ผบ.ร. ๑ พัน ๒ รอ. และรักษาราชการ ผบ.ดย. มณฑล ๑ อีกตำแหน่งหนึ่ง (คำสั่ง ทบ. ที่ ๕/๕๓๘ ลง ๑๒ ม.ค. ๙๓)

๑๗ มี.ค. ๙๓ เป็น ผบ.ร. ๒๑ พัน ๒

(คำสั่ง ทบ. ที่ ๔๕/๓๔๗๓ ลง ๑๗ มี.ค. ๙๓)

๒๒ ก.ย. ๙๓ เป็น ผบ.ร. พัน ๑ กรมผสมที่ ๒๑

(คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๕๗/๑๓๔๓๒ ลง ๒ ต.ค. ๙๓)

๑๗ พ.ค. ๙๔ เป็น ผบ.ร. ๒๑ พัน ๒

(คำสั่ง ทบ. ที่ ๕๐/๗๒๔๖ ลง ๑๗ พ.ค. ๙๔)

๕ ก.พ. ๙๖ เป็นรอง ผบ.ผส. ๒๑
(คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๘/๒๑๗๗ ลง ๕ ก.พ. ๙๖)

๑๔ พ.ย. ๙๖ ประจำกองกลาง กรมการทหารราบ
(คำสั่ง ทบ. ที่ ๒๖๑/๒๓๕๘๘ ลง ๔ พ.ย. ๙๖)

๑ ก.ค. ๙๗ เป็นรองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกลพบุรี
(คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๓๔/ ๑๔๓๖๔ ลง ๑๓ ก.ค. ๙๗)

๓๐ ก.ย. ๙๗ เป็น ผบ.ร. ๑๓ และ ผบ.จทบ.อ.ด. อีกตำแหน่งหนึ่ง
(คำสั่ง ทบ. ที่ ๓๐๕/๒๕๖๑๕ ลง ๓๐ พ.ย. ๙๗)

๑๖ ธ.ค. ๙๘ เป็น ผบ.ผส. ๑๓ และ ผบ.จทบ.อ.ด. อีกตำแหน่งหนึ่ง
(คำสั่ง กห. ที่ ๓๒๔/๒๖๗๘๑ ลง ๒๗ ธ.ค. ๙๘)

๑ ม.ค. ๒๕๐๐ เป็น ผบ.ร. ๑ รอ. แต่มีฐานะเป็น ผบ.ผส.
(คำสั่ง กห. ที่ ๔๙/๒๕๔๖ ลง ๑๒ ก.พ. ๒๕๐๐)

๑ ม.ค. ๐๓ เป็นรอง ผบ.พล. ๑
(คำสั่ง ทบ. ที่ ๗/๗๑๑ ลง ๒๐ ม.ค. ๐๓)

๑ ต.ค. ๐๕ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็น ผบ.พล. ๑

(คำสั่ง กห. ที่ ๒๖๕/๒๓๒๗๐ ลง ๑๖ พ.ย. ๐๕)

๑ ต.ค. ๐๘ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็น รอง มทภ. ๑

(คำสั่ง กห. ที่ ๒๖๘/๐๘ ลง ๒๓ ก.ย. ๐๘)

๑ ต.ค. ๑๒ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็น มทภ. ๑

(แจ้งความกระทรวงกลาโหม ลง ๙ ก.ย. ๑๒)

๑๒. เงินเดือน เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ ชั้นสัญญาบัตร

๑๐ ก.ค. ๗๗ รับเงินเดือนชั้น ๑ เดือนละ ๘๐ บาท แจ้งความ ๑๖๒/๑๕๕๙๘ ลง ๙ ก.พ. ๗๗

๑ เม.ย. ๗๙ รับเงินเดือนชั้น ๒ เดือนละ ๙๐ บาท คำสั่งพิเศษ ลง ๘ เม.ย. ๗๙ หน้า ๕๗

๑ เม.ย. ๘๐ รับเงินเดือนชั้น ๒๘ เดือนละ ๑๐๐ บาท คำสั่งพิเศษ ลง ๓ เม.ย. ๘๐ หน้า ๖๓

๑ เม.ย. ๘๑ รับเงินเดือนชั้น ๒๙ เดือนละ ๑๑๐ บาท คำสั่งพิเศษที่ ๓๐/๒๔๘๑ ลง ๔ เม.ย. ๘๑

๑ เม.ย. ๘๒ รับเงินเดือนชั้น ๓๐ เดือนละ ๑๒๐ บาท

คำสั่งพิเศษ ลง ๘ เม.ย. ๘๒

๑ เม.ย. ๘๓ รับเงินเดือนชั้น ๓๑ เดือนละ ๑๓๐ บาท

คำสั่งพิเศษ ลง ๑๐ เม.ย. ๘๓

๑ เม.ย. ๘๔ รับเงินเดือนชั้น ๓๔ เดือนละ ๑๖๐ บาท

คำสั่งพิเศษ ลง ๓ มิ.ย. ๘๔

๑ ก.ค. ๘๕ รับเงินเดือนชั้น ๓๕ เดือนละ ๑๗๐ บาท

คำสั่งพิเศษ ลง ๓๐ ก.ย. ๘๕

๑ ก.ค. ๘๖ รับเงินเดือนชั้น ๓๖ เดือนละ ๑๘๐ บาท

คำสั่งพิเศษ ลง ๑๕ ก.ย. ๘๖

๑ ก.ค. ๘๗ รับเงินเดือนชั้น ๓๗ เดือนละ ๑๙๐ บาท

คำสั่งพิเศษ ทบ. ฉบับที่ ๑ ลง ๕ ต.ค. ๘๗

๑ ม.ค. ๘๙ รับเงินเดือนชั้น ๓๘ เดือนละ ๒๐๐ บาท

คำสั่งพิเศษ ทบ. ฉบับที่ ๑ ที่ ๑๗๗ ลง ๗ มิ.ย. ๘๙

๑ ม.ค. ๙๐ รับเงินเดือนชั้น ๓๙ เดือนละ ๒๒๐ บาท

คำสั่งพิเศษ ทบ. ฉบับที่ ๑ ที่ ๔๙ ลง ๕ มี.ค. ๙๐

๑ ม.ค. ๙๑ รับเงินเดือนชั้น ๔๐ เดือนละ ๒๔๐ บาท

คำสั่งพิเศษ ทบ. ฉบับที่ ๑ ที่ ๑๑ ลง ๒๒ ม.ค. ๙๑

๑ ม.ค. ๙๒ รับเงินเดือนชั้น ๔๓ เดือนละ ๒๖๐ บาท
คำสั่งพิเศษ ทบ. ที่ ๒๔ ลง ๒๔ ม.ค. ๙๒

๑ ก.ค. ๙๒ รับเงินเดือนชั้น ๔๕ เดือนละ ๓๐๐ บาท
คำสั่งพิเศษ ทบ. ที่ ๒๕๔ ลง ๗ ก.ย. ๙๒

๑ ม.ค. ๙๓ รับเงินเดือนชั้น ๔๖ เดือนละ ๓๒๐ บาท
คำสั่งพิเศษ ทบ. ที่ ๑๐ ลง ๑๔ ม.ค. ๙๓

๑ ม.ค. ๙๔ รับเงินเดือนชั้น ๔๗ เดือนละ ๓๕๐ บาท
คำสั่งพิเศษ ทบ. ที่ ๒ ลง ๙ ม.ค. ๙๔ (ครั้งที่ ๑)

๑ ก.ค. ๙๔ รับเงินเพิ่มพิเศษในการสู้รบกรณี ๒๙ มิ.ย. ๙๔ เดือนละ ๕๐ บาท
คำสั่งพิเศษ ทบ. ที่ ๑๒ ลง ๑๕ ม.ค. ๙๕ (ครั้งที่ ๑)

๑ ต.ค. ๙๔ รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบในกรณีสงคราม เกาหลี เดือนละ ๒๐๐ บาท
คำสั่งพิเศษ ทบ. ที่ ๑๓ ลง ๑๕ ม.ค. ๙๕ (ครั้งที่ ๒)

๑ ม.ค. ๙๕ รับเงินเดือนชั้น ๔๘ เดือนละ ๔๐๐ บาท
คำสั่งพิเศษ ทบ. ที่ ๓๓ ลง ๒๘ ม.ค. ๙๕ (ครั้งที่ ๑)

๑ ม.ค. ๙๖ รับเงินเดือนชั้น ๔๙ เดือนละ ๔๕๐ บาท
คำสั่งพิเศษ ทบ. ที่ ๒๕ ลง ๓๐ ม.ค. ๙๖ (ครั้งที่ ๑)

๓๐ พ.ย. ๙๗ รับเงินเดือนชั้น ๒๑ กับ พ.ส.ร. เดือนละ ๒๕๐ บาท

คำสั่ง ทบ. ที่ ๓๐๕/๒๕๖๑๕ ลง ๓๐ พ.ย. ๙๗

๑ ม.ค. ๙๘ รับเงินเดือนชั้น ๒๒ เดือนละ ๕๐๐ บาท กับ พ.ส.ร. เดือนละ ๒๕๐ บาท

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๓ ลง ๕ ม.ค. ๘๙ (ครั้งที่ ๑)

๑ ม.ค. ๙๙ รับเงินเดือนชั้น ๒๔ เดือนละ ๖๐๐ บาท กับ พ.ส.ร. เดือนละ ๒๕๐ บาท

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๒๒ ลง ๑๔ ม.ค. ๙๙ (ครั้งที่ ๑)

๑ ม.ค. ๒๕๐๐ รับเงินเดือนชั้น ๒๕ เดือนละ ๖๕๐ บาท กับ พ.ส.ร. เดือนละ ๒๕๐ บาท

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๑ ลง ๓ ม.ค. ๒๕๐๐ (ครั้งที่ ๑)

๑ ม.ค. ๒๕๐๑ รับเงินเดือนชั้น ๒๖ เดือนละ ๗๐๐ บาท กับ พ.ส.ร. เดือนละ ๒๕๐ บาท

คำสัง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๘ ลง ๘ ม.ค. ๐๑ (ครั้งที่ ๑)

๖ ก.ย. ๐๑ รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบเป็นรายเดือนเพิ่มขึ้นจากที่ได้รับอยู่เดิมอีกเดือนละ ๕๐ บาท

รวมเป็น ๓๐๐ บาท คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๓๗๘ ลง ๑๘ ก.ย. ๐๑ (ครั้งที่ ๑๖)

๑ ม.ค. ๐๒ รับเงินเดือนชั้น ๒๗ เดือนละ ๗๕๐ บาท พ.ส.ร เดือนละ ๓๐๐ บาท

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๖๐ ลง ๓๑ ม.ค. ๐๒ (ครั้งที่ ๑)

พ.ย. ๐๒ ปรับอัตราเงินเดือนและเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนเป็นรับเงินเดือนชั้น ๒๗ เดือนละ ๔,๙๐๐ บาท กับ พ.ส.ร. เดือนละ ๑,๕๕๐ บาท

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๕๘ ลง ๒๗ ม.ค. ๐๓

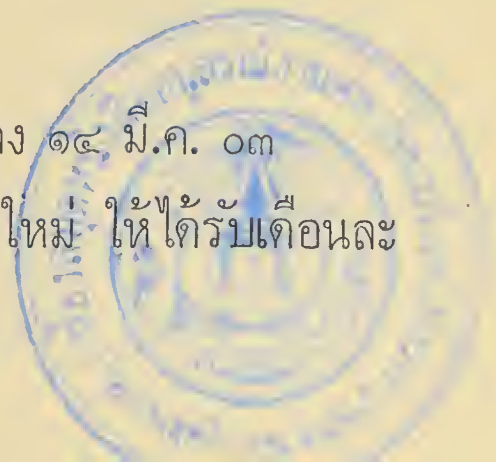
๑ ม.ค. ๐๓ รับเงินเดือนชั้น ๒๘ เดือนละ ๕,๒๐๐ บาท กับ พ.ส.ร. เดือนละ ๑,๕๕๐ บาท

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๔๗๐ ลง ๑๘ ธ.ค. ๐๒ (ครั้งที่ ๑)

๑ ม.ค. ๐๓ ปรับอัตราเงินเดือนและเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนเป็นรับชั้น ๒๘ เดือนละ ๕,๒๐๐ บาท กับ พ.ส.ร. เดือนละ ๑,๕๐๐ บาท

คำสั่ง ทบ. (ฉพาะ) ที่ ๑๖๐ ลง ๑๔ มี.ค. ๐๓

๑ พ.ย. ๐๒ ปรับ พ.ส.ร. ใหม่ ให้ได้รับเดือนละ ๒,๑๐๐ บาท

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๖๗๔ ลง ๘ ธ.ค. ๐๓

๑ ต.ค. ๐๕ รับเงินเดือน พล.ต. อันดับ ๑ ชั้น ๒๙ (๕,๗๐๐ บาท)

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๔๙๙ ลง ๑๑ ธ.ค. ๐๕ (ครั้งที่ ๒)

๑ ต.ค. ๐๖ รับเงินเดือน พล.ต. อันดับ ๑ ชั้น ๓๐ (๖,๒๐๐ บาท)

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๕๓๔ ลง ๓๐ ธ.ค. ๐๖ (ครั้งที่ ๒)

๑ ต.ค. ๐๗ รับเงินเดือน พล.ต. อันดับ ๑ ชั้น ๓๑ (๖,๗๐๐ บาท)

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๕๕๓ ลง ๒๓ ก.ย. ๐๗ (ครั้งที่ ๑)

๑ ต.ค. ๑๐ รับเงินเดือน พล.ต. อันดับ ๒ ชั้น ๓๒ (๗,๒๐๐ บาท)

คำสั่ง ทบ.(เฉพาะ) ที่๕๙๕/๑๐ ลง ๒๐พ.ย. ๑๐(ครั้งที่๒)

๑ ต.ค. ๑๐ ปรับเป็นรับเงินเดือน พล.ต. อันดับ ๒ ชั้น ๓๖ (๗,๔๐๐ บาท)

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๖๓๗/๑๐ ลง ๒๙ พ.ย. ๑๐

๑ ต.ค. ๑๑ รับเงินเดือน พล.ต. อันดับ ๒ ชั้น ๓๗ (๗,๘๐๐ บาท)

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๑๐๐๘/๑๑ ลง ๒๙ พ.ย. ๑๑ (ครั้งที่ ๒)

๑ ต.ค. ๑๒ รับเงินเดือน พล.ท. อันดับ ๑ ชั้น ๓๗ (๗,๘๐๐ บาท)

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๗๘๗/๑๒ ลง ๑๗ ก.ย. ๑๒

๑ ต.ค. ๑๒ รับเงินเดือน พล.ท. อันดับ ๑ ชั้น ๓๘ (๘,๒๐๐ บาท)

คำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ที่ ๘๕๗/๑๒ ลง ๑๗ ต.ค. ๑๒ (ครั้งที่ ๑)

๑๓. ตำแหน่งหรือราชการพิเศษ

๖ ส.ค. ๒๕๐๐ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นราชองครักษ์เวร

(ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๗๔ ตอนที่ ๖๘ ลง ๑๓ ส.ค. ๒๕๐๐)

๒๔ ก.ค. ๐๔ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นราชองครักษ์เวรสืบต่อไป

(ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๗๘ ตอนที่ ๖๔ ลง ๒๒ ส.ค. ๐๔ หน้า ๑๘๙๓ ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ ส.ค. ๐๔)

๓ เม.ย. ๐๖ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้เป็นนายทหารพิเศษประจำกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์

(แจ้งความ กห. เรื่องแต่งตั้งนายทหารพิเศษ ลง ๑๖ เม.ย. ๐๖)

๒๔ ก.ค. ๐๗ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นราชองครักษ์เวรสืบต่อไป

(ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลง ๑๐ ก.ค. ๐๗ ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๑ ตอนที่ ๖๘ ลง ๒๑ ก.ค. ๐๗)

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒ เมื่อ ๑๘ ก.ย. ๒๕๐๐ ถึง ๒๐ ต.ค. ๐๑ (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๗๔ ตอนที่ ๗๘ หน้า ๑๐ ลง ๑๘ ก.ย. ๒๕๐๐ ฉบับพิเศษ)

เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อ ๓ ก.พ. ๐๒ ถึง ๒๐ มิ.ย. ๑๑ (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๗๖ ตอนที่ ๒๑ หน้า ๘ ลง ๓ ก.พ. ๐๒ ฉบับพิเศษ)

แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา เมื่อ ๔ ก.ค. ๑๑ (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๕ ตอนที่ ๖๑ หน้า ๘๔ ลง ๔ ก.ค. ๑๑ ฉบับพิเศษ)

แต่งตั้งเป็นคณะกรรมาธิการพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับ

(ราชกิจจา ฯ ฉบับพิเศษ เล่มที่ ๘๕ ตอนที่ ๖๘ หน้า ๙ หมายเลข ๔ ลง ๓๑ ก.ค. ๑๑)

๒๔ ก.ค. ๑๐ เป็นราชองครักษ์เวรสืบต่อไป

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๔ ตอนที่ ๗๔ ลง ๑๑ ส.ค. ๑๐)

๒ เม.ย. ๑๒ เป็นกรรมาธิการเปิดเผยรายงานการประชุมลับตามประกาศวุฒิสภา เรื่องตั้งกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา

(ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๖ ตอนที่ ๓๓ หน้า ๑๕๐๗ ลง ๑๕ เม.ย. ๑๒)

ไปประชุมสหพันธ์ทหารผ่านศึกทั่วโลก

๑๔. ราชการสงคราม หรือ ปราบปรามการจลาจล หรือในเวลามีเหตุฉุกเฉิน

ไปราชการในคราวพิพาทกับอินโดจีนฝรั่งเศส เนื่องในกรณีเรียกร้องดินแดนคืน ตั้งแต่ ๑๘ พ.ย. ๘๓ ถึง ๓๐ เม.ย. ๘๔ ตามฉบับกลาโหมที่ ๒๘๒๘๔ พ.ศ. ๒๔๘๕

ไปราชการสงครามเกาหลี รุ่นที่ ๑ และไปรับกลับรุ่นสุดท้าย มีสิทธิ์ได้นับวันรับราชการทวีคูณ ตั้งแต่ ๒๒ ต.ค. ๙๓ ถึง ๓ พ.ค. ๙๔ (ตามเรื่อง ฉบับ สธ.ทบ. ๑ ที่ ๑๖๘๒ ลง ๒๗ มิ.ย. ๙๕)

๑๕. เครื่องราชอิสสริยาภรณ์

๒๑ ก.ย. ๗๗ ร.พ.ธ. (ราชกิจจา ฯ ๒๑๘๙)

๑๙ ก.ย. ๘๔ จ.ม. (แจ้งความทหารที่ ๕๕๖/๔๒๐๙๐ ลง ๒๑ พ.ย. ๘๔)

๕ ธ.ค. ๘๙ ร.จ.ม. (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๖๓ ตอนที่ ๘๐ ลง ๑๐ ธ.ค. ๘๙)

๔ ธ.ค. ๙๑ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๖๕ ตอนที่ ๗๕ ลง ๒๕ ธ.ค. ๙๑)

๓ ต.ค. ๙๓ เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๘

๑๘ มิ.ย. ๙๕ เหรียญชัยสมรภูมิ "เกาหลี" (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๖๙ ตอนที่ ๔๑ ลง ๑ ก.ค. ๙๕)

๑๘ พ.ย. ๙๖ ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๗๐ ตอนที่ ๗๕ ลง ๒๕ พ.ย. ๙๖)

๑๐ พ.ย. ๙๘ เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้นที่ ๓ (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๗๓ ตอนที่ ๒ ลง ๓ ม.ค. ๙๙)

๖ ส.ค. ๙๕ ให้ประดับเหรียญปฏิบัติงานสหประชาชาติได้ในโอกาสอันสมควร (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๖๙ ตอนที่ ๕๑ ลง ๑๙ ส.ค. ๙๕)

๑๒ ก.ย. ๒๕๐๐ ประดับเหรียญ "บรอนซ์สตาร์" ซึ่งรัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้ได้ในโอกาสอันสมควร (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๗๔ ตอนที่ ๘๖ ลง ๘ ต.ค. ๒๕๐๐)

๕ ธ.ค. ๐๔ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๗๘ ตอนที่ ๑๐๔ ลง ๑๕ ธ.ค. ๐๔)

๕ ธ.ค. ๐๖ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๐ ตอนที่ ๑๒๒ ลง ๒๗ ธ.ค. ๐๖)

๕ ธ.ค. ๐๗ ปถมาภรณ์มงกุฎไทย (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๑ ตอนที่ ๑๑๘ ลง ๑๗ ธ.ค. ๐๗)

๕ พ.ค. ๐๘ ตติจุลจอมเกล้าวิเศษ (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๒ ตอนที่ ๓๙ ลง ๑๑ พ.ค. ๐๘)

๕ ธ.ค. ๑๐ ปถมาภรณ์ช้างเผือก (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๔ ตอนที่ ๑๒๘ ลง ๓๐ ธ.ค. ๑๐)

๒๙ ก.ย. ๑๕ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ราชกิจจา ฯ เล่มที่ ๘๙ ตอนที่ ๑๕๐ ลง ๖ ต.ค. ๑๕)

นาฑีทอง

ถาม

"กราบนมัสการท่านอาจารย์ กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ ที่เคารพ

กระผมได้ ติดตาม รับฟัง รายการ ธรรมะ จากสถานีวิทยุยานเกราะ ๗๘๕ เป็นประจำ และได้รับแสงสว่างในการตอบปัญหาธรรมรายการนาฑีทองมาก กระผมได้เคยถามมาหนหนึ่งแล้ว ได้รับคำตอบจากท่านอาจารย์แล้ว จึงทำให้กระผมปลาบปลื้มใจมาก ความขัดข้องทั้งหลายหายไป แต่กระผมรู้สึกว่ารายการนาฑีทองนี้จะดึกมากไปสักหน่อย ถ้าหัวค่ำกว่านี้ก็จะดีมาก เพราะธรรมที่ท่านอาจารย์หยิบยกขึ้นมาอธิบายฟังแล้วชื่นใจ การงานที่เคยเอือมก็เพลินขึ้นได้ กระผมกราบขออภัย ได้คุยกับท่านอาจารย์มาพอสมควรแล้ว กระผมอยากจะเรียนถามท่านอาจารย์เล็กน้อยคือกระผมได้เคยแบ่งรายได้เล็กน้อยซื้อสัตว์ปล่อยเป็นประจำ ต่อมาเพื่อน กระผม เขาบอกว่าทำ อย่างนั้น ได้ ประโยชน์น้อยกว่า

เอารายได้ที่แบ่งนั้นมาทำ อย่างอื่น ที่เป็น ประโยชน์ กับส่วนรวมจะมิดีกว่าหรือ เช่นถวายพระสงฆ์องค์เณรขบฉันเพื่อเลี้ยงอัตตภาพร่างกาย เพื่อบำเพ็ญสมณธรรมหรือท่านจะเอาไปซ่อมสร้างถาวรวัตถุก็จะมีประโยชน์ ที่เพื่อนของกระผมว่าดังนี้ทำให้กระผมลังเล จึงอยากจะเรียนถามท่านว่าเหตุผลของเพื่อนกระผมจะได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงไร ที่กระผมได้ปฏิบัติมานานแล้วเป็นทานชนิดหนึ่งเหมือนกัน จะได้รับผลบุญมากน้อยเพียงไร ต่างกันอย่างไรก็กราบท่านอาจารย์ช่วยชี้แจงในปัญหานี้ให้กระผมหาย ข้องใจด้วยอีกครั้งหนึ่งเถิดครับ

กราบนมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

วัน บุญตรีสงวน

เลขที่ 249/1 ถนนสายลวด ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ"

ตอบ

เรื่องของการทำบุญนั้น เป็นเรื่องที่เราจะต้องพิจารณาเหมือนกันว่าจะได้ผลมากน้อยเพียงใด การซื้อสัตว์ปล่อยเพื่อให้ได้รับอิสระนั้นก็ถือว่าเป็นบุญอันหนึ่งและถ้าเราอยู่ในลักษณะที่กระทำอยู่เสมอๆ แล้วก็ถือว่าได้ประโยชน์มาก แต่ว่าเพื่อนของคุณอาจจะพิจารณาในแง่ที่ว่าการเสียเงินเสียทองไป หรือเพื่อที่จะทำบุญทำกุศลอันใดอันหนึ่งก็ควรที่จะทำให้มีประโยชน์ จะเอาชีวิตของพระเณรไปเทียบกับสัตว์เดรัจฉานที่เราปล่อยอย่างไร ชีวิตของพระเณรก็ย่อมจะมีค่ามากกว่า เพราะพระเณรเป็นผู้ที่มีศีลและมีประโยชน์กับโลก ถ้าเราทำบุญกับพระเณรก็ต้องได้รับอานิสงส์มากกว่าซื้อสัตว์ปล่อย ซึ่งเราเอาคุณค่าของชีวิตไปเปรียบเทียบก็ย่อมจะมีความแตกต่างกัน แต่ว่าถ้าเราพิจารณาในแง่ของบุญในแง่ของชีวิตสัตว์ก็ถือว่าเป็นชีวิตหนึ่ง มนุษย์ก็เป็นชีวิตหนึ่ง การปล่อยสัตว์ให้ได้รับอิสระภาพเป็นประจำอยู่เสมอนั้นก็ถือว่าเป็นการทำบุญทำกุศลที่สูงมากและมีประโยชน์มากเช่นเดียวกัน ต่างกันแต่ว่า

บุญกุศลที่ทำกับ พระสงฆ์สามเณร นั้นก็เป็นบุญ เป็นกุศลอีกชนิดหนึ่ง เราทำกับนกกาก็เป็นอีกชนิดหนึ่งซึ่งก็ควรจะทำทั้งสองอย่าง อาตมาไม่อยากจะพูดว่าทำกับพระเณรนี้ได้อานิสงส์มากกว่า เพราะท่านจะได้บำเพ็ญสมณธรรมหรือว่าศึกษาพระธรรมวินัยและก็ช่วยกันเผยแพร่คำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งพระสงฆ์ที่ได้ทำประโยชน์อย่างนี้ เรา ถวาย บำรุงท่าน ก็ย่อม จะได้รับ ประโยชน์ เช่น เดียวกัน ส่วนการที่ ซ่อมแซม ถาวรวัตถุใน พระพุทธศาสนา ก็มีประโยชน์ มีประโยชน์ทั้งนั้น แต่ว่าเป็นประโยชน์กันคนละด้าน ซึ่งเรื่องนี้อยู่ที่คุณวันจะพิจารณาทำ แต่สำหรับอาตมานั้นขอแนะว่าถ้ามีทางทำได้ทุก ๆ อย่างก็ดี เพราะขึ้นชื่อว่าบุญกุศลแล้วเราทำได้มากเท่าไรก็เป็นประโยชน์แก่ตัวเราเองมากขึ้นเท่านั้น และบุญกุศลนี้ก็ไม่จำเป็นจะต้องทำกับพระภิกษุสามเณรเสมอไป เราอาจจะทำกับใครก็ได้ที่เขาเป็นชีวิต ๆ หนึ่งที่เราได้ช่วยเหลือให้เขาประสบต่อความสุขสวัสดีหรือมีอิสระพ้นจากอันตรายต่าง ๆ ถ้าเราทำได้อย่างนั้นก็ถือว่าเป็นบุญเป็นกุศลแก่ตัวเราเหมือนกัน ก็ขอ

ให้ทำทุก ๆ อย่างที่เราสามารถจะกระทำได้ การที่ทำบุญอยู่เสมอย่อมจะเกิดประโยชน์แก่ผู้ที่กระทำ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญมากและก็ชักชวนแนะนำสาธุชนให้ทำบุญอยู่ตลอดเวลา เช่นเรื่องของการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ทำบุญตั้งแต่ขั้นต้นจนกระทั่งถึงขั้นสูงสุด ขั้นต้นนี้ได้แก่ทำบุญเพื่อที่จะได้รับความสุขในสัมปรายภพในโลกหน้า ขั้นสูงขึ้นไปก็คือทำบุญให้ถึงขั้นฌาณ อภิญญาและจนกระทั่งถึงขั้นสูงสุดคือบรรลุถึงมรรคผลนิพพาน พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแนะนำสั่งสอนเวไนยสัตว์ให้ทำเสมอเป็นประจำอยู่แล้ว ผู้ใดทำตามก็ย่อมจะได้รับประโยชน์มาก ฉะนั้นเหตุผลของเพื่อนคุณกับการกระทำของคุณก็ถูกทั้งสองฝ่าย ต่างกันแต่ว่าที่คุณปล่อยสัตว์ก็เป็นบุญเป็นกุศล ที่เพื่อนคุณแนะนำก็เป็นเรื่องบุญกุศล แต่เป็นบุญกุศลแก่พระสงฆ์สามเณร ขอให้คุณปฏิบัติทั้งความรู้สึกนึกคิดของเพื่อนคุณและของคุณเองทั้งสองอย่างก็จะเกิดบุญเกิดกุศลมากมาย สำหรับบุญมากบุญน้อยนั้นอยู่ที่ทำประโยชน์มากก็ได้รับบุญกุศลมาก ถ้าทำประโยชน์น้อยก็ได้บุญได้กุศลน้อย อันนี้อยู่ที่คนทำ เพราะ

ว่าพระสงฆ์สามเณรหรือว่าผู้ที่อยู่ในฐานะเป็นปฏิคาหกนี้ก็เหมือนกับเนื้อนา ถ้าหากว่าพื้นดินดีเราหว่านพืชลงไปก็งอกงาม ถ้าพื้นดินไม่ดี พืชก็ไม่งอกงาม เราอยู่ในฐานะเป็นทายกที่จะต้องทำบุญแล้วเราหว่านพืชคือไทยทานลงไปในพื้นนา คือ พระสงฆ์สามเณรเหล่านี้ ก็ย่อมจะต้องได้รับประโยชน์แตกต่างกัน ถ้าเนื้อนาดีก็ได้ผลดี เนื้อนาไม่ดีก็ได้ผลน้อย อันนี้เป็นเรื่องธรรมดาทั่ว ๆ ไป ฉะนั้นก็ขอให้คุณพิจารณาลักษณะนี้แล้วก็หาปฏิคาหกที่ดี บุญกุศลก็จะเพิ่มพูนมากขึ้น

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพอย่างสูง

หนูขอกราบเรียนถามปัญหาข้องใจมาดังนี้ค่ะ ศีลข้อ ๖ ,๗, ๘ เหมาะสำหรับเพียงคนบางคนเท่านั้น แต่บางคนที่ยังไม่พร้อมจะรักษาถ้าไปรักษาเข้าก็จะเป็นการชิงสุกก่อนห่าม หนูคิดว่าคนแก่ที่สุขภาพไม่ค่อยดีรักษาเพียงศีลห้าก็ดีถมไปแล้ว ศีล ๘ เหมาะสำหรับคนหนุ่มที่กำลังแข็งแรง

อดข้าวเย็นเสียบ้างจะได้ไม่คิดฟุ้งซ่าน สำหรับประเทศที่ขาดแคลนอาหาร ถ้าหลังเที่ยงไปแล้วงดทานเสียได้ ก็จะทำให้อาหารหมดช้าลง หรือสมัยก่อนโน้นยังไม่มีโรงสี ชาวบ้านต้องตักน้ำตำข้าวเอง ถ้าอดอาหารเสียได้ก็หมดภาระไปเยอะ เอาเวลาไปสวดมนต์ดีกว่า แต่สมัยนี้มีบางคนอายุมากแล้วประมาณ ๖๐—๗๐ ปกติก็ไม่ค่อยจะทำบาปอยู่ พอไปรักษาศีล ๘ เข้าสองสามครั้งก็ได้ผล คือ เป็นโรคกะเพาะอาหาร ปวดท้อง ท้องอืด และสายตาเปลี่ยนแปลง และหนูขอกราบเรียนถามมา ๔ ข้อค่ะ

๑) คนที่มีอาหารพร้อมอยู่แล้ว คือคนอื่นทำให้ไม่ต้องไปทำเอง เขาทำอยู่เป็นประจำตามธรรมดา จะรับประทานหรือไม่เขาก็ทำเท่าเดิม แต่ถึงเวลาแล้วกลับไม่รับประทาน จะได้กุศลมาจากไหนคะ ถ้ารับประทานให้อิ่มสบาย แล้วนั่งวิปัสสนา ๆ กับการอดข้าวแล้วปวดท้องวิปัสสนา ๆ ไม่ไหว อย่างไหนจะได้กุศลมากกว่ากัน

๒) บางคนแก่มากแล้วผอมจนกระดูกขึ้น มีที่นอนก็ไม่นอนเพราะรักษาศีล ๘ นอนบนผ้าบาง ๆ ทำให้เวลา

ตื่นนอนเจ็บปวดตามตัว เดินไม่ใคร่จะไหวเพราะต้องนอนกดกับพื้นแข็ง ๆ นาน ๆ การทรมานร่างกายให้เจ็บปวดจะได้กุศลมาจากไหนคะ และทรมานสังขารนี้ทำให้ได้รับความเจ็บปวดจะเป็นบาปแบบฆ่าตัวตาย หรือเปล่าคะ

๓) มีคนบางคนเห็นว่า ศีล ๘ เหมาะสำหรับคนหนุ่ม หรือคนที่ทำบาปเป็นประจำควรจะรักษามากกว่าคนแก่ที่อ่อนแอ และไม่ทำบาปอยู่แล้ว อย่างนี้ถูกต้องหรือเปล่าคะ

๔) การที่หนูมีความข้องใจเรื่องศีลนี้ จะเป็นบาปเป็นกรรมหรือเปล่าคะ

ขอท่านอาจารย์ได้โปรดกรุณาสั่งสอนชี้แจงให้ความสว่างแก่หนูด้วยค่ะ.

นมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง.

อารยา.

ตอบ

เกี่ยวกับเรื่องการสมาทานศีลในพระพุทธศาสนานั้น

ผู้ที่สมาทานศีลอุโบสถคือรักษาศีล ๘ ก็ย่อมจะมีข้อหนึ่งคือวิกาละโภชนาเวรมณี ได้แก่การงดเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล นี่ข้อหนึ่งซึ่งการงดเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาลนั้น ท่านหมายถึงเที่ยงไปแล้วที่พระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงวางหลักของการประพฤติปฏิบัติเช่นนี้ขึ้น ก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นการทรมานคือ คุณอารยาจะต้องเข้าใจด้วยว่าพระพุทธศาสนาเรานั้นถือการปฏิบัติแบบมัชฌิมาปฏิปทาคือทางสายกลาง ถ้าการปฏิบัติอันใดเป็นไปเพื่อความสุขสบายเกินไป พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ทรงสรร-เสริญยกย่อง การปฏิบัติอันใดเป็นไปเพื่อความลำบากแก่ตนเอง พระพุทธองค์ก็ไม่ยกย่อง ได้สอนให้เรานี้ดำเนินตามทางสายกลางไว้ ฉะนั้นการที่งดเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาลนั้นจึงไม่เป็นการทำตนเองให้ลำบาก แต่ว่าเป็นการปฏิบัติแบบมัชฌิมาปฏิปทา ทั้งนี้พระพุทธองค์ย่อมทรงทราบได้ดี ว่าร่างกายนั้นมีความต้องการอาหารเพียงใดปัจจุบันนี้เราก็ยอมรับกันแล้วว่าการบริโภคอาหารมากเกินควรนั้นย่อมให้โทษแก่ร่างกายหลายอย่าง พระพุทธองค์ก็ตรัสไว้ และสรรเสริญบุคคลที่บริโภคอาหารวันละ ๒ มื้อ

ว่าเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้โรคเบาบาง ทำให้ร่างกายคล่องแคล่วขึ้น และมีประโยชน์หลายอย่างทีเดียว สำหรับเรื่องกะเพาะอาหาร ปวดท้อง ท้องอืด หรือโรคสายตานั้นไม่ใช่เกิดมาจากเพราะว่าอดอาหารมื้อเย็น เพราะพระสงฆ์เป็นจำนวนมากที่ท่านอยู่อย่างสมบูรณ์ก็ไม่เห็นว่าจะเป็นเช่นนี้ คงจะเกิดมาจากสาเหตุอื่นมากกว่า ฉะนั้น ผู้ที่สมาทานอุโบสถศีลและก็รักษาศีล ๘ ด้วยการอดข้าวเย็นมื้อหนึ่งนั้นจึงถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ชอบแล้ว ทั้งในด้านการประพฤติปฏิบัติและในด้านสุขภาพอนามัย เพราะว่าร่างกายของเรานี้ถ้าหากว่าเราไม่หักโหมงานมากจนเกินไป ๒ มื้อก็ดูเหมือนจะพอดี ถ้าหากว่ารับประทานมากเกินความจำเป็นไป ก็กลายเป็นรังของโรคไปในที่สุด

สำหรับการประพฤติปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับเรื่องของศีล ก็เป็นไปในลักษณะดังกล่าว คือมัชฌิมาปฏิปทา สำหรับคนหนุ่ม ความจริงถ้าหากว่าจะพูดถึงเรื่องอาหารมีความสำคัญ คนหนุ่ม ย่อมจะต้องบริโภคอาหารให้มาก เพราะว่าร่างกายกำลังเจริญเติบโต ส่วนคนแก่นั้นก็รู้สึกว่าความต้องการในด้านอาหารก็ลดน้อย

ลง ถ้าหากว่าจะจะพูดในแง่ของอาหารก็น่าจะให้คนหนุ่มนี้รับประทาน ๓ มื้อ มากกว่าที่จะ ๒ มื้อ เพราะว่าความฟุ้งซ่านต่าง ๆ นั้นเป็นเรื่องของจิตใจ ถ้าหากว่าผู้นั้นได้ประพฤติธรรมปฏิบัติธรรมดี จิตก็คงไม่ฟุ้งซ่าน ถึงจะได้บริโภคอาหารดี ๆ ก็ไม่ฟุ้งซ่าน เพราะว่าตนเองสามารถควบคุมจิตใจไว้ได้ อาตมาจะตอบปัญหาของคุณที่ถามมาทั้ง ๔ ข้อเป็นข้อ ๆ ไปตามลำดับ

เรื่องการงดเว้นจากการรับประทานอาหารนี้ ไม่ใช่มุ่งที่จะให้เกิดกุศลจากการอด แต่มุ่งที่จะให้มีปลิโพธคือความกังวลน้อยลง เพราะผู้ที่ปฏิบัติธรรมนี้จะต้องตัดปลิโพธ กังวลให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ สิ่งใดที่เกิดความกังวลใจ สิ่งนั้นก็จะต้องตัดไป การบริโภคอาหาร ๓ มื้อนั้นเป็นเหตุให้เกิดความกังวลมาก และที่พระสงฆ์ฉันอาหาร ๒ มื้อ ก็เพื่อตัดความกังวลดังกล่าวนี้แหละ และก็ไม่เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนแก่ร่างกาย เพราะถือว่าเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกายแล้ว สำหรับผู้ที่จะปฏิบัติวิปัสสนา ถ้าหากว่ารับประทานอาหารอิ่มเกินไป การปฏิบัติก็ไม่ได้ผล เพราะว่ามีอาหารอิ่มมากก็ย่อมจะเมาในอาหาร

เมื่อนั่งทำสมาธิ ก็อาจจะสัปปะหงก คือถีนะมิทธะ ย่อมจะเข้าครอบงำได้ง่าย ฉะนั้นแม้แต่ผู้ที่บริโภคอาหารเพียง ๒ มื้อ ท่านก็สอนให้เราบริโภคพอสมควร พอรู้สึกว่าอิ่มก็ต้องหยุดบริโภคทันที เพราะถ้าบริโภคอิ่มเกินไปก็จะทำให้เกิดความง่วงเหงาหาวนอนขึ้น การนั่งวิปัสสนาก็ไม่ได้ผล เพราะว่าเมื่อจิตนี้เกิดถีนะมิทธะเข้าครอบงำแล้ว จะไปพิจารณาอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาให้เห็นโดยเด่นชัดได้อย่างไร ก็พิจารณาได้ลำบาก แต่ถ้าหากว่าการอดข้าวทำให้ปวดท้อง นั่งวิปัสสนาไม่ไหว ก็ให้ใช้วิธีปฏิบัติโดยปรึกษานายแพทย์ดูว่า สาเหตุแห่งการ ปวดท้อง นี้เกิด มาจาก อะไร ถ้าแพทย์ สันนิษฐาน ว่าเกิด มาจาก อดอาหาร ก็ทดลองรับ-ประทานอาหารดูว่าจะหายปวดไหม ถ้าหายปวดก็รับประทานอาหารได้ตอนเย็น แล้วเราก็สมาทานศีล ๕ ข้อนี้ก็ไม่เสียหายอะไร เพราะว่าเรื่องสุขภาพร่างกายนี้ก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ซึ่งเมื่อเราเห็นว่าเราไปไม่ไหวจริง ๆ เราก็เอาเพียง ๕ ข้อ เพราะว่าอินทรีย์หรือศรัทธาของแต่ละบุคคลนั้นย่อมไม่เท่าเทียมกัน ก็ควรที่จะปฏิบัติตนตามแพทย์ อย่าอดข้าวให้ปวดท้อง เพราะถ้าเป็นเช่น

นั้นก็จะทำให้เกิดโทษ ทางร่างกายขึ้น ก็ควรจะ ปฏิบัติตนให้เป็นมชฌิมาปฏิปทา อันนี้ก็ไม่เสียหายอะไรหรอก อนุโลมกันได้ การปฏิบัติวิปัสสนานั้นต้องได้กุศลแน่นอน เพราะการสมาทาน นั้นเป็น เบื้องต้น ของการ ที่จะ ประพฤติธรรมปฏิบัติธรรมหรือว่าบำเพ็ญกุศลขั้นสูงขึ้นไปต่างหาก ฉะนั้นถ้าหากว่าเราได้มีศีลอยู่แล้ว มีศีล ๕ บริสุทธิ์ก็สามารถที่จะปูพื้นฐานทางจิตใจในด้านทำกุศลให้สูงส่งขึ้นไปได้ด้วยการเจริญวิปัสสนา ฉะนั้นการปฏิบัติวิปัสสนานี้จึงถือว่ามีอานิสงส์มากกว่า แต่ก็ถือว่าต้องอาศัยศีลเป็นรากฐาน ถ้าไม่มีศีลเป็นรากฐาน วิปัสสนาก็ไม่เกิด

ปัญหาข้อที่ ๒ เกี่ยวกับเรื่องการนอนบนที่นอนสูงที่นอนใหญ่ภายในยัดด้วยนุ่นและสำลี คุณอารยาจะต้องเข้าใจถึงพุทธประสงค์ด้วยว่าเพราะเหตุใดพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ทรงบัญญัติ ให้เราเว้นจากที่นอนสูงที่นอนใหญ่เช่นนี้ที่ให้เว้นนี้ก็เพื่อที่จะป้องกันมิให้เกิดกิเลสขึ้น เพราะว่าการประพฤติธรรม ปฏิบัติธรรม นี้ไม่ ว่าเราจะ รักษาอุโบสถศีลหรือเราจะปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานก็ตาม มีจุดมุ่งหมายเพื่อขัดเกลากิเลสอันมีราคะ โทสะ โมหะ ฉะนั้นถ้าหากว่า

การบริโภคสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเป็นเหตุให้เกิดราคะ โทสะ โมหะ แล้วสิ่งนั้นก็ควรงดเว้นและการนอนกับพื้นแข็ง ๆ นั้นไม่เป็นการทรมานตนเองหรอก พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงนอนกลางดินเลย พระสงฆ์สาวกสมัยก่อนแม้แต่หมอนจะหนุนก็ยังไม่ใช้ ใช้ขอนไม้นี่หนุนศีรษะ และก็มีผ้าสังฆาฏิทับอีกชั้นหนึ่งเท่านั้น และก็เอาผ้าอาบปูลาดกับพื้นแผ่นดินแล้วก็นอนได้ จำพรรษาได้ ฉะนั้นการนอนกับพื้นไม่เป็นการทรมานหรอก อย่าคิดว่าเป็นการทรมาน เพราะว่าการปฏิบัติเช่นนั้นเราป้องกันมิให้กิเลสเกิดขึ้นมากกว่า เพราะว่าการที่ ปรนเปรอชีวิตมากเกินไป ก็เป็นกามสุขัลลิกานุโยค ซึ่งอันนี้ก็เป็นทางสุดโต่งสายหนึ่งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ทรงสรรเสริญ ฉะนั้นก็ควรที่จะปฏิบัติตามพุทธบัญญัติไว้และไม่เป็นการทรมานเลย เพราะว่าการทรมานทรกรรมถ้าหากว่าเป็นไปในลักษณะเช่นนี้ชาวบ้านทั้งหลาย ที่เขาไม่มี เตียงนอน ตามชนบทก็เป็น คนที่อยู่อย่าง ทรมาน น่ะซิแต่เขายังอยู่กันได้อย่างสบายไม่เดือดร้อนอะไร

สำหรับปัญหาข้อที่ ๓ มีบางคนเห็นว่าศีล ๘ เหมาะสำหรับคนหนุ่มหรือคนที่ทำบาปเป็นประจำควรจะรักษามาก

กว่าคนแก่ที่อ่อนแอและก็ไม่ทำบาปอยู่แล้วอย่างนี้จะถูกต้องหรือเปล่า คือขึ้นชื่อว่าศีลนั้นเหมาะกับคนทุกจำพวก ไม่ว่าจะเป็นคนหนุ่มคนสาวหรือคนแก่ เหมาะที่จะประพฤติทั้งนั้น เพราะการรักษาศีลนี้ก็เป็นการป้องกันคนมิให้ทำบาป แต่คนที่ทำบาปอยู่แล้วและกระทำอยู่เสมอ ๆ เป็นเนืองนิจนั้นเขาจะศรัทธารักษาศีลได้อย่างไร ศีลที่เรารักษากันอยู่นี้ก็ต้องอาศัยศรัทธาเป็นพื้นฐาน, และส่วนมากก็เป็นบุคคลผู้ที่ผ่านการอบรมในทางศาสนามาพอสมควร จึงเป็นผู้ที่รักษาศีลอุโบสถเหล่านั้นได้ ฉะนั้นจึงเหมาะกับบุคคลทุกจำพวกที่ ศรัทธาจะ ประพฤติ ปฏิบัติ ย่อม จะเกิดกุศล แก่คนทุก ๆ จำพวกทั้งนั้น ไม่จำกัดว่าจะเป็นคนหนุ่มคนสาวคนแก่หรือว่าคนแข็งแรงหรืออ่อนแอ ทุกคนจะต้องทำได้ถ้าหากว่าทำได้ก็จะเกิดกุศลอย่างมากทีเดียว

สำหรับปัญหาข้อที่ ๔ นั้นที่คุณถามปัญหามาเกี่ยวกับเรื่องของศีลนี้ ไม่เป็นบาปเป็นกรรมหรอก เป็นกุศลเสียอีก เพราะว่าการสนทนาธรรมกันย่อมเป็นบุญเป็นกุศลและก็เกิดศิริมงคลมาก ถ้ามีปัญหาอันใดถามมาก็เกิดบุญเกิดกุศล เพราะนอกจากจะเกิดประโยชน์กับคุณอารยาแล้วก็ยัง

เป็นประโยชน์แก่อีกหลาย ๆ ท่านด้วยกันที่อาจจะมีความข้องใจลักษณะเดียวกันกับ คุณซึ่งก็นับว่าเป็นประโยชน์มาก เป็นมงคล อย่างยิ่ง และ ก็ขอ อนุโมทนา ขอบใจที่ใช้รายการนาฬิกาทองนี้ให้เป็นประโยชน์

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ ที่เคารพอย่างสูง

ดิฉันมีข้อ ข้องใจอยาก จะปรึกษาท่าน อาจารย์ช่วยแนะนำและกรุณาชี้แจงแสงสว่างให้ดิฉัน หายข้องใจด้วยค่ะ

ปัญหาของดิฉันมีดังนี้

๑. การถวายข้าวพระพุทธ หากวันไหนมีธุระกลับมาถึงบ้านเวลา ๑๒ นาฬิกาตรง แล้วถวายข้าวพระ-พุทธ ไม่ทราบว่าจะถูกต้องหรือเปล่า หรือบางทีไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ได้มีจิตระลึกถึงท่านและได้ถวายข้าวท่านก่อนทุกครั้ง คือตั้งใจถวายในใจด้วยความเคารพอย่างสูงเป็นเวลา ๕ นา**ที** แล้วจึงจะรับประทานได้ อย่างนี้จะถูกต้องหรือเปล่าคะ

๒. การที่เรายกมือไหว้ด้วยความเลื่อมใส เมื่อมีผู้เอ่ยถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดิฉันทำถูกหรือเปล่า เพราะมีเพื่อนทักว่ามากไป เพราะเขาคิดว่าดิฉันไหว้ลมไหว้อากาศ

๓. เมื่อเวลาว่าง ๆ ใจก็นึกภาวนาว่าสัมมาอรหัง อยู่อย่างนี้เรื่อย ๆ จะเรียกว่ามีสติไหมคะ

๔. ชักชวนให้ผู้อื่นทำบุญทำกุศลแล้วเราจะได้กุศลหรือเปล่าคะ

๕. ดิฉันยังมีมารดาบิดา แต่ไม่ได้รับใช้ใกล้ชิดท่าน เพราะต้องการออกมาทำงานนอกบ้าน แต่ก็ส่งเงินไปอุดหนุนเสมอ แล้วเมื่อท่านมีธุระจำเป็นก็เรียกไปใช้อย่างนี้จะได้ชื่อว่าเลี้ยงดูหรือเปล่าค่ะ

๖. คนโบราณมักพูดกันว่า ผู้หญิงที่ไม่ได้แต่งงานนั้นเป็นคนบาปหนา ตายไปจะต้องตกนรกดิฉันเองไม่ได้แต่งงาน เพราะไม่อยากจะแต่ง แต่ก็ไม่ได้ทำบาปอะไรจะต้องไปตกนรก ด้วยเหตุอะไรคะ ดิฉันได้ฝากปัจจัยมาทำบุญสร้างวิทยาลัยจิตตภาวัน บางละมุง ๕ บาท และของเพื่อนอีก ๕ บาท เขาขออุทิศให้คุณพ่อที่ล่วงลับไปแล้ว

สุดท้ายนี้ ดิฉัน ขอ อาราธนา คุณ พระศรี รัตน ตรัย ช่วยให้ท่านอาจารย์และทุก ๆ ท่านที่ทำรายการนี้จงประสบแต่ความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ด้วยความเคารพอย่างสูง

เพียร ครองธรรม

๓๖๓ ถนนจรัลสนิทวงศ์ วัดดีดวด ธนบุรี

ตอบ

เรื่องการถวายข้าวพระพุทธ ถ้าหากว่าเราคิดว่าเรื่องการถวายข้าวพระพุทธ เป็นการให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉันจริง ๆ การถวายตอน ๑๒ นาฬิกาก็เห็นถ้าจะไม่ตรงกับเวลาอันสมควร เพราะว่าสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาลแล้ว แต่นี่เป็นการถวายเพื่อสักการะ อันเป็น ส่วน อามิสบูชา นั้นก็ถือว่าไม่เป็นผลเสียหายแต่อย่างใด แต่ประเพณีนิยมในทางปฏิบัตินั้น ท่านถือเอาการถวายข้าวพระพุทธตอนเช้า

กับตอนเพลก็ควร จะทำตามประเพณีจะ เหมาะกว่า เพราะว่าตอนนั้นเป็นตอนที่พระสงฆ์ท่านฉันภัตตาหาร ถ้าหากว่าคุณมีธุระจำเป็นจริง ๆ กลับมาบ้านไม่ทันเพราะ ๑๒ นาฬิกา ก็ถวายเฉพาะอาหารคือถวายข้าวบูชาพระในตอนเช้า เพราะตอนเช้านี้เป็นเวลาที่ถูกแล้ว ตอนเย็นเราก็ถวาย มีน้ำ มีดอกไม้ ธูปเทียนบูชา อันนี้เป็นโบราณที่ท่านปฏิบัติมาซึ่งก็เป็นประโยชน์มาก เพราะว่านอกจากจะเป็นการน้อมจิตเพื่อนึกถึงคุณ ของพระสัมมา สัมพุทธเจ้าแล้วยังจะเป็นการทำใจของเราให้ผ่องใส เป็นการแสดงออกเพื่อกตัญญูกตเวทิตาธรรมต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัม-พุทธเจ้าด้วย สำหรับการปฏิบัติด้วยการน้อมจิตนึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าก่อนที่จะรับประทาน อาหาร นั้นถือว่าเป็นการ กระ ทำที่ ถูก ต้อง และ เป็น การ กระทำ ที่ดี มาก ทีเดียว เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่าอย่างน้อยก่อนที่เราจะบริโภคอาหาร เราก็ยัง น้อมจิต นึกถึง คุณของ พระศรีรัตนตรัยซึ่งก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ เรานี้บริโภค อาหารด้วย ความบริสุทธิ์มากยิ่งขึ้น เพราะการที่น้อมจิตนึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ได้ย่อมจะเป็นมหากุศล อย่างน้อยเราก็ไม่ทำบาป

อาหาร ที่เรา บริโภคไป ก็เป็น อาหาร ที่เรา ได้มา ด้วย ความสุจริต ทั้งยังนึกถึงคุณของผู้ที่มีพระคุณก่อน อย่างนี้ถือเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องมากทีเดียว

สำหรับเรื่องการยกมือไหว้ ด้วยความ เลื่อมใสเมื่อมีผู้เอ่ยถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ความจริงโบราณเขาทำมานานแลว จะสังเกตได้เวลาไปแสดงธรรมเทศนาในต่างจังหวัดเวลาขึ้นเทศนาบนศาลาก็ดี หรือแม้แต่ในพระนครนี้ในบางแห่งก็ดี พอเอ่ยชื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ญาติโยม ทั้งหลายที่เป็น อุบาสก อุบาสิกาก็ ยกมือท่วม ศีรษะสาธุเป็นการถวายคารวะแสดงความเคารพต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ที่ประเสริฐสุดในโลก เพราะว่าได้ประทานแสงสว่างในทาง จิตใจใน ทาง ชีวิตให้แก่ ชาวโลก อย่าง มากมาย และได้สร้างสิ่งที่ประเสริฐสุดให้เกิดขึ้นแก่สังคมมนุษย์นี้เป็นอย่างมาก ฉะนั้นการยกมือไหว้ด้วยความเลื่อมใสใน พระสัมมา สัมพุทธ เจ้านี้ จึงเป็นการ ปฏิบัติ ที่ถูกต้อง แม้ว่าเพื่อนของคุณจะเข้าใจว่าคุณไหว้ลมไหว้อากาศอันนี้เป็นเพราะเหตุว่าเขาไม่เข้าใจต่างหาก เขาไม่เข้าใจเขาก็เลยคิดแต่เพียงตื้น ๆ ว่า เอ เรานี่ยกมือไหว้ลมไหว้

อากาศ พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้อยู่ที่นั่น พระพุทธรูปก็ไม่มี แต่แท้ที่จริงแล้ว พระนั้น อยู่ที่ใจคือด้วย การน้อม จิตนึกถึงต่างหาก แม้ว่าในสถานที่นั้นจะไม่มีพระพุทธรูปตั้งอยู่ แต่เราก็น้อมจิตบูชาคุณของพระพุทธเจ้า ก็เป็นอันว่าใช้ได้ และก็ทำถูกแล้ว

สำหรับปัญหาข้อที่ ๓ การที่คุณบริกรรมว่าสัมมาอรหังอยู่เสมอ ๆ เมื่อมีเวลาว่างนั้นก็เรียกว่าเจริญพุทธานุสติคือ น้อมจิต ระลึกถึง คุณของ พระพุทธเจ้าเป็น อารมณ์ การปฏิบัติเช่นนั้นจัดว่าเป็นอนุสติได้ แต่ว่าเป็นพุทธา-นุสติ

สำหรับปัญหาข้อที่ ๔ ที่คุณถามมาว่าเมื่อเราไปชักชวนให้ผู้อื่นทำบุญทำกุศล แล้วเราจะได้กุศล ด้วยหรือไม่ อันนี้ถูกต้องแน่นอน เพราะว่าการชักชวนให้ผู้อื่นทำกุศลนั้นก็คือชักชวนให้ผู้อื่นนี้สร้างคุณงามความดี ดีกว่าที่จะไปชักชวนกันทำบาป เวลานี้เสียงที่ชักชวนคนให้ทำกุศลนั้นรู้สึกว่ายังดังน้อยกว่าเสียงที่ชักชวนคนให้ไปทำบาปเสียอีก ฉะนั้นการที่เราได้ชักชวนให้ผู้อื่นมา สร้างบุญสร้างกุศลนั้นเท่า กับว่า เรานี้ ได้ ชักชวน ผู้อื่นให้ไปสู่ สวรรค์ ไป

นิพพาน ไปสู่ความสุขความเจริญอันจะเป็นประโยชน์กับชีวิตของเขาเป็นอย่างยิ่ง ถือว่าเป็นประโยชน์มาก ชวนกันไปทำบุญ เว้นไว้แต่ในกรณีของการประกาศเรี่ยไรหรือการสร้างกุศลที่ไม่มีสาระแก่นสารหรือเพื่อประโยชน์ตนเอง แต่ถ้าเราชักชวนไปทำกุศลให้แก่ ศาสนาชิ้นใดชิ้น หนึ่งตามพระอารามต่าง ๆ ตาม วัดแล้วก็ ถือว่าเป็น การปฏิบัติที่ถูกที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สรรเสริญ เพราะว่าการประกาศพระพุทธศาสนาใน ปัจจุบันนี้ ก็คือการชักชวน คนไปทำบุญทำกุศลนั่นเอง เป็นการชักชวนให้บุคคลทำความดีความชอบ ทำประโยชน์ให้เกิดขึ้น ผู้ที่ทำเช่นนั้นย่อมจะได้รับกุศล ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ชักชวนคนให้ไปทำบาปหรือว่าประพฤติทุจริต การกระทำเช่นนั้นย่อมจะเป็นบาป ไม่เกิดบุญเกิดกุศล ฉะนั้นที่คุณทำถูกต้องและก็ได้บุญได้กุศลเช่นเดียวกัน

สำหรับเรื่องการเลี้ยงดูมารดาบิดานั้น อันนี้ได้มีปัญหาเกิดขึ้นมาบ่อย ๆ เพราะว่า แม้แต่ พระสงฆ์เองก็รู้สึกสงสัยเหมือนกันว่าการที่ตอบแทนคุณมารดาบิดา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนว่าเราต้องเลี้ยงดูท่านเมื่อยามแก่เฒ่า

ชราลงซึ่งเป็นข้อปฏิบัติข้อหนึ่งที่เราจะต้องปฏิบัติกันอยู่ ที่นี้เมื่อมาบวชเป็นพระสงฆ์แล้ว นี่แทนที่เราจะได้ปรนนิบัติมารดาบิดา กลับตรงกันข้าม มารดาบิดาเสียอีกต้องเป็นผู้ปรนนิบัติพระสงฆ์ซึ่งเป็นลูก เช้าจะต้องมาส่งปิ่นโต แล้วเย็นจะต้องมาส่งน้ำปานะอีก ซึ่งก็เป็นการเพิ่มภาระให้ท่านนี้ลำบาก ดู ๆ แล้ว เอ ใครอุปการะใครกันแน่ เราเลี้ยงดูมารดาบิดาหรือว่ามารดาบิดามาเลี้ยงดูเรา ก็ชวนให้เกิดความสงสัยเหมือนกัน เพราะว่าถ้ามองดูในอีกแง่หนึ่งก็อาจจะคิดว่าเรานี้ไม่ได้เลี้ยงดูท่านเลย ท่านมาเลี้ยงดูเราต่างหาก เราเสียอีกผู้กไผ่ในความสบายแล้วก็ปล่อยให้ท่านนี้ทำงานลำบาก พระไปช่วยไถนาไปช่วยทำมาค้าขายทำมาหากินประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งก็ไม่ได้ มารดาก็ต้องเลี้ยงดูส่งเสีย อีกแง่หนึ่งก็เป็นการเพิ่มภาระให้ ชวนให้เข้าใจไปว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการเบียดเบียนมารดาบิดา แต่ความจริงแล้วกลับตรงกันข้าม พระสงฆ์ที่ได้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนานี้ถือว่าเป็นการสงเคราะห์มารดาบิดาอย่างสูง สงเคราะห์ถึงโลกหน้าคือสวรรค์สงเคราะห์ถึงภพภูมิที่สูงสุดคือพระนิพพาน เพราะเป็นการสงเคราะห์

ให้มารดาบิดาได้สร้างความดี ได้ประกอบการบุญการกุศล ทั้งพระสงฆ์เอง ซึ่งเสมือน หนึ่งเลือดในอกของ มารดาบิดา นั้นก็ได้ศึกษาพระธรรมวินัย, ทำประโยชน์ให้แก่พระพุทธ ศาสนา อย่างกว้าง ขวางเป็นการ ตอบแทนคุณ ท่านอันหนึ่ง ซึ่งเป็นการสงเคราะห์มารดาบิดาให้ถึงสัมปรายภพ สำหรับ การ เลี้ยงดู มารดา บิดา สำหรับบาง ท่านที่ไม่มีโอกาสได้มา ปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด แต่เราได้สงเคราะห์ท่านด้วยการ มอบปัจจัย ๔ ไปให้ อย่างนี้ก็จัดว่าเลี้ยงดูเหมือนกัน แต่ ว่าไม่สมบูรณ์เท่านั้นเอง ที่จะสมบูรณ์คือหมายความว่าเรา ทำมาหากินด้วยและก็เลี้ยงดูท่านด้วย ปรนนิบัติท่านด้วย ด้วยมือของเรา เหมือนกับที่ท่านได้เลี้ยงเรามา แต่ว่าใน ปัจจุบันนี้ เหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปก็เหมือน กันกับเราเลี้ยงดูเหมือนกัน แต่ว่าไม่สมบูรณ์เหมือนกับ โบราณเท่านั้น เหมือนกับพ่อแม่ที่สงเคราะห์ลูก เลี้ยง ดูลูกเหมือนกัน ปัจจุบันนี้คุณเพียรก็คงจะทราบแล้วว่า มารดาที่เลี้ยงบุตรนั้น โอกาสที่จะได้เลี้ยงเหมือนโบราณ นั้นน้อยเต็มที่ เพราะบางท่านต้องไปทำงานนอกบ้าน เมื่อ มีบุตรแล้วก็เอาบุตรนี้ไปฝากเขาเลี้ยงไว้ หรือว่าไปจ้างเขา

เลี้ยงไว้ในสถานเลี้ยงเด็กบ้าง หรือจ้างคนใช้คอยดูแลบ้าง อะไรทำนองนี้ซึ่งพ่อแม่เองก็ไม่ได้เลี้ยงเท่าไร แต่เป็นผู้เงินหาทองมาเลี้ยงลูก ก็เท่ากับว่าพ่อแม่ก็เลี้ยงลูกเหมือนกัน แต่ว่าวิธีเลี้ยงต่างจากโบราณเท่านั้น เป็นคนละลักษณะ ฉะนั้นปัจจุบันถ้าหากว่าคุณไม่มีโอกาสไปอยู่กับพ่อแม่ จะต้องอยู่ห่างไกลกันแต่คุณก็สามารถที่จะมีเงินมีทองจับจ่ายใช้สอยเพื่อที่จะแบ่งปันเลี้ยงดูได้ก็ควรทำ เพราะถือว่าเป็นการเลี้ยงดูเหมือนกัน อย่าให้ภาระหน้าที่อันนี้บกพร่องไป เราจะต้องทำให้สมบูรณ์แล้วก็จะเป็นเหตุให้คุณมีความสุขความเจริญ เพราะความกตัญญูกตเวทีต่อมารดาบิดานั้นย่อมเป็นสิริมงคลแก่ผู้ที่กระทำอย่างยิ่ง, ผลอันนี้แหละที่จะทำให้คุณได้ สำเร็จใน ชีวิตอย่าง สูงสุดขึ้นไปตามลำดับ

สำหรับในปัญหาข้อที่ ๕ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกพอใจของแต่ละบุคคลนี้มากกว่า คือที่โบราณท่านพูดว่าผู้หญิงที่ไม่ได้แต่งงานนั้นเป็นคนบาปหนา ตายไปแล้วจะต้องตกนรกนี้ คือเรื่องของนรกเรื่องของสวรรค์ที่เกิดขึ้นตามความรู้สึกของสตรีนั้นดูเหมือนจะเป็น เรื่องที่เกิดขึ้นไม่

เหมือนกัน บางคนอาจจะเห็นสวรรค์ อาจจะเห็นนรกแต่เพียงแค่แต่งงานกับไม่ได้แต่งงาน, ซึ่งความจริงอันนั้นไม่ใช่นรกไม่ใช่สวรรค์ที่แท้ นรก, สวรรค์ที่แท้นั้นหมายถึงอีกภพภูมิหนึ่งต่างหาก คนที่ไม่ได้แต่งงานและมีความผาสุกกว่าแต่งงาน คน ๆ นั้นแหละเหมือนคนที่ได้ขึ้นสวรรค์ แต่ถ้าหากว่าคนที่แต่งงานแล้วมีความทุกข์กว่าไม่ได้แต่งงานนั่นแหละเหมือนการตกนรก อย่างนี้ดูเหมือนจะถูกต้องมากกว่า เพราะว่านรกสวรรค์ในโลกมนุษย์อยู่ที่ความสุขทางใจ, และอยู่ที่ว่าเราจะได้กระทำความดีมากน้อยแค่ไหน เพราะว่าบางคนไม่ได้แต่งงาน แต่ว่าทำความดีได้มากกว้างขวางและชีวิตก็อยู่อย่างเป็นสุขดี แต่บางคนแต่งงานไปแล้วก็ไม่ได้สร้างความดี ไม่ได้ทำบุญทำกุศลอันใด เหมือนกับตกนรก อันนั้นก็เป็นเรื่องของความทุกข์ซึ่งก็เลือกเอาเองตามความรู้สึกของแต่ละบุคคล ถ้าหากว่าคนไม่ได้แต่งงานตกนรก ภิกษุณีที่ได้บวชในสมัยพุทธกาลก็คงจะตกนรกกันหมดละกระมัง และก็พระสงฆ์ทั้งหลายที่ไม่ได้แต่งงานก็คงจะตกนรกกันหมด ความจริงการประพฤติพรหมจรรย์นั้นเป็นการประพฤติธรรมอันประ

เสริฐ ฉะนั้นจึงไม่เป็นไปตามที่ใคร ๆ ได้พูดไว้ ไม่ใช่บาปหนาหรือว่าเป็นสิ่งที่น่าเสียหายอันใดเป็นสิ่งที่ประเสริฐเสียอีกที่เราสามารถอยู่คนเดียวได้ เพราะว่าจะได้สร้างกุศลมาก ๆ และก็ได้ บำเพ็ญ ความดี ให้ยิ่งขึ้นต่อไป ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ เช่นมีโอกาสเลี้ยงดูมารดาบิดาเป็นต้น ถ้าแต่งงานมีครอบครัวแล้วอาจจะหมดโอกาสเพราะต้อง เลี้ยงดู สามี ปรนนิบัติสามี และก็ลูก ๆ ต่อไปอีกซึ่งทำให้เรานั้ ไม่ได้ ปฏิบัติ หน้าที่ที่ ตนเอง จะพึง ปฏิบัติต่อมารดาบิดาก็เป็นได้

ถาม

กราบนมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ ที่เคารพอย่างสูง

ดิฉัน ติดตาม รับฟัง รายการ นาฑี ทอง ทุกเช้า ด้วยความสนใจอย่างยิ่งเพราะได้ให้ความ รู้ทางธรรม อย่างกว้างขวางมากขึ้น ท่านอาจารย์คะ ขณะนี้ดิฉันกำลังมีเรื่องที่ทุกข์ใจมิใช่น้อย จึงอยากจะขอพึ่งท่านอาจารย์ให้ช่วยแก้ปัญหาให้ด้วยค่ะ เรื่องนี้เป็นเรื่องของน้องสาวของดิฉันอีกทีหนึ่ง เรื่องมันเป็นอย่างนี้ค่ะ

น้องของดิฉันได้ชอบคนที่อยู่ในวงการ บรรเทิงคนหนึ่งได้เขียนจดหมายไปคุยด้วย ทางไปรษณีย์หลาย ฉบับจนคุ้นเคยกัน จนกระทั่งเขาต้องการรู้จักตัว แต่ฝ่ายน้องของดิฉันก็ไม่อยากให้พบตัวจริงเพราะเขาเป็นคนไม่สมประกอบ ไม่อยากให้ผู้ที่เขาชอบพบตัวจริง กลัวเขาจะรังเกียจ น้องเขาก็ไปคุยหยั่งเสียงดูโดยสมมุติว่า ถ้าเขามีรูปร่างหน้าตาน่าเกลียดเขาจะรังเกียจหรือไม่ทางฝ่ายพี่คนนั้น ก็บอกว่าไม่รังเกียจน้องจึงไปพบเขา ท่านอาจารย์อาจจะคิดว่าพวกเราเชื่อคนง่ายเกินไป แต่ไม่ใช่อย่างนั้นดอกนะคะ เราได้รู้จักเขาดีพอสมควร รู้แม้กระทั่งว่าเขามีครอบครัวแล้ว เขาเป็นคนเปิดเผยและเป็นคนดีไม่น้อยเมื่อน้องไปพบเขาที่ทำงาน เขาก็ไม่ได้แสดงกิริยารังเกียจเลยแม้แต่น้อย, จนเราทุกคนซาบซึ้งและนับถือเขามาก, บางครั้งถึงกับซื้อของไปฝากแต่เขาก็ห้ามปรามไม่ให้ซื้อ

วันหนึ่ง น้องได้โทรศัพท์ไป คุยกับเขา ฝ่ายประชาสัมพันธ์คนหนึ่งพูดจาไม่เหมาะสม, น้องของดิฉันไม่พอใจ เขียนจดหมายไปทางสถานีแห่งนั้น, และแล้วเขาก็ส่งจดหมายมาถึงบ้านดิฉัน บอกให้ยุติการติดต่อ กับเขาเพียงแค่นี้

โดยให้เหตุผลว่าเขาถูกผู้ใหญ่ตำหนิ ถูกครหาทั้งทางครอบครัวและที่ทำงาน นับแต่นั้นมาน้องของดิฉันก็เสียใจมากและโกรธผู้ที่มีศักดิ์เป็นพี่บุญธรรมมาก ดิฉันพยายามพูดปลอบใจเขาแต่พวกเราน่ะไม่เกลียดเขาเลย ดิฉันคิดว่าจะโทรศัพท์ไปขอร้องเขา ขอให้เป็นมิตรดีกันเพียงจิตใจก็ยังดีถมไป อย่าถึงกับเลิกคบกันโดยไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกันเลย ดิฉันอยากจะทำให้น้องลืมความกลุ้มใจที่มีอยู่นะคะ ไม่ทราบว่าทำไปแล้วจะได้ผลดีหรือเปล่า เพราะน้องของดิฉันดูเสียใจมากเหลือเกินแล้วถือเป็นเรื่องใหญ่มาก ดิฉันอยากจะเรียนถามท่านอาจารย์ว่า ถ้าหากว่าความโกรธยังฝังใจแน่นหนามากไม่สามารถจะลืมได้ แต่คิดคราวไรต้องโกรธทุกทีท่านอาจารย์จะมีวิธีใดที่จะช่วยไม่ให้เรามีอารมณ์โกรธอันเป็นบาปอย่างนั้นได้ แล้วถ้าเป็นดังนี้ตลอดไปจะก่อให้เกิดวิบากไม่ดีขึ้นในชาติหน้าได้ไหมคะ ขอความกรุณาท่านอาจารย์ได้โปรดช่วยดิฉันและน้องด้วยนะคะ

กราบนมัสการด้วยความเคารพ

สมจิต บุญสมภาร

(๔๓/๒ ซอยบำเพ็ญกุศล ตรอกจันทร์ ยานนาวา พระนคร)

ตอบ

ปัญหาทำนองนี้มีอยู่เสมอ เพราะในวงการบันเทิงนั้นส่วนมากผู้ฟังไม่เข้าใจลึกซึ้งถึงเรื่องราวต่าง ๆ บางทีก็พาให้เคลิบเคลิ้มไปกับเสียงที่ปรากฏเกิดขึ้นหรือ ปรากฏในทางรูปบ้าง อันเป็นเรื่อง ถ้าพูดตามหลักธรรมทางศาสนาก็คือเรื่องของเบญจกามคุณ อันเต็มไปด้วยรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ปัจจุบันคนที่คลั่งไคล้เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้มีมากเหลือเกินและผลสุดท้ายก็ลงเอยด้วยความเศร้าโศรก ดังที่มีปรากฏอยู่บ่อย ๆ คือถ้าหากว่าเราวางตนเองถูกแล้วก็เข้าใจสิ่งทั้งหลายเหล่านี้โดยถูกต้องแล้ว ปัญหาทางใจเช่นนี้ก็จะไม่เกิดขึ้น โรคบ้าคลั่งดาราก็คงจะหายไปตามลำดับ คือแทนที่เราจะไปหลงงมงายในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เราก็คงจะใช้ให้เป็น ประโยชน์ในบางครั้งเพื่อ ผ่อนคลาย อารมณ์ที่เราตึงเครียดมาจากการทำงาน, ได้ฟังเสียงเพลง ต่าง ๆ ให้มันสบายใจขึ้น แต่ก็ไม่ใช่ว่าเป็นไปในเรื่องของราคะตัณหา หรือเป็นไปในสิ่งที่เป็นอกุศล เพราะว่าคนที่เข้าใจในสิ่ง ทั้งหลาย เหล่านี้โดยถูก ต้อง แล้ว ก็คงจะไม่ หลงงม

งายในสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ปัญหานี้อาตมาอยากจะตอบให้หมดเปลือก แต่ว่าก็เกรงว่าจะไม่เหมาะสม เพราะว่าส่วนมาก ขอโทษเถอะถ้าหากว่าเป็นเด็กที่อยู่ในวัยหนุ่มวัยสาวตามบ้านนอกแล้วก็มักจะไม่เข้าใจในเรื่องเหล่านี้ ก็เลยกลายเป็นคนคลั่งไคล้ไปในที่สุด บางคนต้องทิ้งไร่ ทิ้งสวน ทิ้งนา ทิ้งพ่อ ทิ้งแม่ ก็หอบผ้าหอบผ่อนเข้ากรุงเทพ ฯ ว่าจะมาเป็นนักร้องบ้างละ หรือจะเป็นดาราขึ้นมาบ้างอะไรทำนองนี้แล้วผล สุดท้าย ก็ต้องกลายเป็น คนเสียคนก็มีแยะ

เรื่อง เหล่านี้ เป็น เรื่อง ที่เรา คลั่งไคล้ ในสิ่ง ต่าง ๆ โดยที่ไม่เป็นประโยชน์อะไร ชีวิตของคนควรจะฝากไว้กับสัจจธรรม หรือความจริงมากกว่า เพราะสัจจธรรมเท่านั้นแหละที่ สามารถจะ รักษาชีวิต ของเราให้อยู่อย่าง เป็นสุขได้ แม้การดำรงชีวิต อยู่ในโลกนี้ก็ เหมือน กันเรา ก็ควร ที่จะได้ฝากไว้ในสัจจธรรม ผู้หญิงจะรักผู้ชายสักคนหนึ่งก็ไม่ใช่เพราะได้ยินเสียงแจ้ว ๆ ทางวิทยุ แล้วก็เกิด ความคลั่งไคล้หลงไหล ไม่ใช่อย่างนั้น สิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นเรื่องประ-โลมโลกที่เราควรจะได้พิจารณากันให้ซึ้งไปถึงแก่น ของชีวิต

ว่าเรานี้จะชอบใครจะรักใครสักคนหนึ่งก็ต้องดูว่าเขาจะรับผิดชอบตัวเราได้มากแค่ไหน พอจะฝากชีวิตไว้ให้เกิดความอบอุ่นได้มากเพียงใด ก็ควรจะได้พิจารณาเลือกดู โดยเฉพาะบางคนน่ะเลี้ยงตัวเองก็ยังไม่ได้ แล้วจะมาเลี้ยงเราไหวหรือ เราก็ต้องพิจารณาดูก่อน มีหลักฐานมั่นคงไหมพอที่จะรับผิดชอบต่อครอบครัวในอนาคตได้หรือไม่ ความประพฤติดีไหม เป็นคนมีครอบครัวแล้วหรือยัง เราจะต้องดูให้ละเอียดไม่ใช่ว่านึกจะพอใจใครก็ชอบ โดยไม่คำนึงถึงละว่าเขามีลูกมีเมียแล้ว ซึ่งอันเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความเดือดร้อนในสังคมปัจจุบันนี้ และอีกประการหนึ่งเรื่องการโทรศัพท์ไปคุยกันในที่ทำงานก็ไม่เหมาะ เพราะว่าคนหนึ่งก็ต้องทำงานจะมามัวนั่งคุยออดอ้อนฉอเลาะกันอยู่ก็งานการก็เสีย เจ้านายเขาก็ต้องตำหนิติเตียน อันนี้ฝ่ายประชาสัมพันธ์เขาพูดก็ถูกเขาว่าก็ถูก เพราะตามธรรมดาแล้วถ้าหากว่ามีผู้หญิงโทรศัพท์ไปหาผู้ชายในที่ทำงาน คุยกันนาน ๆ งานก็เสีย ถ้าผู้นั้นรับราชการก็ทำให้งานของบ้านเมืองต้องล่าช้าไปในที่สุด แล้วก็ใครที่ทำให้บ้านเมืองล่าช้าถ่วงความเจริญของชาติบ้านเมืองก็คือผู้หญิง

ที่โทรศัพท์ไปคุยนั่นแหละ ถ้าหากว่าทำงานบริษัท บริษัทก็อาจจะล่มจมก็ได้ เพราะไม่ต้องทำงานอะไรกันละมัวนั่งพูดโทรศัพท์คุยกันทั้งวันแล้ว ผลสุดท้ายงานการเขาก็เสื่อม

อันนี้เป็นเรื่องที่เขาทำถูกต้องหมด ทุกอย่างเราจะไปโกรธจะไปเสียใจอะไรไม่ได้ทั้งสิ้น เป็นเพราะเหตุว่าเราประพฤติตนไม่ดีเอง อาตมาขอพูดอย่างตรงไปตรงมาอาจจะทำให้คุณสมจิต บุญสมภารที่ถามปัญหามาในวันนี้ไม่พอใจก็ได้ แต่ความจริงน่ะเป็นอยู่อย่างนี้ การเก็บความโกรธไว้ในใจถือว่าเป็นบาปอย่างยิ่ง ถ้าฝังไว้เป็นพยาบาทก็บาปมาก คนที่มีพยาบาทอยู่ในใจมาก ๆ หรือผูกโกรธคนอื่นเขามาก ๆ นั้นตายไปแล้วต้องตกนรกแน่ เพราะว่าอำนาจแห่งความโกรธนั้นถือว่าเป็นบาปอันร้ายแรง บุคคลที่มีความโกรธฝังลึกแน่นภายในจิตอำนาจความโกรธนี้จะส่งผลให้ไปเกิดในนรกแล้วก็จะถูกไฟนรกเผาไหม้ให้เกิดความทุกข์ขึ้น ถ้ายังไม่ตายจากโลกนี้ไปสู่นรกก็จะต้องประสบต่อความทุกข์ในปัจจุบันนี้ทุก ๆ อิริยาบถ เพราะว่าการผูกโกรธผู้อื่นนั้นเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้องเป็น ทุกข์จะเป็นทุกข์อยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด จะยืนจะเดินจะนั่ง จะนอนก็จะต้อง

ประสบกับความทุกข์อย่างนี้ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นก็ควร ที่จะได้ บรรเทา ความโกรธ หรือ ว่าโทสะ จริตได้ บรรเทาไว้ บ้างแล้วเราก็จะได้อย่างเป็นสุข และสำหรับปัจจุบัน เรื่อง ปัญหา ทั้งหลาย ทั้งปวง เหล่า นี้ก็คิด ว่าคุณ ๆ ทั้งหลาย ที่มี ปัญหาท่านองนี้ก็คง จะเข้าใจว่า เรานี่ควร จะวางตน อย่างไร เพราะเรื่องการคลั่งไคล้ดารา คลั่งไคล้เสียงเพลงนั้นน่ะ เป็นเรื่องที่เราอย่าไปฝังใจมากนัก สิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็น เครื่องที่ประโลมใจเพียงชั่วขณะหนึ่ง ๆ ไปยึดถืออะไรไม่ได้ เพราะยึดถือแล้วก็จะเป็นทุกข์

ถาม

๑. "กราบนมัสการท่านอาจารย์ กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ ที่เคารพอย่างสูง

ดิฉันรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ เป็นอย่างสูง ที่ท่านอา-จารย์ได้ให้ความ สว่างใน เรื่องการ ทำบุญ จากราย การนาฑีทอง ดิฉันยังมีข้อข้องใจอยู่อีก ๒ ข้อ ขอเรียนถามท่าน อาจารย์อีกดังนี้ค่ะ

๑. ก่อนนอนดิฉันสวดมนต์ทุกคืน เว้นไว้แต่ไม่สบายก็ไม่สวด การจุดธูปบูชาพระก็จุดบ้าง ไม่จุดบ้าง จะเป็นไรหรือเปล่าคะ

๒. ดิฉันไม่สบายใจเลย เมื่อเห็นพระมาบอกบุญ เช่นสร้างโบสถ์ สร้างวิหาร หรือการกุศลต่าง ๆ ดิฉันไม่กล้านิมนต์ท่านเข้าบ้าน นับเป็นการเสียมรรยาทและไม่คารวะต่อพระสงฆ์ซึ่งเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า ทำให้ดิฉันไม่สบายใจเลยค่ะ เนื่องจากวันหนึ่งดิฉันเห็นพระธุดงค์ใกล้จะถึงจังหวัดเพชรบุรี ท่านปักกลดอยู่ค่ะ ต่อมาราวสองสามวันก็ทราบว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจับพระนั้นได้พร้อมทั้งลูกระเบิดมือและก็อีกหลาย ๆ อย่างกลายเป็นพวกผู้ก่อการร้ายไป ดิฉันไม่แน่ใจเมื่อเห็นพระท่านมาบอกบุญว่าเป็นพระ จริงหรือเป็นพระปลอมจึงส่งเงินให้ท่านที่ประตูบ้าน ดิฉันคิดว่าดิฉันตั้งใจทำบุญ จะเป็นพระจริงหรือปลอมก็ช่างเถิด แต่ข้องใจมากที่ไม่ได้นิมนต์ท่านเข้าบ้านจะบาปหรือเปล่าคะ

ได้รับแล้วโปรดตอบให้ทราบ พร้อมกับจดหมายในรายการนาฑีทองด้วยค่ะ คอยรับฟังอยู่ทุกคืน

กราบนมัสการท่านอาจารย์ด้วยความเคารพอย่างสูง

บ.บางกอกน้อย

ถาม

๒. "นมัสการมายังท่านอาจารย์ กิตฺติวุฑฺโฒ ที่เคารพ

ดิฉันมี ความเดือดร้อน ใคร่จะขอ ความเมตตา จากท่านอาจารย์คือที่บ้านของดิฉัน มีตัวต่อมาทำรัง ที่ฝ้าภายในเรือน ดิฉันคิดว่าเขาจะมาอาศัยร่มไม้ชายคาเราอยู่บ้างก็ช่างเถิด จึงไม่ได้ไม่ไล่แต่ตอนแรก ปล่อยไว้ถือว่าต่างคนต่างอยู่ เขาอยู่ข้างบนเราอยู่ข้างล่าง แต่บัดนี้เวลาผ่านมาประมาณ ๔ ถึง ๕ เดือน เขาทำรังใหญ่ทุกทีจนกระทั่งขณะนี้วัดได้ประมาณ ๑๘–๒๐ นิ้วฟุต เริ่มทำร้ายคนในบ้าน ลูกหลานได้มาเห็นเข้าตกใจกันมาก และวิจารณ์ว่าต่อนี้ดุร้ายเพราะเป็นต่อหัวเสือและยากแก่การขับไล่ด้วย ดิฉันได้เล่าให้ท่านอาจารย์ฟังมาเสียยืดยาวด้วย ไม่รู้ว่าจะขับไล่ด้วยวิธี

ใด โดยไม่ต้องทำลายชีวิตเขาให้ศีลเราขาด ได้โปรดแผ่เมตตาแก่ปัญหาให้ดิฉันด้วยจะเป็นกุศลยิ่ง และขอให้ตอบโดยด่วนด้วย

ขอให้พระเดชพระคุณท่าน อยู่ในผ้าเหลืองจนตลอดชีวิตเพื่อเป็นที่พึ่งของพุทธศาสนิกชนทั่วไป

ด้วยความเคารพ

ถนอม

(๒๘ซอยสุทธิสาร พระนคร)

ตอบ

สำหรับข้อที่ ๑ เกี่ยวกับเรื่องการบูชาพระรัตนตรัย คือบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เรามีวิธีบูชาอยู่ ๓ วิธีด้วยกันที่ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าคารวะ คือเรามีคารวะทางกายทางหนึ่งด้วยการกราบไหว้ เรามีการคารวะทางวาจา คือ การท่องบ่นสาธยาย หรือ เปล่งวาจา สรรเสริญคุณของพระศรีรัตนตรัย เรามีการบูชาคือแสดงความเคารพในทางจิตใจด้วยการน้อมจิตระลึกถึงบูชาคุณของพระศรีรัตน

ตรัย วิธีที่เราจะนอบน้อมต่อคุณพระศรีรัตนตรัยนั้นมีอยู่ ๓ วิธีดังกล่าวนี้ ทีนี้บางครั้งเราอาจจะไม่สะดวกในเรื่องการจุดธูปจุดเทียน ทั้งนี้เพื่อป้องกันอัคคีภัยหรือว่าไม่สะดวกในด้านอื่น ๆ เช่นบางทีก็ไม่มีธูปไม่มีเทียนบ้าง อย่างนี้จะเป็นอะไรหรือไม่ ได้กล่าวแล้วว่าการบูชามีอยู่ ๓ วิธี สำหรับการจุดธูปเทียนบูชาคุณพระศรีรัตนตรัยเป็นอามิสบูชาเรื่องนี้ถ้าหากว่าไม่สะดวกก็ไม่จำเป็นต้องจัดก็ได้ แต่ว่าประเพณีโบราณท่านปฏิบัติมานั้น ท่านจุดธูปจุดเทียนทั้งนี้ก็เพื่อที่จะโน้มน้าวจิตใจให้เลื่อมใสในคุณพระศรีรัตนตรัยนี้มากยิ่งขึ้น พูดง่าย ๆ ก็คือไม่ให้แห้งแล้งจนเกินไป ทำให้เรานี้มีจิตอ่อนโยนในการที่จะสร้างคุณงามความดี เมื่อจิตนี้น้อมไปสู่คุณพระศรีรัตนตรัยแล้ว ก็จะมีเพิ่มพูนภายในจิตของเรายิ่งขึ้น และอันนี้เป็นผลดีแก่จิตใจในด้านที่จะสร้างความดีได้มาก ฉะนั้นถ้าหากว่าเราได้ปฏิบัติด้วยการจุดธูปจุดเทียนทุก ๆ ครั้งก็เป็นกุศลอย่างยิ่งทีเดียว แต่ถ้าหากว่าไม่สะดวกก็ไม่จำเป็นจะต้องจุด

การที่เราจะบูชาคุณพระศรีรัตนตรัยนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ ๒ อย่างด้วยกัน อย่างที่ ๑ บูชา

ด้วยอามิสที่เรียกกันว่าอามิสบูชา อย่างเราบูชาด้วยธูปเทียนดอกไม้ตลอดจนของหอมต่าง ๆ นั้นเป็นอามิสบูชา

วิธีที่ ๒ ปฏิบัติบูชา ปฏิบัติบูชานี้คือเราปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามคำสอนของพระพุทธองค์ ตั้งตนอยู่ในสัมมาปฏิบัติ อย่างนี้ เรียกว่าบูชาคุณของ พระศรีรัตนตรัย เหมือนกัน แต่เป็นการบูชาในด้านของการปฏิบัติ

สำหรับการบูชาใน ๒ ลักษณะนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญปฏิบัติบูชามาก เพราะการปฏิบัติเป็นผลแก่ตัวเราเอง ถ้าหากว่าไม่ปฏิบัติแล้วผลที่เราจะได้จากการนมัสการพระศรีรัตนตรัยนั้นรู้สึกว่ามีน้อยเหลือเกิน อย่างมากเราก็ได้ปีติโสมนัสเพียงชั่วขณะหนึ่ง ฉะนั้นถ้าหากว่าเราปฏิบัติ ผลจากการปฏิบัตินั้นแหละจะเป็นของเราอย่างสมบูรณ์ พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น พระองค์ประกาศพระ-ศาสนาโดยมิได้มุ่งหวังสิ่งใดสิ่งหนึ่งตอบแทนอยู่แล้ว ไม่ได้ประกาศศาสนาเพื่อมุ่งอามิสหรือลาภ ยศ สรรเสริญ สุขแต่อย่างใด แต่มุ่งให้สาธุชนผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบได้พ้นไปจากความทุกข์ที่มีอยู่มากมายในโลกนี้ และได้บรรลุถึงซึ่งแสงสว่างอันเป็นแดนเกษมของชีวิตเท่านั้น พระ-

สัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทำหน้าที่สงเคราะห์สัตว์โลกอย่างนี้ ฉะนั้นถึงแม้ว่าเราจะเอาอามิสไปบูชาท่านหรือไม่บูชาก็ตาม ก็ย่อมจะไม่เป็นผลเสียหายอย่างไร ขอให้เราตั้งมั่นอยู่ในสัมมาปฏิบัติ ประพฤติดีปฏิบัติชอบตามหลักของพระพุทธ-ศาสนาอย่างแน่นแฟ้นก็นับว่าเป็นประโยชน์มากแล้ว

สำหรับเรื่องพระที่ท่านไปบอกบุญเรี่ยไรนั้น ปัจจุ-บันนี้เป็นปัญหามากอยู่ ทางการคณะสงฆ์จึงได้ประกาศห้ามเรี่ยไร ทั้งนี้เพราะเหตุว่ามีบุคคลผู้แสวงหาการเลี้ยงชีพในทางที่ผิด คือพวกมิจฉาชีพได้อ้างตัวเป็นผู้ที่ใจบุญจะสร้างโน่นสร้างนี่วัดโน่นวัดนี่ เสร็จแล้วก็ไม่ได้เอาไปสร้างจริงจัง เก็บไปเป็นประโยชส่วนตัว บางทีก็ปลอมแปลงเป็นพระมาบ้าง หรือบางทีก็ไปบวชเป็นพระ แต่ว่าไม่ใช่บวชมาเพื่อที่จะศึกษาพระธรรมวินัย หรือประพฤติดีปฏิบัติชอบให้ศาสนาเจริญหรอก แต่บวชมาเพื่ออาศัยศาสนาเลี้ยงชีพเพียงชั่วขณะหนึ่งเท่านั้นเอง บุคคลประเภทนี้ได้เคยแอบอ้างไปเรี่ยไรสร้างโบสถ์สร้างวิหารแล้วก็เรี่ยไรมาให้เป็นประโยชน์ส่วนตนเป็นส่วนมากอยู่แล้ว บางทีก็แอบอ้างชื่ออะไรบ่อย ๆ แม้แต่ที่วิทยาลัยการเผยแพร่พระพุทธ

ศาสนาที่มูลนิธิกำลังดำเนินงาน สร้างอยู่นี้เคย มีพวกมิจฉาชีพแอบอ้างไปเรี่ยไรเหมือนกัน ซึ่งทั้ง ๆ ที่การดำเนินงานก่อสร้างวิทยาลัยเผยแพร่ พระพุทธศาสนานี้เราไม่เคยเรี่ยไรเลย ไม่เคยพิมพ์ฎีกาออกไปเรี่ยไรภายนอก ท่านสาธุชนทราบข่าวแล้วมาทำกันทั้งนั้น ถ้าอยู่ต่างจังหวัดก็ส่งมา เพราะฉะนั้นถ้าจะมีพระสงฆ์องค์ใดองค์หนึ่งไปแอบอ้างเรี่ยไรก็ขอให้เข้าใจว่าไม่ใช่พระสงฆ์ไปจากมูลนิธิ เพราะทางมูลนิธิไม่เคยเรี่ยไรทั้งสิ้น สร้างมาด้วยแรงศรัทธาของท่านสาธุชนที่ทราบและมาทำด้วยกันทั้งนั้นแหละ พูดง่าย ๆ ว่าผู้ที่มา ทำกุศลด้วย การสร้าง วิทยาลัย นี้มา ด้วยปัญญา ทั้งนั้น มาด้วยญาณสัมปยุตทั้งนั้น ไม่ใช่มาด้วยญาณวิปยุต ไม่ใช่มาเพราะเหตุว่าอาตมาขลัง มีน้ำมนต์มีพระเครื่องอะไรแจก ไม่ใช่อย่างนั้น คือว่าเห็นประโยชน์แก่พระ-ศาสนาและอนาคตของโลกภายหน้า เราจะต้องใช้พระพุทธศาสนานี้เท่านั้นจึงจะเกิดสันติสุขขึ้นมา และก็มาช่วยเหลือกันส่งเสริมกิจการส่วนนี้ก็มีอยู่บ่อย ๆ

ส่วนสำหรับเรื่องพระธุดงค์ที่เราได้เคยทราบว่าเป็นข่าวครั้งหนึ่งว่ามีผู้ก่อการร้ายปลอมแปลงเป็นพระธุดงค์นั้น

ความจริงก็เป็นการป้องกันทางหนึ่งเหมือนกัน เรื่องนี้เท่าที่อาตมาทราบแล้วไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด แต่ว่าเราทราบข่าวกันว่าเดี๋ยวจับพระธุดงค์ที่นั่น เดี๋ยวจับพระธุดงค์ที่นี่ ความจริงบางทีตำรวจไปถามก็เข้าใจว่าตำรวจไปจับก็มี พระธุดงค์ที่ท่านบริสุทธิ์ก็จะกลายเป็นเศร้าหมองไปในที่สุด เพราะการปฏิบัติธุดงควัตรเป็นการประพฤติเพื่อขัดเกลากิเลสในพระพุทธศาสนา เป็นการประพฤติดีปฏิบัติชอบ ถ้าเกิดชาวบ้านเข้าใจว่าพระธุดงค์เป็นผู้ก่อการร้ายทั้งหมด พระสงฆ์ก็คงจะเป็นผู้ปฏิบัติธรรมลำบากและการประพฤติดีปฏิบัติชอบเช่นนี้ก็จะเสื่อมไป อย่างน่าเสียดายที่สุด ก็ขอให้เราเข้าใจให้ถูกต้อง สำหรับพระที่ไปเรี่ยไรนั้นปัจจุบันนี้ทางคณะสงฆ์ก็ห้ามแล้ว ฉะนั้นถ้าหากว่าเมื่อไปเรี่ยไรก็ไม่ต้องถวายก็ได้ ถ้าหากว่าเราไม่แน่ใจ พระไปเยี่ยมถึงบ้าน ถ้าเราไม่สะดวกเราไม่ได้นิมนต์ท่านเข้าไปนั่งในบ้านก็ไม่เป็นอะไรหรอก ไม่ถือว่าเป็นบาปอะไร เพราะว่าเราไม่ได้ลบลู่ดูหมิ่นท่าน เป็นเพียงว่าไม่สะดวกเท่านั้นเอง แต่ถ้าเรามีโอกาสพระท่านไปเยี่ยมถึงบ้าน เราก็ถือว่าเป็นสิริมงคล เพราะท่านตรัสไว้แล้วว่าการได้เห็นสมณะ

นั้นเป็นมงคลอย่างยิ่ง ถ้าหากว่าเราได้เห็นพระหรือว่าพระไปเยี่ยมที่บ้านก็ถือว่าเป็นมงคลอย่างยิ่งทีเดียว ก็ควรที่จะได้ถวายการต้อนรับ คิดว่าคุณ น. บางกอกน้อยคงจะได้เข้าใจตามนี้

คุณถนอมกำลังเดือดร้อนเกี่ยวกับเรื่องต่อไปทำรังที่บ้าน และก็ไม่รู้ว่าจะแก้ไขอย่างไร ความจริงเรื่องต่อเรื่องแตนเรื่องผึ้งมาทำรังที่บ้านนี้ คนโบราณท่านถือว่าเป็นนิมิตรที่ดี แต่ว่าถ้าต่อมาทำรังโต ๆ เต็มห้องนี่เราไม่ไว้ใจ เพราะว่าต่อประเภทนี้ดุก็ขอให้เรานี้ตั้งจิตแผ่เมตตาไปยังต่อมาก ๆ เพื่อไม่ให้ศีลเราขาด เพราะว่าเมตตาธรรมเท่านั้นแหละที่จะชนะได้ เขามาอาศัยร่มไม้ชายคาเราอยู่ก็ดีแล้ว ดีเสียอีก สมาชิกในครอบครัวจะได้มีเพิ่มมากขึ้น และก็ให้เราตั้งจิตแผ่เมตตาทุก ๆ คน บอกคนในบ้านว่าอย่าไปทำอะไรทั้งหมด ให้เขาอยู่อย่างสบาย เราแผ่เมตตาจิตไปอยู่เสมอ ๆ เขาก็คงจะไม่ทำร้าย เพราะว่าสัตว์ที่จะทำร้ายบุคคลอื่นก็ต่อเมื่อเขานี่ถูกทำร้ายก่อน เช่นผึ้ง ต่อแตน นี่เราจะสังเกตได้ว่าเขาอยู่ที่รังของเขาเฉย ๆ ถ้าเราไปแหย่ หรือ รบกวนเขา นั่นแหละเขา จึงจะมา ต่อย เราบ้าง

ฉะนั้นก็ให้แผ่เมตตาจิตไปก็แล้วกัน คงจะไม่มีอะไรหรอก เมื่อเมตตาจิตของเรามีสูงขึ้น ถึงคราวที่เขาจะไปเขาก็คงจะไปเอง วิธีนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุด คุณทดลองใช้เมตตาธรรมดูบ้างว่าจะได้ผลหรือไม่ได้ผล ตั้งใจแผ่เมตตาจริง ๆ คิดว่าเขาเป็นมิตรและมาอยู่กับเรา ก็ขอให้เขาอยู่อย่างเป็นสุข ตั้งจิตว่าขอให้อยู่อย่างเป็นสุขเถิด เรายินดีต้อนรับที่มาอยู่ร่วมกันกับเราครั้งนี้แล้ว เราก็จะอยู่กันได้อย่างสบาย อันนี้อาตมาก็แนะนำได้เพียงแค่นี้ ถ้าอย่างอื่นก็เห็นถ้าจะไม่มีทาง ขออนุโมทนาขอบใจที่ให้พรมาอย่างวิเศษสุดขอให้สมพรปากตามที่ให้ทุกประการ ก็จะเป็นความสุขแก่อาตมามากเหมือนกัน

ถาม

๑. "กราบนมัสการพระคุณเจ้า กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ ที่เคารพอย่างสูง

กระผมมีความข้องใจสงสัยขอเรียนถามพระคุณเจ้าดังนี้ครับ ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก และพระอาการะวัตตาสูตรนี้จะเป็นสูตรอันเดียวกันหรือเปล่าครับ และทำไมจึง

ได้มีอานิสงส์มากมายเหลือประมาณ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาเองหรืออย่างไร และได้ตรัสไว้กับใครที่ไหน เมื่อไหร่ครับ ขอความกรุณาพระคุณเจ้าช่วยอธิบายให้ละเอียดด้วยเถิดครับ กระผมจะเรียนถามมานานแล้ว เกรงจะเป็นการรบกวน จึงไม่ค่อยจะกล้าครับ

สุดท้ายนี้กระผมขออำนวยพรให้พระคุณเจ้าจงปราศจากกิเลสมารและพญามารทั้งปวงตลอดชั่วกาลนาน

ด้วยความเคารพอย่างสูง
ผู้เยาว์ต่อธรรม

(จังหวัดปราจีนบุรี)

ถาม

๒. "นมัสการท่านอาจารย์ กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ ที่สักการะยิ่ง

พร้อมกันนี้ ดิฉันได้ฝากปัจจัยมาร่วมในการสร้างวิทยาลัยที่บางละมุง ๒๕ บาท เนื่องจากได้ฟังในรายการธรรมะเป็นประจำและได้ยินข่าวกุศลอีกด้วย จึงได้เกิดเลื่อมใสใคร่ร่วมทำบุญกุศลด้วย ดิฉันเป็นคนอยู่ต่างจัง

หวัด อยู่ที่ท่าบ่อ หนองคาย ตรงกันข้ามกับฝั่งเวียงจันทร์ แต่เดี๋ยวนี้ตามลูกชายมาอยู่ที่กรุงเทพ ฯ เพราะลูกเขาทำงานอยู่ที่กรุงเทพ ฯ ดิฉันคิดถึงบ้านต่างจังหวัดมาก จึงมีปัญหาดังนี้

๑. ธรรมะที่จะช่วยบรรเทาไม่ให้คิดถึงบ้านจะมีบ้างไหมคะ ทำอย่างไรก็ไม่วายคิดถึง ดิฉันเป็นคนไม่มีวาสนากระมังจึงไม่ชอบเมืองกรุง

๒. ดิฉันทำบุญ แต่บริจาคน้อย ๆ อย่างนี้จะได้บุญหรือเปล่าคะ แต่ด้วยน้ำใสใจจริงแล้วดิฉันเลื่อมใสมากค่ะ

สุดท้ายของจดหมาย ดิฉันขอกราบนมัสการขอบพระคุณท่านอาจารย์ในการแก้ปัญหาให้ดิฉันด้วย ขอความเป็นผู้ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บจงประสบแก่ท่านอาจารย์ค่ะ

ด้วยความสักการะยิ่ง

ฝุ่น กรมวังก้อน

(เลขที่ ๔๐๖ ถนนเทศบาลนครเหนือ อำเภอบางเขน
จังหวัดพระนคร)

ตอบ

สำหรับปัญหาของผู้เยาวต่อจังหวัดปราจีนบุรี ถามเกี่ยวกับเรื่องยอด พระกัณฑ์ พระไตรปิฎก หรือพระอาการะวัตตาสูตรว่าเป็นสูตรเดียวกันหรือเปล่า เพราะว่ามีคนเลื่อมใสและก็นิยมสร้างกันมาก ความจริงหนังสือประเภทนี้อาตมาได้รับบ่อย ๆ เพราะว่าโยมตามชนบทมักจะเลื่อมใสว่ายอดพระกัณฑ์ ไตรปิฎกนี้ ผู้ใดสร้างแล้วมีอานิสงส์มาก เพราะว่าพรรณนาไว้มากมายในนั้น อันที่จริงพระไตรปิฎกนั้น ถ้าหากว่าเป็นพระไตรปิฎกทางเถรวาทแล้วก็มีพระ-วินัย พระสูตรและก็พระอภิธรรม พระอาการะวัตตาสูตรนี้เป็นสูตร หนึ่งในคัมภีร์ พระพุทธศาสนา ทางลัทธิมหายานไม่ใช่ทางเถรวาทยอดพระกัณฑ์ ไตรปิฎกในเถรวาท นั้นก็มีพระวินัย พระสูตร พระอภิธรรม ถ้าหากว่าเราคิดว่าการสร้างพระไตรปิฎก จะได้รับอานิสงส์แล้วก็ควร จะสร้างพระ-ไตรปิฎกประเภทนี้คือ สร้างพระวินัย พระสูตร พระอภิ-ธรรม ให้พระท่านเรียนศึกษาตามวัดต่าง ๆ จะมีอานิสงส์มากมายทีเดียว และก็ดูเหมือนจะมีสาระมากด้วย เพราะเนื้อหาใน พระไตรปิฎกนั้นมี อะไรดี มากมาย แล้วชุด หนึ่งก็

ราคาไม่แพงมากนัก เช่นอย่างฉบับที่กรมการศาสนาได้จัดพิมพ์เมื่อฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษนั้น เฉพาะปกอ่อน ๑,๑๕๐ บาทเท่านั้น และปกแข็งราคาเพียง ๒,๐๐๐ กว่าบาท นี่เป็นราคาที่กรมการศาสนาได้วางไว้ และเพื่อให้สาธุชนได้สร้างถวายวัดต่าง ๆ ซึ่งราคาก็ไม่แพงนัก นี่อาตมาเลยช่วยโฆษณาให้ ไม่ได้ค่าสปอนเซ่อร์จากกรมศาสนาหรอก แต่เห็นว่าเป็นประโยชน์จริง ๆ และราคาก็ไม่แพง สาธุชนมีโอกาสที่จะได้สร้าง ถ้าสร้างอย่างนี้มีประโยชน์แน่ และพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสเอาไว้ทั้งหมดเลย พระอรหันต์ท่านรวบรวมเอาไว้เป็นพระไตรปิฎก พระวินัยก็มีไว้ พระสูตรก็มีไว้ในปิฎกหนึ่ง พระอภิธรรมก็มีไว้ในปิฎกหนึ่ง ถ้าเราจะพบพระพุทธวจนะที่แท้ก็ต้องอ่านพระไตรปิฎก ฉะนั้นผู้ที่สร้างพระไตรปิฎกนี้เหมือนกับว่าสร้างพระพุทธเจ้าไว้ในโลกนี้มากมาย เพราะท่านกล่าวอานิสงส์ไว้ว่าเราสร้างอักขระทางศาสนาตัวหนึ่งก็เท่ากับสร้างพระพุทธรูปองค์หนึ่ง มีอานิสงส์มากถึงอย่างนั้น ฉะนั้นถ้าหากว่าผู้เยาว์ต่อธรรมจะคิดสร้างกุศลแล้ว อาตมาขอแนะว่าควรสร้างพระไตรปิฎก เพราะพระเถระหลายรูป

ด้วยกันที่ตั้งเป็นกองแปลจากฉบับบาลีโดยตรง ไม่มีอรรถ-กถาปน ถ้าเราจะค้นคว้าหาความเข้าใจก็ค้นในคัมภีร์อรรถกถาอีกทีหนึ่งก็จะได้รับความรู้กว้างขวางออกไป ฉะนั้นขอให้สร้างประเภทนี้มีประโยชน์ และก็เป็นพุทธวจนะที่แท้ทั้งหมดอยู่ในนี้ อาตมาขอขอบใจที่อวยพรมาให้พ้นจากมารทั้งหลายทั้งที่เป็นกิเลสมารและพญามารทั้งปวง ขอให้ท่านจงเป็นกำลังใจช่วยก็คงชนะมารในที่สุด

ปัญหาของคุณฝุ่น กรมวังก้อนที่ถามมา ๒ ข้อด้วยกัน ข้อที่ ๑ เกี่ยวกับเรื่องทำอย่างไรจึงจะบรรเทาความคิดถึงบ้าน มีธรรมะข้อไหนบ้าง ข้อนี้เราจะต้องสาวสาเหตุเพราะว่าคนที่คิดถึงบ้านนี้เกิดมาจากเหตุผลหลายอย่าง คืออาจจะมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งผูกจิตผูกใจอยู่ในทางบ้าน เพราะปัญหาเช่นนี้อาตมาพบจากสามเณรนักศึกษาที่วิทยาการเผยแพร่พระพุทธศาสนา บางละมุงนี่แหละ เพราะส่วนมากสามเณรนี้ก็ยังอยู่ในวัยเด็ก อย่างรุ่นที่ ๒ นี้อายุอย่างสูงก็ ๑๒ ปี อย่างต่ำก็ ๑๐ ปี แต่ละองค์ท่านก็มาจากจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัดทั่วราชอาณาจักร จากประเทศลาวก็มีมีสามเณรองค์หนึ่งอยู่จังหวัดเชียงราย เมื่อมาอยู่ใหม่ ๆ

วันแรก ๆ พอตอนเย็น ๆ แกร้องไห้คิดถึงบ้าน มีอยู่องค์หนึ่ง เพื่อน ๆ สามเณรก็ล้อกันว่านี่เป็นโรคโฮมซิคแล้ว คือเป็นโรคคิดถึงบ้าน ร้องไห้ ผลสุดท้ายเณรแกก็อาย ก็เลยเลิกร้องไห้ ตอนหลังก็รู้จักคนมากขึ้น เรียนหนังสือสนุกสนานเข้า ครูบาอาจารย์ก็ให้ความอบอุ่น แกก็เลยหายคิดถึงบ้าน ตอนที่แกคิดถึงบ้านอาตมาเรียกแกมาถามตอนเย็นวันหนึ่งว่าสามเณรร้องไห้คิดถึงบ้านนั้นคิดถึงใครที่บ้าน แกก็บอกว่าตอนเย็น ๆ นี้แกเลี้ยงควายและแกมีควายอยู่ตัวหนึ่งแกก็ขี่หลังมันทุกวัน แกบอกว่าแกร้องไห้คิดถึงควาย ก็บอกว่าอ้อ จิตแกผูกพันกับควายนั่นเอง และแกก็ร้องไห้คิดถึงควายของแก แสดงให้เห็นว่าจิตที่ผูกพันนี้ก็มีอิทธิพลมากเหมือนกัน ทำให้เราคิดถึงและตอนหลังนี้เมื่อแกเรียนหนังสือเพลิดเพลิน รู้จักคนมากขึ้นแกก็ไม่คิดถึงบ้านแล้ว ถามว่ายังคิดถึงควายอยู่อีกไหม บอกไม่คิดถึงแล้ว รู้สึกเพลิดเพลินดี

อย่างนี้ก็แสดงให้เห็นว่า เมื่อมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเครื่องผูกจิตผูกใจ บางทีเราก็ลืมในสิ่งต่าง ๆ เหมือนกัน เหมือนอย่างที่เราลืมกันอยู่ทั่ว ๆ ไปนี่แหละ ก็เพราะว่ามี

สิ่งหนึ่งที่ดีกว่าจึงลืมสิ่งเก่า ๆ ที่เรายังคิดถึงบ้านอยู่ก็แสดงว่าที่เราอยู่กรุงเทพ ฯ นี้ไม่สบาย ไม่สะดวกเหมือนกับอยู่ที่บ้าน ก็ทำให้เรานี้คิดถึงบ้าน แต่ถ้าหากว่าเรามาอยู่ในที่สะดวกสบาย มีความสุขมาก อาจจะลืมบ้านก็ได้ เพราะว่าเมื่อคนที่มีความสุขมาก ๆ ก็อาจจะลืมอะไรหลาย ๆ อย่าง เช่นอย่างลูกลืมพ่อลืมแม่ เพราะว่ามีความสุขอบอุ่นกว่าอ้อมอกของพ่อแม่ก็ลืมพ่อลืมแม่ก็มีอยู่ ซึ่งเราจะสังเกตได้ว่าถ้าหากว่าจิตนี้ มีที่ยึดเหนี่ยว หรือมีที่พักพิง ที่อบอุ่นกว่าก็มักจะลืมในเรื่องเก่า ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านพ้นมา ฉะนั้นธรรมะที่จะบรรเทาความคิดถึงบ้านได้ก็เห็นถ้าจะมีเรื่องการเสียสละ เพราะการคิดถึงนั้นเกิดมาจากอำนาจของอุปาทานคือความยึด มั่นถือมั่นใน สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหมือนกับเณร ยึดถือควายแล้วก็นั่งร้องไห้ คิดถึงควายตอนเย็น ๆ อย่างนี้แหละถ้าเราไปยึดถืออะไรที่บ้านเราก็อดที่จะคิดถึงไม่ได้ บางทีอาจจะนึกถึง สายลม แสงแดดสาย น้ำ ที่อยู่ใน ลำแม่น้ำโขงที่ไหลเอื่อย ๆ อยู่ก็อาจจะทำให้เราคิดถึงในเรื่องเหล่านี้ ฉะนั้นก็ขอให้เราพยายามอย่าไปยึดถืออะไรมาก เราอยู่ที่ไหนเราก็มีความสุขที่นั่นโดยไม่ติดที่อยู่อย่างนี้เราก็สบายใจ เพราะ

ว่าคนติดที่อยู่นี้น่าสงสารเห็นใจจริง ๆ จะไปไหนกับเขาไม่ค่อยได้หรอก คิดถึง เพราะว่าติดที่อยู่ ถ้าเราเป็นคนไม่ติดที่อยู่เสียได้ เป็นคนรู้จักเสียสละบ้าง คลายอุปทานให้ลดน้อยลง ก็คิดว่าคงจะบรรเทาคิดถึงได้มากทีเดียว

สำหรับเรื่องการทำบุญ นั้นในทาง พระพุทธศาสนา ถือว่าการทำบุญจะต้องทำด้วยจิตที่บริสุทธิ์ คือเจตนานั้นดี ทำมากทำน้อยไม่เป็นปัญหาสำคัญ ไม่ใช่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสอนให้เราทำบุญมาก ๆ และก็จะได้รับผลบุญมากเพียงอย่างเดียว พระพุทธองค์ตรัสสอนให้เราทำบุญตามกำลัง ถ้าเรามีน้อยทำน้อย เรามีมากทำมาก การทำบุญได้มากนั้นอานิสงส์ก็ย่อมจะมากเป็นของธรรมดา แต่ถ้าเรามีน้อยเราทำน้อย การทำน้อยเราทำบ่อย ๆ ก็มากขึ้นเองดีกว่าทำมาก ๆ ทำครั้งเดียวแล้วก็ไม่ทำต่อไป บุญกุศลนั้นควรทำบ่อย ๆ เราทำอยู่เสมอ ๆ แล้วบุญกุศลที่ทำแม้ว่าจะเล็กน้อยก็เพิ่มพูนได้มากขึ้น ท่านอุปมาเหมือนน้ำที่หยดลงสู่ตุ่มทีละหยดก็ทำให้น้ำเต็มตุ่มได้ฉันใด บุญกุศลก็เหมือนกัน เราทำบ่อย ๆ ทำอยู่เสมอ ๆ ก็ทำให้เรานี้คิดถึงบุญกุศลนั้นก็จะได้รับอานิสงส์มากขึ้น ได้รับส่วนกุศลอันนี้เพิ่มพูน

มากขึ้น ฉะนั้นก็ไม่ผิด และก็ได้รับอานิสงส์เช่นเดียวกันกับที่ท่านอื่น ๆ ได้กระทำกันอยู่

ถาม

“นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ ที่เคารพอย่างสูง

กระผมได้ติดตามรับฟังรายการนาฑีทองเป็นประจำทุกวัน ขอยกย่องว่ารายการนี้เป็นรายการที่น่าอนุโมทนาอย่างสูง เพราะว่าทำให้ผู้ที่ติดตามรับฟังเกิดปัญญาขึ้นอีกไม่น้อยเลย กระผมใคร่จะขอเรียนถามปัญหากับท่านอาจารย์ที่ได้ข้องใจมานานแล้ว ขอความกรุณาด้วยครับ

๑. การใส่บาตรพระตอนเช้า ๆ มีผลเป็นประการใด คนที่ไม่ใส่จะมีโทษเป็นประการใด จะได้ผลชาตินี้อย่างไร และจะส่งผลไปถึงชาติหน้าอย่างไร

๒. กุลบุตรที่บวชเข้ามาอยู่ในร่มเงาของพระพุทธ-ศาสนาบางคนไม่อยากเรียน ไม่อยากรู้อะไรทั้งนั้น เพราะถือว่าบวชแล้วได้บุญแล้วก็แล้วกัน เวลาที่ลาสิกขาบทออกไป เรื่องบุญเรื่องบาปไม่รู้เลยแม้แต่ข้าวเพียงทัพพีเดียวก็

ไม่เคยนำไปวัด กับกุลธิดาบางคนเขาไม่ได้บวชไม่ได้เรียน แต่ทำบุญใส่บาตรทุกวัน โดยเชื่อว่าทำบุญจักได้บุญ ทำบาปจักได้บาป เช่นนี้ใครจะได้บุญกันแน่ และจะมีทางช่วยผู้ที่ยังหลงผิดได้อย่างไร กรุณาตอบให้กระผมแจ่มแจ้งด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ ขออันเชิญคุณพระรัตนตรัยจงช่วยคุ้มครองให้ท่านอาจารย์ปราศจากอันตรายทุกประการ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

โยม อี โกเมน

บ้านเลขที่ 186 หนองม่วงชำนิ อ.นางรอง บุรีรัมย์

ตอบ

เรื่องการใส่บาตรในพระพุทธศาสนานั้นถือเป็นการบำเพ็ญทานชนิดหนึ่งซึ่งการบำเพ็ญทานตามหลักของพระพุทธศาสนาแล้วก็ย่อม จะต้องเกิดผลแห่งทานนั้น มีอยู่มากมายหลายสิ่งหลายประการด้วยกัน สาธุชนส่วนมากคงจะ

เข้าใจว่าบุคคลผู้ที่บริจาคทานนั้นย่อมมีผลแก่ตนเองอย่างไร บ้าง เพราะผลที่เราได้รับกันในปัจจุบันนี้เช่นความกินดี อยู่ดี หรือความมั่งมีศรีสุขต่าง ๆ นั้นมาจากการบริจาค ทานอยู่เนืองนิจย่อมเกิดผลในปัจจุบันชาติ และอนาคตชาติ ปัจจุบันนี้ก็ทำให้เป็นคนที่ไม่อดอยากยากแค้นซึ่งเรื่องนี้เป็น เรื่องที่อัศจรรย์มาก ถ้าหากว่าเราได้ศึกษาไต่ถามดูผู้ที่ บำเพ็ญกิจวัตรเช่นนี้อยู่เสมอเป็นประจำแล้วก็จะเล่าให้โดย ละเอียดถี่ถ้วนทีเดียว เพราะว่าหลาย ๆ ท่านที่ประพฤติ กิจวัตรส่วนนี้เป็นประจำคือด้วยการใส่บาตรอยู่นั้น ชีวิตที่ เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ย่อมไม่อดอยากยากแค้นทั้ง ๆ ที่ใส่บาตร อยู่เสมอทุก ๆ วันเช่นบางท่านเคยเล่าให้ฟังว่าโดยปกติแล้ว ในครอบครัวเดือนหนึ่ง จะต้องสิ้นเปลืองประมาณ ๑ ถัง แต่ครั้นอยู่ต่อมาก็เกิดจิตศรัทธาปสาทะมาก เห็นพระท่าน บิณฑบาตรตอนเช้า ๆ เกิดศรัทธาอยากจะใส่บาตร ต่อมา ก็ใส่บาตรวันละ ๓ องค์บ้าง ๒ องค์บ้าง ข้าวสารที่เคยสิ้น เปลืองเดือนละ ๑ ถัง ก็คงสิ้นเปลืองเดือนละ ๑ ถัง ทั้ง ๆ ที่แบ่ง ออกไปใส่บาตรแล้วก็ไม่ได้ สิ้น เปลือง มากมาย ขึ้น กลับเพียงพอ แก่การบริโภคใน ครอบครัว และ ก็ทำให้ชีวิต

ความเป็นอยู่ในครอบครัวนั้นไม่ค่อยจะอดอยาก ไม่ค่อยจะขัดสน คือมีความเป็นอยู่อย่างสบาย อันนี้แสดงให้เห็นว่าผลแห่งทานที่บำเพ็ญก็ได้ส่งผลในชาตินี้ ส่วนผลในชาติหน้านั้นไม่ต้องสงสัย โดยปกติบุคคลผู้ที่บริจาคทานอยู่เสมอนั้นย่อมเป็นคนที่ไม่อดอยาก เกิดชาติหน้าย่อมจะต้องเป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วยมนุษย์สมบัติที่เราปรารถนาและย่อมจะได้ไปสู่สวรรค์ ทั้งยังจะเป็นปัจจัยให้ถึงซึ่งนิพพานสมบัติอันเป็นส่วนอานิสงส์ที่เราได้รับในชาติต่อ ๆ ไปอีกด้วย

สำหรับคนที่ไม่ใส่บาตรก็คงจะไม่มีโทษประการใด เพราะการใส่บาตรนั้นเป็นการบำเพ็ญบุญ หรือ ถ้าพูดตามชาวบ้านก็เรียกว่าเป็นการทำความดี เพราะเป็นการซักฟอกจิตใจของเราให้ปราศจากความตระหนี่เหนียวแน่นเห็นแก่ตัว เมื่อจิตใจนี้ผ่องใสปราศจากความตระหนี่เหนียวแน่นเห็นแก่ตัวแล้วก็ถือว่าเป็นบุญอันหนึ่งสำหรับบุคคลที่ไม่ได้ใส่บาตร แต่เขาไม่ได้ไปทำบาปก็ไม่ได้เป็นบาปแต่ประการใด พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสไว้ว่าคนไม่ใส่บาตรแล้วเป็นบาป เป็นแต่เพียง ว่าการใส่บาตร นั้นเป็นบุญ เป็นกุศล อันหนึ่งที่เราควรจะสั่งสม ถ้าเราไม่ได้ใส่บาตรก็ชื่อว่าเป็นคนที่ตั้ง

ตนอยู่ในความประมาทเท่านั้นเองก็คงจะไม่เป็นบาปแต่ประการใด

ต่อไปเป็นปัญหาข้อที่ 2 ที่เกี่ยวกับเรื่องกุลบุตรที่เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา ซึ่งเรื่องนี้ เป็นเรื่องที่ได้ถามกันบ่อย ๆ คือโดยปกติแล้วผู้ที่เข้ามาบวชในพระศาสนาส่วนมากก็มีมาหลายลักษณะด้วยกัน บางท่านก็ไม่เข้าใจว่าการเข้ามาบวชในพระศาสนานั้นเราเข้ามาบวชทำไมกัน ซึ่งความไม่เข้าใจนี่แหละเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้พลาดโอกาสอันดีงามที่ตนเองควรจะได้ทั้ง ๆ ที่มีโอกาสเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาแล้วผลสุดท้ายก็เลยอยู่ในลักษณะที่ว่าทัพพีไม่รู้รสแกงหมายความว่าถึงแม้ตนเองจะเข้ามาบวชในพระศาสนาเป็นพระสงฆ์สาวกในพระพุทธศาสนาแล้วก็มิได้ลิ้มรสพระธรรมคำสอนอันวิเศษสุดของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอันนี้เกิดมาจากเพราะว่าเราขาดการอบรมแนะนำ ให้กุลบุตรที่เข้ามาบวชในพระศาสนานั้นเข้าใจวัตถุประสงค์ของการบวชคือธุระในพุทธศาสนานี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้วางไว้อยู่ 2 ประการคือ

ประการที่ ๑ เรียกว่าคันถะธุระ กุลบุตรที่เข้ามาบวชในพระศาสนานั้นจะต้องทำธุระ ข้อนี้คือการศึกษาพระธรรมวินัยให้เข้าใจ คำสอนของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็คือศึกษาพระไตรปิฎกทั้งพระวินัยปิฎก พระสุตันตปิฎกและพระอภิธรรมปิฎก เพื่อความรู้ความเข้าใจในคำสั่งสอนอย่างนี้เรียกว่าคันถะธุระ

ข้อที่ ๒ ก็คืออวิปัสสนาธุระ วิปัสสนาธุระนี้คือการประพฤติปฏิบัติเพื่อทำใจของตนเองให้สงบด้วยอารมณ์สมถะและทำให้ ปัญญานี้ แจ่มใสเห็นไตรลักษณ์ คือความไม่เที่ยงเป็นทุกข์และความเป็นอนัตตาด้วยการกำหนดอารมณ์ที่เป็นวิปัสสนา นี่เป็นส่วนของวิปัสสนาธุระ ถ้ากุลบุตรเหล่าใดเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา เข้าใจธุระทั้ง ๒ ประการที่ตนเองจะพึงปฏิบัติเช่นนี้ ผลที่จะพึงได้รับในชีวิตของการบวชก็จะมีมากมาย แต่ถ้าหากไม่เข้าใจว่าตนเองบวชเข้ามาทำไม แล้วก็จะไม่เกิดความรู้ความเข้าใจในพระพุทธศาสนาเลย และก็บุคคลประเภทนี้แหละเมื่อสึกหาลาเพศออกไปแล้วก็กลับกลายเป็นศัตรูแก่ พระพุทธศาสนาอย่างน่ากลัวที่สุด ซึ่งบางคนก็เลยเข้าใจผิดคิดว่าการบวชในพระศาสนา

นั้น ไม่เห็นจะมีอะไร ไม่เห็นจะได้รับความรู้อะไร พระ-ศาสนาเลยกลายเป็นที่พักพิง ของคนเกียจคร้าน ในการที่จะทำมาหากิน เกียจคร้านในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ เพราะบุคคลเหล่านี้ได้ใช้ชีวิตอยู่ในศาสนาด้วยความเกียจ-คร้านไม่ได้ศึกษา ไม่ได้ปฏิบัติ หรือทำกิจของศาสนานี้ให้สมบูรณ์ นี่เป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง และผลสุดท้ายก็กลายเป็นศัตรูของพระพุทธศาสนาที่น่ากลัวดังได้กล่าวมาแล้ว

ฉะนั้นเรื่องการบวชในพระศาสนานี้เป็นเรื่องสำคัญที่ควรจะต้อง ทำความ เข้าใจเสียใน เบื้องต้นก่อน ที่จะเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้นจึงปรากฏว่าหลายท่านด้วยกันแม้สึกออกไปแล้วก็กลายเป็นคนเบื่อวัด ไม่เข้าวัดทั้งยังห้ามลูกห้ามเมียมิให้ทำบุญสุนทานก็มีอยู่ ทั้งนี้ก็เกิดมาจากเพราะว่าตนเองไม่ได้ศึกษา ไม่ได้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบให้ซาบซึ้งในคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงกลายเป็นคนมิจฉาทิฏฐิเช่นนั้น และกลายเป็นคนที่เนร-คุณต่อศาสนาไปในที่สุด ซึ่งเราจะเห็นอยู่ทั่วไปในปัจจุบันนี้ บางท่านเมื่อสึกออกไปแล้วก็ไม่ได้กลับมาบำรุงศาสนา

กลายเป็นคนตระหนี่เหนียวแน่น บางทีก็เบียดเบียนศาสนาให้เกิดความเดือดร้อนเสียด้วยซ้ำไป สำหรับเรื่องใครจะได้บุญหรือได้บาปนั้นอยู่ที่การกระทำ คนเราจะเข้าใจในศาสนาไม่จำเป็นต้องบวชต้องเรียนเสมอไป บางท่านไม่ได้บวชไม่ได้เรียน แต่เข้าใจศาสนา เป็นสัมมาทิฏฐิ ทำบุญใส่บาตรทุกวัน เราก็ถือว่า บุคคลเหล่านี้ ย่อมได้รับ อานิสงส์ มากกว่าเพราะอานิสงส์ที่ได้นั้นก็คือความรู้ความเข้าใจในคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การประพฤติตนเป็นพุทธศาสนิกที่ดีด้วยการบำรุงพระศาสนา บำรุงพระสงฆ์ที่ดำรงพระ-ศาสนานี้ต่อไปโดยไม่ทำบาปอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นผู้ที่มีสัมมาทิฏฐิ บุคคลประเภทนี้ย่อมจะได้รับอานิสงส์สูงมากกว่าบุคคลที่บวช แต่ว่ากลายเป็นมิจฉาทิฏฐิไป อันนี้เป็นเรื่องของเหตุผลของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะที่จะศึกษาให้เข้าใจในศาสนาส่วนนี้

ถาม ๑

"กราบนมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ ที่เคารพอย่างสูง

ดิฉันเป็นคนบ้านนอกบ้านนา อยากจะทราบอะไรบ้างก็ไม่กล้าเขียน จะพูดอะไรก็ไม่ค่อยจะถูก จึงกราบขออภัยท่านอาจารย์มาด้วยเจ้าค่ะ

ตามบ้านนอกเวลานี้เข้าพรรษา ผู้เฒ่าผู้แก่ก็ไปรักษาศีลอุโบสถไปขอรับศีลจากท่านอาจารย์เจ้าวัด เมื่อท่านให้ศีลแล้วท่านจะต้องยถาสัพพีให้ญาติโยมกรวดน้ำเพื่อแผ่ส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร แต่ถ้าท่านไม่ยถาสัพพีให้พอกรวดน้ำแล้วศีลนั้นจะได้อย่างไรเจ้าค่ะ ดิฉันเคยเห็นมาบางวันท่านอาจารย์ก็ยถาสัพพี บางวันก็ไม่ยถา ทำให้ดิฉันสงสัยว่าไหนจะถูก อย่างไหนจะผิดเจ้าค่ะ จึงขอรบกวนเรียนถามมาเจ้าค่ะ

กราบนมัสการมาด้วยความเคารพ

อัมพร ปานระวิ

สุพรรณบุรี

ถาม ๒

"นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ ที่เคารพอย่างสูง

ดิฉันเองเป็นคนที่สนใจในรายการทำบุญทำทานมาก ค่ะ ทำมามากมายหลายรายการแล้ว รวมทั้งสถานีวิทยุยานเกราะ ๗๘๕ ก็ทำ ที่วิทยาลัยจิตตภาวันก็ทำ และที่อื่นอีกหลายแห่ง แต่มีอยู่อย่างหนึ่งที่ดิฉันอยากจะทำค่ะ เพราะไม่เคยทำเลย คือการถวายสังฆทาน แต่ดิฉันไม่มีความเข้าใจเลยว่าทำอย่างไรจึงจะถูกต้อง ยังไม่กล้าทำ เกรงว่าถ้าทำตามที่เพื่อน ๆ แนะนำว่าอย่างโน้นบ้างอย่างนี้บ้าง จะไม่ถูกต้อง จึงคิดว่าจะกราบเรียนถามท่านอาจารย์มาก่อน เมื่อท่านอาจารย์ให้ละเอียดแล้วดิฉันจะได้สร้างกุศลที่ยังไม่เคยสร้างและตั้งใจว่าจะทำให้เสร็จสิ้นไป หวังว่าท่านอาจารย์จะได้กรุณาแนะนำรายละเอียดเกี่ยวกับการทำสังฆทานที่ถูกต้องให้ดิฉันผู้ไม่รู้ด้วยนะคะ

สุดท้ายนี้ ขออำนาจคุณพระรัตนตรัยจงได้มาอภิบาลคุ้มครองรักษาให้ท่านอาจารย์ได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขตลอดเป็นนิจนิรันดร์

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ลมัย ชาวนวล

ปากน้ำ สมุทรปราการ"

ตอบ

เรื่องการทำบุญทำทาน รักษาศีลฟังธรรมโดยปกติแล้วสาธุชนที่ไปบำเพ็ญกุศลตามพระอารามต่าง เมื่อสมภารท่านให้ศีลหรือ พระสงฆ์ผู้เป็นประธานในพิธีนั้นให้ศีลแล้ว บางแห่งท่านก็ยถาสัพพีเลย ที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นประเพณีประจำท้องถิ่นซึ่งอาจจะใช้ไม่เหมือนกัน บางท้องถิ่นก็ไปยถาสัพพีเมื่อตอนที่ฉันภัตตาหารเสร็จ บางท้องถิ่นก็ยถาสัพพีเมื่อตอนที่ท่านรับศีล ทั้งนี้ก็เพื่อให้ท่านสาธุชนทั้งหลายได้ แผ่ส่วนกุศล กรวดน้ำไปให้เจ้ากรรม นายเวรตลอดจนผู้ที่มีอุปการคุณซึ่งได้ล่วงลับไปแล้ว แต่ว่าบางครั้งคือบางแห่งพระสงฆ์ในพิธีไม่ได้ทำเช่นนั้นจึงสงสัยว่ากุศลที่แผ่ให้กับผู้ตายนั้นจะได้รับอย่างไร เรื่องนี้ความจริงก็เป็นพิธีกรรมในทางพระพุทธศาสนาของเรา แต่ศาสนพิธีเหล่านี้ถ้าหากว่าเราไม่เข้าใจแล้วก็อาจจะเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้กุศลนี้ไม่สมบูรณ์ ความจริงการให้พรด้วยยถาสัพพี

นั้น เป็นการกล่าวอนุโมทนาในกุศลทานที่ท่านทั้งหลายได้บำเพ็ญไว้ ตลอดจน สัมมาปฏิบัติ ของท่านที่ได้บำเพ็ญไว้ พระสงฆ์ท่านให้พรจึงให้ยถาสัพพี ยถาสัพพีนั้นคือพรหรือคำอนุโมทนาที่พระสงฆ์ท่านให้ไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านของการปฏิบัติ ไม่ได้หมายความว่ากุศลจะสำเร็จแก่ผู้ที่ตายไปแล้วด้วยยถาสัพพีที่พระท่านให้ ไม่ใช่อย่างนั้น แต่ว่าประเพณีของเรานี้มีอยู่ว่าเมื่อพระสงฆ์ขึ้นยถาสัพพีแล้วเราก็เริ่มกรวดน้ำ อุทิศส่วนกุศลให้แก่เจ้ากรรมนายเวร หรือผู้ที่ล่วงลับแล้วทันที อันนี้เป็นประเพณีที่ปฏิบัติมา บุญกุศลจะสำเร็จแก่ผู้ที่ตายไปแล้ว นั้นจึงสำเร็จด้วยเจตนาของเราที่บำเพ็ญกุศลนั้นสำเร็จลงโดยสมบูรณ์ แม้พระสงฆ์จะไม่ได้ยถาสัพพี จะไม่ได้ให้พรก็ตาม แต่ว่าเราได้บำเพ็ญกุศลนี้สำเร็จแล้ว กุศลนั้นย่อมเป็นของเราอย่างเต็มบริบูรณ์ เราก็สามารถ ที่จะตั้งอุทิศส่วนกุศล ที่เรา บำเพ็ญนี้ให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วได้ทันทีเหมือนกัน ไม่จำเป็นต้องให้พระท่านยถาสัพพีหรอก นี่เป็นเรื่องที่ท่านสาธุชนควรจะเข้าใจไว้ด้วยว่า บางครั้งท่านจะให้หรือไม่ให้ก็ตาม ท่านก็ไม่ผิดหรอก แต่ว่าเราก็สามารถแผ่ส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ตายไปแล้วได้

สำหรับปัญหาของคุณลมัย ขาวนวล เกี่ยวกับเรื่องสังฆทานก็คือเรื่องการถวายทานนั้น เป็นทาน ที่เราอุทิศต่อสงฆ์มิได้เจาะจงต่อพระสงฆ์องค์ใดองค์หนึ่ง การบำเพ็ญทานอย่างนี้แหละเรียกกันว่าสังฆทาน สังฆทานนั้นก็คือทานที่เราจะถวายแก่สงฆ์ คำว่าสงฆ์นี้เราเข้าใจกันว่าหมายถึงสงฆ์ตั้งแต่ ๕ รูปขึ้นไปเราก็เรียกกันว่าสงฆ์ เพราะคำว่าสังฆะนั้นแปลว่าหมู่ ถวายหมู่สงฆ์ก็ถวายกันทั้งหมู่ อันที่จริงเรื่องการถวายสังฆทานนั้นแม้ว่า พระสงฆ์ท่านจะไม่รับทั้งหมู่ แต่เรานำทานนี้ถวายอุทิศแก่สงฆ์ ท่านรับเพียงสององค์ก็ถือว่าเป็นสังฆทานเหมือนกัน ฉะนั้นก็ควรที่จะได้ตั้งใจอุทิศให้แก่สงฆ์ก็แล้วกัน ท่านจะมารับเพียงกี่องค์ก็ตาม เราก็ควรที่จะตั้งจิตอุทิศทานที่เราทำนี้ ให้แก่สงฆ์โดยเฉพาะ เพราะการให้สังฆทานนั้นถือว่าเป็นการกระทำกุศลที่สูงกว่าบุคลิกทาน เพราะบุคลิกทานนั้นเป็นทานที่เจาะจงโดยเฉพาะ ฉะนั้นก็ขอให้เราได้บำเพ็ญทานในลักษณะอย่างนี้ เช่นเป็นต้นว่าตอนเช้า ๆ นี้เราจะบำเพ็ญสังฆทานเราก็จัดแจงทานที่เราจะถวายต่อสงฆ์ เมื่อมีพระสงฆ์องค์ใดองค์หนึ่งท่านมา บิณฑบาต เราก็ถวาย แล้วเราก็ เปล่ง คำถวายนี้

เราถวายแก่สงฆ์ พระท่านก็จัดการของท่านเอง เพราะท่านก็อยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นคณะแล้ว วิธีทำอย่างนั้นก็จัดว่าเป็นสังฆทานเช่นกัน นี่ควรที่จะได้บำเพ็ญอย่างนี้ ถ้าหากว่าเราจะไปถวายที่พระตามวัดวาอารามต่าง ๆ เราก็นิมนต์ท่านเลย ถึงแม้จะมาไม่ครบก็ไม่สำคัญ แต่เราถือว่าทานที่เราทำนี้เราไม่เจาะจงองค์ใดองค์หนึ่ง เราถวายให้แก่พระสงฆ์ อานิสงส์ก็มีมาก วิธีทำอย่างนี้ ก็ไม่มีพิธีการอะไรมากมายนัก

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒภิกฺขุที่เคารพ

ด้วยตามธรรมดาในวันคล้ายวันเกิดของ กระผมทุกปี เริ่มตั้งแต่อายุ ๕๐ ปี ได้ทำบุญโดยประกอบอาหารคาว หวาน อย่างดี และ ประณีตใส่ บาตรในตอนเช้า วันนั้นได้ใส่ตามอายุดังนี้ จนบัดนี้กระผมอายุได้ ๖๘ ปีแล้ว และเนื่องจากกระผมได้ยินวิทยุยานเกราะ ประกาศว่ายังขาดอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการสร้างวิทยาลัยจิตตภาวัน บางละมุงทำให้กระผมเกิดศรัทธาใคร่จะร่วมในการกุศลนั้นด้วย แต่

ก็ติดขัดด้วยกระผมมีฐานะยากจน รายได้มีเพียงรับเงินบำนาญเท่านั้น ซึ่งไม่พอแก่การครองชีพอยู่แล้ว แต่กระผมก็ได้ตรึกตรองอยู่หลายวัน จึงได้ตัดสินใจว่า จะใส่บาตรวันเกิดคราวนี้เพียง ๗ รูปเท่านั้น แทนที่จะใส่ ๖๙ รูปตามอายุ แล้วนำเงินที่รวบรวมได้ ๖๙ บาทมาถวายไว้ยังวัดมหาธาตุฯ เพื่อร่วมสร้างวิทยาลัยจิตตภาวันบางละมุงและยังได้รับธนบัตรเล็ก ๆ จากมูลนิธิหนึ่งใบ สวยงามมาก แต่บัดนี้กระผมมีความข้องใจจึงนมัสการรบกวนเวลาขอทราบดังนี้.

ในการที่ กระผม แบ่ง เงิน ใส่บาตรมา บำเพ็ญ ประโยชน์ ในการก่อสร้างวิทยาลัยอย่างนี้ จะเกิดผลานิสงส์อย่างใด มากหรือน้อยกว่ากันเพียงไร และเป็นการสมควรหรือไม่

๑. ธนบัตรใบเล็กๆ ที่กระผมได้รับเป็นที่ระลึกนั้นจะมีสรรพคุณในทางใดหรือไม่

๒. กระผมไม่เคยบวช แต่สมัยก่อนได้บวชบุตรและยังได้บวชสามัคคีอีก ๗ รูป และสร้างพระพุทธรูป หากจะคิดบวชในตอนนี้ก็คงจะเป็นบาปมากกว่า เพราะมัก

หลง ๆ ลืม ๆ เสียแล้ว แต่ถึงอย่างไรก็ได้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลธรรม ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตมาตั้งแต่เล็กแต่น้อยอยู่แล้ว ผลบุญต่าง ๆ จะเทียบกับการบวชไหม จะเสมือนกระผมได้บวชไหม

๔. กระผมเป็นผู้เลี้ยงดู อุปการะ มารดาผู้ชราอยู่จนถึงท่านมีอายุได้ ๙๙ ปี และเมื่อได้ถึงแก่กรรมแล้วก็ได้ประกอบพิธีอย่างดีที่สุดเท่าที่จะได้กระทำได้ ทั้งเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่และสิ้นชีวิตไปแล้ว ท่านได้รับการเอาใจใส่จากกระผมอย่างดีที่สุด บุตรสาวของกระผมก็ได้รู้เห็นตลอดแต่เขามิได้เอาอย่างเลย, ไม่ได้ตอบแทนเลี้ยงดูกระผมเหมือนดังที่กระผมปฏิบัติต่อมารดา โดยเขาอ้างว่ามีภาระเลี้ยงดูบุตรอย่างนี้จะเป็นการสมควรหรือไม่ ถูกหรือผิดประการใด

๕. ครั้งหนึ่ง มีเด็กฐานะยากจนได้ป่วยหนัก กระผมก็ป่วย แต่ได้ยอมสละเงินค่าหมอส่วนของตนให้เด็กไปหาหมอ โดยคิดว่า หากจะต้องสิ้นชีวิตก็สมควรแล้ว เพราะอายุถึง ๖๐ ปีแล้ว ทำความดีมามากแล้ว ส่วนเด็กยังเล็กอยู่น่าจะอยู่ต่อไปอีกนาน ต่อมาเด็กก็หายป่วย กระผมก็

ทนป่วยต่อไป แต่ไม่นานก็หาย พ่อแม่เด็กได้นำเงินมาคืน กระผมไม่ยอมรับ แต่เขาให้เหตุผลว่า ช่วยเหลือให้ยืมขณะนั้นก็เป็นบุญคุณล้นเหลือแล้วกระผมจึงยอมรับ การกระทำอย่างนี้กุศลจะลดน้อยลงหรือเปล่า

เมื่อ ๕ ปีมาแล้วกระผมได้บริจาคเงินเป็นค่ากระแสไฟฟ้าให้วัดเป็นรายปี ปีละ ๖๐ บาท โดยปวารณาไว้ว่าจะถวายตลอดชีวิต ต่อมาทางวัดได้รื้อกุฏิที่ใช้ไฟฟ้านั้นเสีย กระผมจึงจะนำเงินนั้นมาบำรุงมูลนิธิ ฯ อภิธรรมแทนโดยจะเริ่มชำระตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๑๑ นี้ ปีละ ๖๐ บาทจนกว่าจะถึงแก่กรรมถ้ากระผมลืมก็กรุณาเตือนไปด้วย

สุดท้ายนี้ ขอให้กิจการของวิทยาลัยจิตตภาวันนี้จงเจริญรุ่งเรืองอยู่โดยตลอดไปกับ ขอให้ท่าน อาจารย์ จงอายุยืนถึง ๙๙ ปีเหมือนมารดาของกระผม

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

วิโรจน์ เอมจิต

เลขที่ ๑๐ หมู่ที่ ๒ ต. สำโรงเหนือ อ. เมือง จ. สมุทรปราการ

ตอบ

สำหรับปัญหาที่ ถามเรื่อง การก่อสร้าง วิทยาลัยการเผยแพร่พระพุทธศาสนานั้นย่อมได้รับอานิสงส์มาก ต่างจากการใส่บาตร การใส่บาตรนั้นก็คือการทำนุบำรุงพระภิกษุสามเณร ให้มีชีวิตยืนยาวอยู่เพื่อได้ศึกษาพระธรรมวินัยในการที่จะได้ปฏิบัติศาสนกิจให้เกิดประโยชน์แก่พระศาสนาและสังคมทั่ว ๆ ไป วิทยาลัยการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่เราตั้งขึ้นมาเพื่อให้การศึกษาแก่กุลบุตรให้รอบรู้ในสรรพวิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ ในเรื่องของศาสนา ทั้งนี้เพื่อจะได้ออกไปเผยแพร่ศาสนธรรมโดยเฉพาะ ฉะนั้นการก่อสร้างวิทยาลัย การเผยแพร่พระพุทธศาสนานี้จึงเท่ากับว่าช่วยสร้างสรรงานพระศาสนา ทั้งเป็นการส่งเสริมกุลบุตรให้มี อายุยืนยาวศึกษา พระธรรมวินัยต่อไป ผลาอานิสงส์นั้นย่อมมีมากที่สุดที่จะพรรณนาได้ เพราะว่าเมื่อเราได้ พิจารณาให้ลึก ซึ้งถึง ความเจริญ ก้าวหน้า ของพระศาสนาซึ่งจะต้องเริ่มต้นด้วยการให้การศึกษา แล้วผู้ที่จะรับผิดชอบดำรงพระศาสนาต่อไปในอนาคตนั้น ก็คือ

เด็ก ๆ หรือกุลบุตรในวันนี้ เช่นสามเณรที่วิทยาลัยซึ่งก็ถือว่าจะเป็นทายาทในการที่จะรับผิดชอบ พระศาสนาต่อไปในอนาคต การให้ความรอบรู้ในเรื่องของพระศาสนาจึงเป็นปัจจัยอันสำคัญที่เราจะสร้างความเจริญให้แก่ศาสนาได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่า โลกของเราเจริญมากแล้วการศึกษาจะต้องปรับปรุงให้เจริญก้าวหน้าขึ้นไปด้วย ถ้าเราไม่มีผู้รอบรู้ในพระศาสนามาเผยแพร่แล้ว ศาสนาของเราก็คงจะเสื่อมลงอย่างแน่นอน ฉะนั้น กุศลของคุณได้แบ่งปันจากการใส่บาตรมาช่วยก่อสร้างวิทยาลัยจึงมีอานิสงส์มากดังได้กล่าวมา

สำหรับธนบัตรใบเล็ก ๆ ที่ทางมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัยได้ทำเพื่อแจกจ่ายเป็นของ สมนาคุณแก่สาธุชนนั้น อันที่จริงแล้วธนบัตรนี้เราที่จะจัดทำขึ้น เพื่อเป็นคติเตือนใจ และพร้อมกันนั้นก็ได้ใส่อักขระที่เป็นหัวใจในพุทธวจนะในด้านการเตือนใจ คือเป็นประโยชน์ทางจริยธรรมด้วย, แล้วก็เป็นประโยชน์ในการเชื่อถือ เกี่ยวกับกับเรื่องโชคลาภต่าง ๆ ด้วย ถ้าหากว่าท่านที่ได้รับธนบัตรไปแล้ว จะพลิก ด้านหลังดูก็ จะเห็นมี พุทธภาษิต อยู่บทหนึ่งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสเป็นภาษา บาลีซึ่งแปลเป็น

ไทยว่า "คนขยันย่อมหาทรัพย์ได้" หมายความว่า ทรัพย์นั้นเป็นสิ่งที่เราปรารถนากันมาก แต่เราจะได้ทรัพย์มาเราต้องขยันขันแข็ง ไม่ใช่เป็นการเกียจคร้านเราจะสร้างความเจริญให้แก่ชีวิตก็ต้องเป็นคนขยัน ธนบัตรจึงเป็นเครื่องเตือนใจให้แสวงหาทรัพย์สินเงินทองในทางที่ชอบ คือความเพียร แล้วก็ได้แทรกหัวใจเศรษฐี หัวใจพระสิวลี ส่วนจะได้ผลเป็นประการใดอยู่ที่การปฏิบัติของแต่ละบุคคล เพราะในธนบัตรนั้นย่อมมีเครื่องเตือนใจอยู่หลายสิ่งด้วยกัน

สำหรับเรื่องการบวชในพระพุทธศาสนานั้นควรจะได้มุ่งเอาแต่ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเป็น ๒ สถานด้วยกันคือ ประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน บางคนบวชมีอายุแก่เฒ่าชราไม่สามารถจะทำประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้อื่นได้ คือไม่สามารถจะศึกษาและจาริกไปเพื่อเผยแพร่พระธรรมได้ ก็ขอให้ทำประโยชน์ให้แก่ตน คือบวชแล้วก็ให้อยู่ในศีลในธรรม เคร่งครัดในธรรมวินัย ฝึกใฝ่ในการปฏิบัติสมถะและวิปัสสนาก็จะเป็นประโยชน์แก่ตนมาก เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าจะบวชแล้วปฏิบัติได้ดังนี้จึงถือว่าได้รับกุศลมาก แต่

เรื่องการบวชนั้น ถึงแม้ว่าเราจะไม่มีโอกาสบวชร่างกาย โดยการปลงผม ห่มจีวรนี้ก็ขอให้เราบวชใจ, ด้วยการตั้งตนอยู่ในศีลธรรม อันดีงามแล้วก็ประพฤติธรรมตามสมควร ผลานิสงส์เช่นนี้ก็ย่อมจะเกิดขึ้นได้มาก แต่จะมากไปกว่าการบวชนั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะว่าการบวชนั้นเราได้รับกุศลจากเนกขัมมะอีกส่วนหนึ่ง

ปัญหาข้อที่ ๔ นั้น อาตมาขออนุโมทนาด้วย เพราะว่าการเลี้ยงดูบิดา มารดาเป็น หน้าที่ของ บุตรทุกคนที่จะต้องปฏิบัติ ถ้าลูกคนใดขาดความกตัญญูกตเวทีต่อผู้ที่เป็นบิดามารดาแล้วก็หาความเจริญในชีวิตนี้ได้ยาก โบราณท่านจึงสอนให้เรามีกตัญญูกตเวที คุณปฏิบัติถูกแล้วที่ได้เลี้ยงดูอุปการะท่านจนแก่เฒ่าชราแล้วก็ตายจากไป ส่วนลูกนั้นจะกตัญญู หรือไม่ ก็อยู่ที่เรา อบรมแล้ว ก็อยู่ที่นิสสัยใจคอของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะ, เราจะไปฝืนนิสสัยของลูกให้เหมือนเราทั้งหมดทุกคนก็ย่อมเป็นไปไม่ได้, เพราะทุกคนต่างก็สร้างสรรกรรมของเขามา ทำกรรมมาเช่นไรก็ย่อมจะได้รับผลกรรมเช่นนั้น ถ้าคิดได้อย่างนี้เราจะได้สบายใจ อย่าไปคิดว่าลูกจะต้องเหมือนเรา, จริงอยู่เราเป็นคนกตัญญู

ต่อพ่อแม่ ส่วนลูกนั้นอาจจะไม่กตัญญูกตเวทีก็ได้ แต่ต่อไปเมื่อเขาได้ใช้ชีวิตจนเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ต้องรับผิดชอบในครอบครัวมากขึ้น ความกตัญญูกตเวทีก็อาจจะเกิดขึ้น เพราะว่าสิ่งทั้งหลายเหล่านี้คงจะเป็นเครื่องเตือนใจให้แก่เขาได้อย่างดีที่สุด

สำหรับการสงเคราะห์ผู้อื่น ปัญหาข้อที่ ๕ การสงเคราะห์ผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยาก เช่นหลักปฏิบัติในศาสนาผู้ใดได้ปฏิบัติก็ย่อมจะได้รับอานิสงส์มาก คุณคิดถูกแล้วที่เราไม่เห็นแก่ตัว เพราะว่าในปัจจุบันจะหาคนที่มีความคิดดีเช่นนี้ก็หาได้ยากอยู่, บางทีเราเองทำไม่ได้แต่ว่าไปกีดกันคนอื่นเขาอย่างนี้ก็ไม่ถูก อย่างเช่นเราเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ด้วย, อายุเราก็มากแล้วเราก็นึกถึงว่าไม่ช้าเราก็ตาย ถ้าคนหนุ่มเขามีสมรรถภาพดีมีความสามารถที่จะทำความเจริญให้เกิดขึ้นได้แล้ว คนแก่ก็ควรจะเปิดทางให้ เพราะชีวิตของเราไม่ช้าก็ตาย ส่วนคนหนุ่มยังจะต้องมีชีวิตอยู่ในโลกนี้อีกนาน เหมือนอย่างในปัจจุบันนี้จะเป็นเรื่องของศาสนาหรือเรื่องของประเทศชาติก็ตามต้องอบรมตั้งแต่เด็ก และเด็กรุ่นหลัง ๆ นี่แหละเป็นผู้กุมชตาในอนาคตของศาสนา

และประเทศชาติ, เราให้การศึกษาก็ดี ให้ความสะดวกสบายในด้านสาธารณะสุขก็ดี ย่อมจะเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้รากฐานแห่งความเจริญนี้มั่นคงยั่งยืน ซึ่งก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ถูก ขออนุโมทนาด้วยที่ปรารถนาถวายปัจจัยเป็นค่าไฟฟ้าที่วิทยาลัยแล้วก็ขอส่วนกุศลนี้จงบรรดาลให้คุณวิโรจน์ เอมจิต จงประสบต่อความเจริญมีอายุมั่นยืนนานเช่นเดียวกัน

ถาม

"กราบนมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒ ภิกฺขุ ที่เคารพ

ดิฉันได้รับฟังรายการนาทีทองของท่านอาจารย์มาหลายสัปดาห์แล้ว ซึ่งบางข้อดิฉันได้นำมาใช้ในการแก้ปัญหาประจำวันและใช้แก้ปัญหาชีวิตได้ดีอีกด้วย และบัดนี้ดิฉันมีข้อข้องใจอยากจะเรียนถามท่านอาจารย์สัก ๒–๓ ข้อ คือ

เมื่อดิฉันนำอาหารไปถวายพระที่วัด พอท่านฉันเสร็จแล้วซึ่งอาหารบางอย่างท่านก็ไม่ได้ฉัน ท่านก็เรียก

เด็ก ๆ ให้มาเก็บไปรับประทาน ดิฉันรู้สึกไม่ค่อยสบายใจ กลัวจะเป็นบาป จึงจะขอถามเป็นข้อ ๆ ดังนี้ค่ะ

๑. อาหารที่ญาติโยมนำมา ถวายพระท่าน ฉันแล้วเหลือ และที่ยังไม่ได้ฉันนั้น หมายความว่าบางอย่างไม่ได้ฉัน ท่านได้มอบหมายให้เด็กมารับประทาน เด็กจะได้บุญหรือเปล่า เพราะท่านไม่ได้ฉันและให้เด็กเอาไปรับประทานเสีย

๒. เด็กผู้หญิง สาว ๆ จะเข้า วัดทำ บุญได้ ไหมคะ เห็นผู้ใหญ่บางคนบอกว่าไม่เหมาะ เพราะจะทำให้พระท่านไม่สงบ ท่านอาจารย์ช่วยกรุณาตอบทีซิคะว่าผู้หญิงสาว ๆ เข้าไปทำบุญในวัดจะเกิดโทษบาปอย่างไรหรือไม่คะ ดิฉันขอรบกวนท่านอาจารย์เพียงเท่านี้แหละค่ะ

สุดท้ายนี้ ขออวยพรให้ท่านอาจารย์จงได้มีชีวิตอยู่ในผ้ากาสาวพัตรตลอดชั่วกาลนาน

นมัสการมาด้วยความเคารพ

เจ๊ ตลาดน้อย

๓๐๑ ตรอกวานิช ตลาดน้อย อ. สัมพันธวงศ์ พระนคร

ตอบ

คือเรื่องของบุญกับเรื่องของบาปนี้ ส่วนมากแล้วท่านสาธุชนบางทีก็ยังไม่เข้าใจลึกซึ้ง บางครั้งการกระทำบางอย่างความจริงไม่เป็นบาปก็เลยเข้าใจผิดคิดว่าคงจะเป็นบาปไปอย่างนี้ก็มีอยู่ คือเรื่องการทำบาปในพระศาสนานั้นก็หมายถึงการกระทำเช่นนั้นเป็น การผิด ศีลธรรมเช่นอย่างเราไปลักขะโมย วัตถุสิ่งของหรืออาหารของ ผู้อื่นมาบริโภคถ้าอย่างนี้ละก็ถือว่าเป็นบาป ถ้าหากว่ามิใช่เป็นไปโดยอาการแห่งขะโมย ได้มาโดยสุจริตแล้วก็ไม่ถือว่าเป็นบาปสำหรับญาติโยมที่นำอาหารไปถวายพระ โดยปกติแล้วพระท่านฉันไม่หมด ถ้าหากว่าบางวันอาหารนั้นมากมายเหลือล้น ท่านก็จะเฉลี่ยอาหารที่ท่านฉันแล้วไม่หมด เหล่านี้แหละให้แก่ญาติโยมได้รับประทานกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือลูกศิษย์ เด็กวัด ซึ่งก็ต้องอาศัยวัดอยู่แล้ว เพราะเด็กเหล่านั้นได้ทำหน้าที่ปรนนิบัติวัฏฐากพระท่านอยู่ ท่านจะใช้โดยไม่ให้รับประทานได้อย่างไร ก็ต้องให้อาหารแก่เด็กรับประทานด้วย ฉะนั้น ที่พระท่านนำอาหารให้เด็ก

รับประทานนั้นจึงถือว่าไม่บาป เพราะว่าเด็กไม่ได้ไปขโมยของพระท่าน พระท่านให้ ท่านอุทิศเสียสละให้แล้ว เด็กก็รับประทานได้ และโดยเฉพาะเรื่องของอาหารนี้แม้ว่าพระท่านจะไม่ให้ ท่านก็เก็บเอาไว้ไม่ได้ พระฉันได้เฉพาะมื้อเดียว ๆ เท่านั้น รุ่งขึ้นเช้าก็หารับประทานใหม่ เว้นไว้แต่ว่าเด็กเขาจะเก็บรักษาไว้ให้, อาหารบางอย่างที่พอจะเก็บไว้ได้ เด็กเขาก็เก็บเอาไว้และใช้ในวันต่อ ๆ ไปอีก คือเอามาถวายท่านในวันรุ่งขึ้น ถ้าอย่างนี้ก็ถือว่าไม่เป็นอะไร เพราะพระท่านได้สละสิทธิ์ไปแล้ว พระนั้นโดยพระวินัยก็เก็บอาหารไม่ได้ ฉะนั้นอาหารที่เหลือแล้วพระท่านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไปให้แก่ผู้อื่นรับประทานนั้นจึงถือว่าไม่บาป ถวายพระแล้วก็ย่อมจะได้รับบุญอย่างเต็มที่ เพราะบุญนั้นย่อมสำเร็จตั้งแต่ก่อนเราจะบริจาคแล้ว ตามธรรมดาสาธุชนจะจะมาทำบุญใส่บาตรก็ต้องตั้งเจตนาไว้ก่อนว่าวันนี้เราจะไปทำบุญที่วัด จะไปถวายภัตตาหาร การตั้งเจตนาอันเป็นกุศลไว้ก่อนนี้เรียกว่า บุพพเจตนา เมื่อตั้งเจตนาไว้แล้วถึงเวลาก็นำอาหารไปถวายเป็นบุญจเจตนา ถวายแล้วนึก

ถึงทานที่เราถวายก็เกิดกุศลขึ้นเป็นอปรเจตนา เจตนาทั้ง๓ กาลนี้ ย่อมเกิดขึ้น แล้วแก่ สาธุชน, และผู้ที่ มีเจตนา เกิดขึ้นในทางกุศลเช่นนี้ย่อมได้รับบุญได้รับกุศลหลายอย่างด้วยกัน ฉะนั้นจึงถือว่าผู้ที่นำอาหารมาถวายพระได้บุญด้วย แล้วก็ได้รับบุญกว้างขวาง ต่อไปอีก ที่อาหาร ของเรามิใช่แต่บำรุงพระสงฆ์เท่านั้น ยังเอื้อเฟื้อเลยไปถึงเด็กที่เป็นลูกศิษย์วัดให้ได้รับประทานอีกด้วย ซึ่งก็เป็นประโยชน์มาก เพราะว่าเด็กที่อยู่ในวัดส่วนมากก็ อาศัยพระ ศาสนานี้แหละ เป็นที่พึ่งพิงมุ่งหวังที่จะศึกษาเล่าเรียน จนกว่า จะพึ่งตัวเองได้แล้วจึงจะออกจากวัด โบราณประเพณีทำมาอย่างนี้พระสงฆ์ท่านก็ต้องเอื้อเฟื้ออุปการะให้จึงถือว่าไม่เป็นบาปใด ๆ ทั้งสิ้น แต่กลับจะเป็นบุญแก่ผู้ที่ไปถวายนี้มากขึ้น อาตมาก็ขอเจริญพรให้ทราบเพียงแค่นี้ก็คิดว่าคงจะเข้าใจและเท่ากับเป็นการบำเพ็ญทานอีกส่วนหนึ่ง

ปัญหาข้อที่ ๒ เรื่องเด็กผู้หญิงสาว ๆ จะเข้าวัดทำบุญได้หรือไม่ คือเรื่อง ของศาสนานี้ ท่านไม่จำกัด อายุหรอกไม่จำกัดว่าคนอายุเท่านั้นเท่านี้จึงจะเข้าวัดได้ ไม่มีจำกัด ในทางพระวินัยทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าวัดได้ทั้งนั้น ดีเสียอีก

ปัจจุบันนี้เราต้อง การให้เด็ก หนุ่มเด็กสาว เข้าวัด กันมาก ๆ เพราะว่า ความเดือด ร้อนใน สังคม หรือเด็กที่ต้อง ประพฤติตนไม่ดีส่วนมากก็เกิดมาจากไม่เคยเข้าวัด เมื่อไม่เคยเข้าวัดก็ห่างเหินจากศีลธรรมอันดีงาม ไม่เข้าใจในระเบียบประเพณีหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะว่าวัดนั้นเป็นสถานที่รักษาขนบธรรมเนียม รักษาวัฒนธรรมของไทยนี้ให้คงอยู่ ผู้ที่มีโอกาสเข้าวัดนั้นจึงเท่ากับได้มาพบมาเห็นและก็รับเอาสิ่งที่ดีไปประพฤติปฏิบัติย่อมเกิดความสุข ความเจริญแก่ตนหลายอย่างด้วยกัน ที่ผู้ใหญ่บอกว่าไม่เหมาะ จะทำให้พระไม่สงบนั้นก็เห็นถ้าจะไม่จริง เพราะโดยปกติพระท่านก็ต้องสงบอยู่แล้ว ใครเข้ามาวัดท่านก็มุ่งสงเคราะห์ให้ ฉะนั้นก็ขอให้เข้าวัดกันเถิด จะเป็นเด็กหนุ่มเด็กสาวไม่เป็นอะไรทั้งนั้น เข้ามาทำบุญสุนทานก็จะเกิดประโยชน์มากขึ้น ส่วนโทษนั้นจะเกิดก็คงเกิดกับพระที่คิดไม่ดีไปเอง ถ้าคิดดีแล้วก็ไม่เห็นจะเป็นโทษที่ตรงไหน กลับจะเป็นการส่งเสริมให้ ผู้ที่สนใจใน การเข้าวัด ตั้งแต่ อายุเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้รับผลานิสงส์มากขึ้นต่อไปอีก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านไม่ได้บัญญัติไว้หรอกว่า อายุเท่านั้น เท่านี้จึงจะ

เข้าวัดได้ทุกคนเข้าได้ทั้งนั้น แม้ยังไม่บรรลุนิติภาวะเลย เช่นเด็ก ๆ ในปัจจุบันนี้จะเห็นว่าเข้ามาในวัดมาก มาศึกษาเล่าเรียน หา ความ รู้ในวัน อาทิตย์ ซึ่งก็มี อยู่มาก มายหลายแห่งด้วยกัน อันนี้ถือเป็นการเข้ามาเพื่อแสวงหาความรอบรู้ในพระศาสนา เป็นสิ่งที่ มารดาบิดา ควรจะได้ส่งเสริมให้ลูกประพฤติปฏิบัติเช่นนั้น เพราะถือว่าเป็นการฝึกอบรมนิสัยของลูก ๆ ไปด้วย เด็กสาวจึงเข้าวัดได้ ไม่เสียหายอะไรและสุดท้าย นี้ขอให้ พรที่ คุณให้มาจง กลับไปสู่คุณด้วย ขอขอบใจที่ให้มีชีวิตอยู่ในผ้ากาสาวพัตรตลอดชั่วกาลนาน

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑโฒ ที่เคารพ

เมื่อสมัยก่อนที่ผมยังเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่ มารดาบิดาไม่เคยพาผมเข้าวัดเลย ทั้ง ๆ ที่เราก็นับถือศาสนาพุทธ ผมเห็นท่านทำบุญอยู่บ้างเหมือนกัน แต่นั่นไม่ได้หมายถึงว่าผมจะได้ฟังพระท่านเทศน์สั่งสอน ตราบกระทั่งผมโตรุ่น

หนุ่มและประกอบการงานอาชีพมีครอบครัวไปแล้ว ผมก็ไม่ค่อยได้สัมผัสกับพระธรรมเทศนาเลย ฉะนั้นบาปกรรมในศีลห้านั้นผมจึงกระทำผิดบ้างในบางข้อ ซึ่งบัดนี้ผมรู้สึกเสียใจมากเหมือนกัน ที่ประพฤติตัวผิดไปจากคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขณะนี้ถ้าไม่มีวิทยุกระจายเสียงธรรมะของพระคุณเจ้าดังอยู่วันละหลายชั่วโมง ก็น่ากลัวว่าผมจะไม่มีโอกาสได้ทราบซึ้งในรสพระธรรมเลย เพราะผมเป็นคนจน ต้องทำมาหากินและไม่ใช่ตัวคนเดียว ลูกหกคนและภรรยาอีกหนึ่งมารดาอีกหนึ่ง บุคคลทั้งหมดนี้เป็นภาระของผมซึ่งจะไปเกี่ยงงอนให้ใครมาช่วยส่งเสียนั้นไม่มีทาง ผมเป็นข้าราชการผู้น้อย เงินเดือน ๆ หนึ่งประมาณ ๗๕๐ บาท ไม่มีรายได้พิเศษอื่นใด แต่ที่บ้านเช่าหลังเล็ก ๆ ของเรานั้นอยู่ในย่านชุมชนหน่อยจึงได้ขายของชำเล็ก ๆ น้อย ๆ วันหยุดผมก็ช่วยภรรยาขายของ เพื่อให้เขาได้ดูแลลูก ๆ เป็นพิเศษเสียครั้งหนึ่งและพักผ่อนไปในตัว ลำพังเงินเดือนของผมนั้นไม่พอใช้แน่ ถึงเราจะเขียมอย่างไรก็ไม่พอ ก็ได้จากการขายของจุก ๆ จิก ๆ นี่แหละครับ ทำให้พอช่วยเลี้ยงตัวกันไปได้เดือนหนึ่ง ๆ

เรื่องเจ็บป่วย นั้นก็มีกัน อยู่บ้างทุกเดือนเพราะคน มันหลายคนดี ที่ว่าผลัดกันเป็นทีละคน หากว่ามาเป็นพร้อม ๆ กัน อย่างโรคระบาดผมคงแย่แน่ แต่ถึงกระนั้นเมื่อใครเจ็บหลาย ๆ วันซึ่งหมายความว่าเราจะต้องจ่ายค่ายาฉีดทุกวัน ผมก็ต้องหยิบยืมเพื่อนฝูงแล้วละครับ แล้วก็ต้องเขียมอย่างสุดใจทีเดียวรับนำไปใช้เขา เพราะคนให้ยืมก็คนจนเหมือนกัน คนจนนี่แหละครับถึงจะเห็นอกกันดี ผมไม่ทะเยอทะยานไปยืมที่ดอกแพงหรอกครับ เพราะถ้ายืมเขาก็คงจะไม่เชื่อหน้าและไม่ให้ยืม และผมก็คงจะหาไปใช้ ได้ยากด้วย

แต่ขณะนี้ปัญหามันเกิด แล้วครับถึงผม จะประหยัดและเขียมอย่างไรมันก็ไม่ไหว ปีนี้เป็นปีที่ลูก ๆ ผมต้องเข้าโรงเรียนครบหกคนเลย คนสุดท้องเจ็ดขวบก็ต้องเข้าโรงเรียนแล้ว คนโตเพิ่งอยู่ในโรงเรียนอาชีวะปีหนึ่ง อีกสามปีจึงจะสำเร็จ ผมจะทนไหวหรือไม่ก็ยังไม่ทราบ เพราะผมคิดดูอย่างเคร่า ๆ ค่าใช้จ่ายของทุกคนในเทอมต้นนี่ก็คงจะเกือบสามพันบาท ทั้งค่าเสื้อผ้าค่าหนังสือและค่าเทอม ผมนึกไม่ออกว่าจะทำอย่างไรดี พระพุทธองค์ท่านตรัสไว้ถูกต้องแล้วครับว่าความจนเป็นทุกข์ในโลก แต่ผมก็เกิดมา

จนแล้วโดยไม่ได้งอมืองอเท้าเลย ถ้าจะว่าผมทำบุญไว้น้อยในชาติก่อนผมไม่เถียงหรอกครับ ผมเชื่อแน่ว่าผมต้องทำไว้น้อยจริงชาตินี้จึงยากจนอย่างนี้ และชาติหน้าถ้าผมเกิดเป็นมนุษย์อีกก็คงต้องจนอย่างนี้อีก หรืออาจจะยิ่งกว่านี้อีก เพราะผมไม่มีเงินทำบุญใส่บาตรเลยในปัจจุบันนี้ ถึงผมจะอยากทำ แทบตายก็ไม่ทราบว่าจะทำได้อย่างไร โดยไม่กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจทางบ้าน เพียงแต่ใครไม่สบายคนหนึ่งเราก็ต้องเป็นหนี้เขาแล้ว ขณะนี้หนี้เก่าผมก็ยังชำระไม่หมด ถึงแม้จะเพียงไม่กี่ร้อยบาทก็จริง แต่มันมากมายสำหรับผมเหลือเกิน หนี้ร้อยบาทยังไม่ทันจะชำระหนี้จำนวนพันก็กำลังจะเกิดตามมา โดยไม่มีไปชำระให้ทางโรงเรียน พระคุณเจ้าอย่าเพิ่งร้อนใจนะครับ ผมไม่กล้าที่จะหยิบยืมพระคุณเจ้าดอก ที่รำพันมาให้ฟังนี้ก็เพื่อว่าจะขอธรรมะบทใดบทหนึ่งก็ได้ครับที่ขลัง ๆ หน่อยมาใช้ปลอบใจ ก่อนที่ผมจะคิดบ้า ๆ ฆ่าตัวตายหนีความกลัดกลุ้มไป ขันติธรรมนั้นผมใช้อยู่ตลอดเวลา แต่ขณะนี้ต้องการที่ขลังกว่านั้นครับ โปรดอย่าตอบผมว่ามันเป็นกรรมที่ผมได้ทำไว้แต่ชาติปางก่อน ขอให้ก้มหน้ารับกรรมไปเถิดผมไม่ต้อง

การนะครับ ผมยอมรับชดใช้หนี้กรรมอันนี้แต่โดยดีแล้ว แต่ แต่นะครับ ทำอย่างไรจึงจะกัดฟันต่อสู้ไปอีกสักสามปี พอลูกคนโตของผมสำเร็จอาชีวะ เขาคงจะทำงานได้เงินเดือนสัก ๖๐๐—๗๐๐ บาทมาช่วยครอบครัวบ้าง ลูกของผมดีทั้งนั้นผมจึงพอจะปลอบใจได้อย่างหนึ่งว่า เขาคงจะช่วยตัวเองได้ และช่วยพ่อแม่บ้างตามอัธยาศัยของเขา ผมรบกวนพระคุณเจ้ามากมายเหลือเกิน ก็เพื่อหวังจะได้มนต์บทใดบทหนึ่งที่ขลังมาไว้ใช้ปลอบใจ โปรดกรุณานะครับ ถ้าผมได้ฟังเทศน์ฟังธรรมรู้เรื่องแม้เล็กน้อยก่อน ผมจะไม่ยอมแต่งงานให้เป็นทุกข์ดอก ทุกข์คนเดียวไม่พอดึงเอาคนอื่นมาทุกข์ด้วย แต่เวลามันไม่ยอมถอยหลังแล้วครับ แล้วอีกประการ หนึ่ง บุตร — ภรรยา ของ ผม ได้ยิน เข้าคง จะเสียใจ เพราะทุกคนก็รักผมมาก นมัสการลาละครับพระคุณเจ้า ขอท่านจงอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขใต้ร่มกาสาวะตลอดไปเถิดครับ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

สำเนียง

ตอบ

ความทุกข์ดังกล่าวเหล่านี้ปัจจุบันมีมาก ยิ่งระยะนี้เป็นระยะที่เพิ่งเปิดเทอมใหม่ ๆ ก็มีผู้ที่ปรารภถึงเรื่องความทุกข์ในด้านนี้มากขึ้น ความจริงถ้าหากว่าเราเป็นผู้ปฏิบัติ.ธรรมเรานำธรรมมา ประพฤติ ปฏิบัติบ้าง พอสมควรความเดือดร้อนจะไม่เกิดขึ้นแก่ชีวิต เพราะว่าตามหลักของพระพุทธศาสน นั้นเราจะดำรงตนอยู่ ในฐานะเช่นใด ก็ตามถ้าหากว่าเป็นผู้ที่ถือหลักสมชีวิตา คือความรู้จักประมาณในการใช้จ่าย หรือใช้จ่ายให้พอเหมาะพอควร รายรับกับรายจ่ายนั้นสมดุลย์กัน ความเป็นหนี้ก็เกิดขึ้นไม่ได้ เพราะว่าความเป็นหนี้จะเกิดขึ้นนั้นจะ เกิดมา จากเพราะว่าเราไม่รู้จักประมาณในการใช้จ่าย คือจ่ายมากกว่ารายรับที่เรารับอยู่ก็ต้องตกอยู่ในฐานะแห่งความเป็นหนี้ แล้วก็ต้องเป็นหนี้เป็นสินทับถมกันไปเหมือนกับดินพอกหางหมู ไม่มีวันที่จะสิ้นสุดไปได้ เมื่อเป็นหนี้แล้วก็ต้องเป็นทุกข์ นี่แสดงให้เห็นว่าเราขาดหลักสมชีวิตาไป ชีวิตของคนที่ดำรงอยู่ในโลกนี้นั้นเป็นทุกข์อยู่แล้ว ถ้าตามหลักธรรมะแล้วท่านถือว่าเป็นทุกข์ เป็นทุกข์ตั้งแต่เราเกิดมาแล้ว ไม่ใช่ว่าจะมาเป็น

ทุกข์เมื่อตอนเราจน ไม่ใช่ว่าจะมาเป็นทุกข์เมื่อตอนเรามีครอบครัว ทุกคนมีความทุกข์มาก่อนทั้งสิ้น

ฉะนั้นเมื่อชีวิตเป็นทุกข์ โลกเป็นทุกข์อย่างนี้ เรารู้อย่างนี้เราก็จะต้องเป็นผู้ที่ ขวนขวายในการที่จะยังตนเองให้พ้นทุกข์ด้วยการใช้ความพากเพียร พยายามให้หนักโดยถือว่าความพากเพียรพยายามนั้นเราจะยากลำบากสักเพียงใดก็ตามเราก็ต้องใช้ความเพียรนั้น เช่นความเพียรที่เราใช้ไปท่ามกลางความทุกข์ที่เกิดขึ้นแก่ชีวิต แม้ว่าเราจะต้องพากเพียรทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำตากแดดตากฝน หรือว่าจะต้องทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจเพื่อ ประกอบกิจการ อย่างใด อย่างหนึ่งเราก็ต้องทุ่มเทไป ถ้าเราเข้าใจอย่างนี้เราก็จะได้เป็นผู้ที่ไม่ฝักใฝ่ในความสบายจนเกินไปนัก เพราะว่าบุคคลที่ฝักใฝ่ในความสบายเกินไป ชีวิตนี้บอบบางเหลือเกิน ไม่สามารถที่จะทนต่อความร้อนความหนาวหิวกระหายได้ ก็เป็นชีวิตที่น่าสงสารจริง ๆ ชีวิตที่บอบบางนั้นย่อมไม่สามารถที่จะดำรงอยู่ในโลกนี้ได้ เพราะว่าโลกนี้มีความทุกข์มากมายเราจะต้องทำชีวิตของเราให้เข้มแข็ง อย่างน้อยก็ต้องสร้างกำลังกายกำลังใจให้เข้มแข็งขึ้น อย่าเป็นคนอ่อนแอ หรือ

เป็นคนที่ฝักใฝ่ในความสบายจนเกินไปนัก จะต้องเป็นผู้ที่ขวนขวายในการประกอบกิจการงาน อย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จ แม้ว่าจะยากลำบากสักเพียงใดก็ตาม จำเป็นจะต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อความยากเหล่านั้น

อาตมาไม่อยากจะได้ยินคำว่าจนของคนไทย เพราะว่าคำว่าจนที่ออกมาจากปากของคนไทยในฐานะที่เราอยู่บนผืนแผ่นดินไทย ที่ถือว่าเป็นแผ่นดินทองอุดมสมบูรณ์ทุกอย่าง ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว เพราะว่าคำว่ายากจนหรือคนจนนั้น เป็นคำพูดที่เรายอมแพ้ต่อชีวิต ชีวิตของคนที่ดำรงอยู่ในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ดำรงอยู่บนผืนแผ่นดินไทยไม่น่าจะจน เพราะว่าเรามีทางที่จะขจัดความยากจนนี้ได้ เรามีทางที่จะเอาชนะความจนนี้ได้ขออย่างเดียวว่าเราจะต้องใช้ธรรมะให้มากอย่างเคร่งครัด แล้วจะไม่มีคำว่าจนหรือจะไม่มีคนจนในโลกนี้เลย พระพุทธองค์ได้วางหลักธรรมะเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ไว้ข้อแรกที่สุดก็คือความขยันหมั่นเพียร ทุกคนต้องมีความขยันและความเพียร และความขยันนี้เราควรจะใช้ในทุกด้าน และก็ใช้ในขณะที่เราทำงานจะเป็นเงินที่แลกเอาแรงงานมาหรือ เพื่อผลกำไรมา

อย่างใดอย่างหนึ่งก็ตามเราต้องขยันไว้ เช่นแม้ว่าเราจะเป็นกรรมกรรับจ้างโดยขายแรงของเรา เพื่อเอาเงินเอาทองมาใช้จ่าย เราก็ต้องทำด้วยความขยันอย่าคิดว่าเราทำงานไปวันหนึ่ง ๆ มีทางที่เราจะเอารัดเอาเปรียบกันได้ เราก็เอารัดเอาเปรียบแก่นายจ้าง ถ้าคิดอย่างนี้คิดผิดมาก ทุกคนไม่ว่าจะทำอะไรทั้งหมดเราต้องทำ ด้วยความขยันหมั่นเพียรกระฉับกระเฉง ไม่ใช่เป็นคนที่อ่อนแอหรือเกียจคร้าน งานทุกอย่างที่เราทำ เราถือว่ามีเกียรติ แม้ว่าเราจะเป็นลูกจ้างเราก็ต้องทำให้เหมาะสมต้องมีความขยันจนถึงที่สุดเท่าที่เราจะทำได้ คนที่มีความขยันในการทำงานนั้นใครก็ปรารถนาที่จะจ้างใคร ๆ ก็ปรารถนาที่จะช่วยเหลืออุปถัมภ์ แต่ถ้าเกียจคร้านแล้วก็ยากจนก็มีแต่คนสมน้ำหน้า ถ้าหากว่าเราขยันอย่างนี้ก็รับรองว่าไม่จน ถ้าหากว่าทุกคนขยันแล้วไม่จนแน่ ในผืนแผ่นดินไทยไม่จน เพราะว่าเรามีทางที่จะทำมาหากินได้มากมาย เพียงแต่ว่าเราใช้ความพากเพียรพยายามในการ ประกอบสัมมาอาชีพเท่านั้นเราจะไม่จนเลย

นอกจากเราจะขยันแล้วเราก็จะต้องรู้จักรักษา เราสร้างอะไรขึ้นมาเรา ก็ต้องรู้จักรักษาในสิ่งนั้นให้คง อยู่ถาวร

แล้วก็พยายามคบแต่คนดี ๆ อย่าไปคบคนพาลไม่ทำมาหากิน นักเลงหัวไม้ หรือเป็นคนที่หมกมุ่นอยู่ในอบายมุขต้องละเว้น เราดำรงชีวิตให้เหมาะสมแล้วเราไม่จนแน่ ฉะนั้นคุณสำเนียงที่ปรารภถึงเรื่องอย่างนี้มาน่ะ อาตมาเห็นใจและก็คิดว่าท่านผู้ฟังหลายท่านก็คงจะประสบต่อความทุกข์เช่นคุณนี้เหมือนกัน ก็ขอให้คุณอย่าเพิ่งแพ้ต่อชีวิต จงใช้ความพากเพียรไปจนถึงที่สุดก็คงจะพ้นจากความยากจนนี้ได้ อย่าว่าแต่มีลูก ๖ คน ๗ คนเลย บางคนมีลูกตั้งโหลแต่ว่าเมื่อใช้ความพากเพียรจนถึงที่สุดแล้วก็สามารถที่จะพิชิตต่อความยากจนอดหยากได้เช่นเดียวกัน ฉะนั้นก็ขอให้คุณจงใช้ความพากเพียรพยายามให้มากที่สุด คาถาที่จะขลังที่ควรจะท่องบ่นให้ขึ้นใจเพื่อความมั่งมีศรีสุขในครอบครัวของคุณนั้น อาตมาให้คุณท่องเพียง ๔ ตัว อุ อา กะ สะ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของเศรษฐี อุ มาจากคำว่า อุฐานสัมปะทา เราต้องขยันหมั่นเพียร อา มาจากคำว่า อารักขสัมปทา เราต้องรู้จักรักษา กะ มาจากคำว่า กัลยาณมิตตา เราต้องคบคนดีเป็นมิตร สะ มาจากคำว่า สมชีวิตา ต้องรู้จักดำรงตนให้เหมาะสมกับฐานะที่เป็นอยู่ ท่องให้ขึ้น

ใจ ๔ ตัว อุ อา กะ สะ แล้วเราจะไม่จน พยายามปฏิบัติตามคำสั่งสอนของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเราก็จะไม่ยากจนเลย

ท้ายจดหมายที่คุณปรารภว่า ถ้าได้ฟังเทศน์มาตั้งแต่เล็กแต่น้อยแล้วจะไม่แต่งงาน อันนี้เป็นเรื่องที่คุณก็ยังไม่เข้าใจหลักธรรมทางศาสนาเพียงพอ คนที่ฟังเทศน์ ฟังธรรมแล้วก็แต่งงานมีเยอะแยะไป การแต่งงานหรือไม่แต่งงาน ไม่ใช่อยู่ที่การฟังเทศน์ฟังธรรม แต่อยู่ที่เราจะประ-พฤติปฏิบัติตาม ที่พระท่านเทศน์ หรือตามธรรม ที่ท่านสอนหรือไม่เท่านั้น ถ้าเราปฏิบัติได้เราก็สามารถที่จะได้รับผลจากการปฏิบัติพอสมควร ถ้าไม่ปฏิบัติก็จะได้รับผลโดยสมบูรณ์ไม่ได้

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์ กิตติวุฑโฒ ที่เคารพอย่างสูง

ดิฉันเป็นสมาชิกประจำของท่านอาจารย์ค่ะ คือพอถึงเดือนก็จะต้องนำค่าบำรุง สถานีมามอบให้ที่สำนักงาน นับว่าดิฉันได้รับความรู้และ ความเพลิดเพลินในธรรมะจาก

สถานีวิทยุเป็นอย่างมาก ขณะนี้ดิฉันมีเรื่องอยากจะให้ท่านอาจารย์ได้ช่วยกรุณาแนะนำด้วยค่ะ

๑) ทำอย่างไรคนเราจึงจะมีเงินมีกินมีใช้ไปตลอดชาติ คือตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งตาย ดิฉันหมายถึงว่าเราจะต้องทำบุญอย่างไร จึงจะดำรงชีวิตอยู่ในอัตตภาพเช่นนั้นได้ ไม่จำเป็นต้องร่ำรวยมหาศาล พอมีกินมีใช้อย่าให้ถึงกับขัดสนตั้งแต่เกิดจนตาย ดิฉันต้องทำงานด้วยแน่ ๆ ค่ะท่านอาจารย์ ไม่ใช่นั่งงอมืองอเท้าหรอกค่ะ

๒) จะต้องทำบุญอย่างไรจึงจะได้บริวารที่ดี เป็นกัลยาณบุคคล ดิฉันหมายเอาตั้งแต่สามี ลูก เพื่อนฝูง ญาติมิตรและพี่น้อง ตลอดจนคนรับใช้ด้วย ดิฉันเองได้ลงมือทำก่อนโดยปรนนิบัติรับใช้บุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว แม้คนใช้ก็ไม่อยากจะดุว่าแต่ดิฉันก็ต้องน้อยใจ ที่บริวารทั้งหลายไม่ได้ดังใจ คือหมายถึงว่ากระทำการอันเป็นสิ่งตรงกันข้ามกับที่เราปฏิบัติต่อเขา ดิฉันจึงอยากจะทำบุญที่มันยิ่งใหญ่กว่าที่ทำอยู่เวลานี้ ถ้าหากว่าท่านอาจารย์จะกรุณาแนะนำมา เพื่อให้ดิฉันได้บริวารที่เป็นกัลยาณบุคคล แม้ไม่ถึงร้อยเปอร์เซนต์ก็ยังดีค่ะ

ปัญหาที่ดิฉันกราบเรียนท่านอาจารย์มารวมสองข้อด้วยกัน หวังใจว่าท่านอาจารย์จะได้ช่วยกรุณาอนุเคราะห์ตอบให้ดิฉันทราบด้วยค่ะ สุดท้ายนี้ขอให้ท่านอาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ท่านจงประสบแต่ความสุขกายสบายใจตลอดไป.

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ส. สุจริตกุล

(ซอยเศรษฐสุนทร พระราม ๕ พระนคร)

ตอบ

ปัญหาข้อที่ หนึ่ง ท่านผู้ฟังก็คง จะได้ ทราบ แล้วว่า เราจะทำอย่างไรจึงจะมีเงินใช้ทั้งชาติ อันนี้ก็หมายถึงว่าทำบุญไม่ใช่หมายถึงการทำมาหากิน ถ้าหากว่าไม่ตอบในเรื่องนี้ก็คงจะไม่ตรงกับปัญหาของคุณ ส. ที่ถามมา คือเราไม่ต้องพูดกันถึงเรื่องการทำมาหากิน และเพราะว่าตามหลักของพระพุทธศาสนานั้น ผู้ที่จะดำรงชีวิตในปัจจุบันชาตินี้ได้ด้วยความเจริญรุ่งเรืองและมีปัจจัย ๔ บริโภคโดยสมบูรณ์นั้น จะต้องถึงพร้อมด้วยธรรมะ ๔ อย่าง คือ

๑. ความขยันหมั่นเพียร

๒. รู้จักรักษา

๓. รู้จักคบคนดีเป็นมิตร และ

๔. รู้จักประมาณในการใช้จ่าย แต่ว่าถ้าพูดถึงในเรื่องการ ทำบุญว่า จะต้องทำ อย่างไรจึงจ ะดำรง ชีวิตอยู่ในสภาพเช่นนี้ได้ เรื่องนี้อาตมาได้เคยพูดมาครั้งหนึ่ง คือการที่เราจะทำบุญเพื่อให้ชีวิตของเรานี้ไม่อดหยากตลอดชีวิตนี้ได้มีอยู่ทางหนึ่งคือการบริจาคทาน ทีนี้ถ้าหากว่าเราพูดถึงในเรื่องทานคือการบริจาคหรือการเสียสละ ชาวโลกส่วนมากก็ไปเพ่งกันตรงที่ว่า มันเป็นการสูญเสียคือการสูญเสียเงินทองให้ผู้อื่น แล้วก็ทำให้เรานี้เป็นผู้ขาดทุน กลายเป็นคนอดหยากยากจนไปในที่สุด ซึ่งเรื่องนี้เป็นการเข้าใจที่ผิดมาก เพราะว่า ตามหลักของ พระพุทธศาสนานี่เราจะสังเกตได้ว่าคนที่ให้นั้นเป็นคนที่ไม่อด แต่คนที่ตระหนี่เป็นคนที่อด ท่านทั้งหลายจะเห็นได้ คนที่บริจาคทานบ่อยเสียสละบ่อย ๆ เป็นคนที่ไม่ค่อยจะอดหยากมีกินมีใช้ตลอดชีวิตของตนเอง แม้จะไม่ร่ำรวยมหาศาลเหมือนคนที่มีความตระหนี่ก็ตาม แต่เขาก็เป็นคนที่มีกินมีใช้ ในที่นี้เราจะต้องเข้า

ใจด้วยว่าคำว่ามีกินมีใช้ หมายความว่ามีใช้จ่ายด้วยและก็มีกินด้วยไม่อดหยาก แต่คนบางคนเป็นคนตระหนี่เหนียวแน่นมีใช้แล้วบางทีก็ไม่ได้ใช้ เมื่อไม่ได้ใช้ก็เป็นอันว่าไม่ได้กินเพราะคนจะมีกินก็คือคนจะต้องมีใช้ การใช้นั่นแหละจะทำให้คนมีกิน ถ้าไม่ใช้ก็ไม่มีกิน ทั้งนี้การใช้เราจะใช้อย่างไรเราจึงจะมีกินได้นาน ตามหลักของพระพุทธศาสนานั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้เรารู้จักบริจาคทาน เพราะการบริจาคทานโดยการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นนี้ต้องเสียสละเพื่อเราด้วย อันนี้ถึงแม้ว่าเราจะไม่ปรารถนาว่าการเสียสละของเรานี่เพื่อหวังผลตอบแทนเราไม่ต้องการแต่ว่าอานิสงส์ จากการ บริจาคทาน นี่จะ ทำให้เรา ได้รับ สิ่งตอบแทนมากด้วย ท่านทั้งหลายลองปฏิบัติดูก็ได้ เช่นสมมุติว่าเรามีเพื่อนบ้านอยู่ เรามีอะไรก็ตามเราเอื้อเฟื้อให้ต่อเพื่อนบ้านผู้ใกล้ชิด จะแกงสักถ้วยหรือจะมีสิ่งของอะไรสักอย่างบริจาค หรือแบ่งปันให้แก่เพื่อนบ้าน เพื่อนบ้านที่ได้รับการ แบ่งปัน จากเรา นั่นเขา จะนึกถึงเรา ตลอดเวลาต่อไป เมื่อเขา มีอะไรเขาก็ต้อง สนอง ด้วยการ นำมามอบให้เหมือนกัน เราได้รับการบริจาคของท่านผู้อื่นเราก็นึกถึง

ว่าผู้อื่นเขาบริจาคให้แก่เรา ถ้าเรามีมากเราก็ต้องบริจาคให้แก่ผู้อื่นบ้าง นี่เป็นการบริจาคให้ซึ่งกันและกัน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสว่า พึงชนะคนตระหนี่ด้วยการให้ โบราณท่านก็สอนไว้ว่า "ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน" หรือว่าให้ย่อมกินไม่หมด แต่ว่าคนที่ไม่ให้นี่ย่อมจะอดกิน เพราะการให้กินไม่หมดในที่นี้ก็เกิดมาจากเพราะไมตรี สิ่งที่เรามีต่อผู้อื่นก็ทำให้ผู้อื่นนี้สนองต่อเราตลอดไป ถ้าพูดถึงหลักของธรรมะปฏิบัติทางด้านจริยธรรมแล้วการเสียสละนี่แหละที่ทำให้เรานี้มีกินได้ตลอดชาติตลอดชีวิต ถ้าในด้านการปฏิบัตินอกจากการเสียสละก็คือความซื่อสัตย์ คนที่มีความซื่อสัตย์ซื่อตรงนั้นย่อมจะเป็นคนที่ไม่ยากจน จะต้องเป็นคนมีกินมีใช้ตลอดเวลา ไม่ใช่ว่าคนที่เขาซื่อสัตย์ซื่อตรงต่อหน้าที่จะยากจนก็หาไม่ ไม่จนดอกแล้วก็ไม่อดตายด้วย เราจะเห็นได้ว่าคนที่เขาซื่อสัตย์จริง ๆ ไม่เคยมีใครอดตาย เป็นแต่ว่าไม่มีใช้เหลือเฟือเท่านั้นเอง แต่เขาก็ดำรงชีวิตอยู่ได้และคนเหล่านี้เมื่อตายไปแล้วก็ชื่อหอมทุกคน เป็นบุคคลที่ชาวโลกบ่นถึง และก็มักจะได้รับการ จารึกของ มหาชน เพราะ ความ ซื่อสัตย์ของ

บุคคลเหล่านั้น ฉะนั้นจริยธรรมในข้อนี้คือความซื่อสัตย์จะเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่จะทำให้เรานี้มีกินมีใช้ตลอดชีวิต นอกจากชาตินี้แล้วเรายังนำไปสู่ชาติหน้าได้อีก ใช้ต่อไปถึงชาติหน้า เพราะฉะนั้นคนที่บริจาคทานคือการเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นก็ดี คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตก็ดี ย่อมจะมีกินมีใช้ทั้งชาตินี้ชาติหน้า ชาตินี้ก็มีกินมีใช้ชาติหน้าก็มีกินมีใช้ต่อไป ส่วนตระหนี่เห็นแก่ตัวคนที่ประพฤติทุจริตคดโกงทรัพย์สมบัติของผู้อื่นชาตินี้ก็อดหยาก ตายจากโลกนี้ไปก็จะต้องไปอดหยากในโลกหน้า เมื่อเกิดมาในโลกหน้าหรือชาติหน้าอีก ก็จะกลายเป็นคนยากจน อนาถาแร้นแค้น เป็นยาจกเข็ญใจเหมือนกับเรื่องของเศรษฐีที่มีแสดงอยู่ในพระธรรมบท เป็นคนตระหนี่เหนี่ยวแน่นต้องเกิดมาเป็นคน ที่ยากจน อดหยาก ต้อง ขอทานเขากินใน ชาติต่อไป ซึ่งก็เกิดมาจากเพราะตนเองเป็น คนตระหนี่ แล้วก็ประพฤติจึงต้องประสพต่อผลกรรมเช่นนั้น

ปัญหาข้อที่สองที่คุณถามมา ทำบุญอย่างไรจึงจะได้บริวารที่ดีข้อนี้จะต้องรักษาศีล การรักษาศีลให้บริสุทธิ์นั้นเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้บริวารดี อีกประการหนึ่งคือการ

สะสมบุญกุศลไว้มาก ๆ คือเรื่องของบุญนี้ทำให้เราได้พบแต่สิ่งที่ดี เพราะว่าบุญนี้สำเร็จในสิ่งที่เราปรารถนาและก็บุญนี้ไม่จำกัดด้วย เราอาจจะทำบุญด้วยอะไรก็ได้ นอกไปจากการรักษาศีล แต่ขออย่างเดียวให้เราสะสมบุญไว้มาก ๆ เพราะว่าบุคคลที่สะสมบุญไว้มาก ๆ นั้นย่อมเป็นบุคคลที่ได้พบแต่สิ่งที่ดีแม้แต่บริวารก็ดีด้วย เราจะเห็นได้ว่าคนที่เขามีบุญนี่ย่อมจะได้เห็นแต่สิ่งที่ดีได้ฟังในสิ่งที่ดี ได้กลิ่นก็ดี ได้ลิ้มรสก็ดี นึกคิดทางใจก็ดี ๆ ไปทั้งนั้น เพราะว่าความดีเหล่านี้สำเร็จได้ด้วยบุญ ในนิฏฐิกัณสูตรท่านได้แสดงไว้ นอกจากเราจะได้บริวารที่ดีแล้วเรายังได้สิ่งอื่นคือตัวเรานี้ดีด้วย การทำบุญน่ะเราย่อมจะได้ดีทั้งรูปธรรมนามธรรม ท่านกล่าวว่าคนที่ทำบุญมาก ๆ จะเกิดชาติใดภพใดรูปร่างก็สวย เสียงก็เพราะมีสติปัญญาดี มีทรวดทรงดีอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ท่านสอนว่าเพราะเกิดมาจากบุญนิธิ แม้แต่เราจะได้ลาภได้ยศได้บริวารที่ดีต่อไป ก็เพราะอำนาจของบุญ จนกระทั่งแม้แต่โลกุตตระสมบัติ เช่นบุคคลที่จะได้บรรลุเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระปัจเจกโพธิ เป็นพระอรหันตสาวก เป็นอัครสาวก อัครสาวิกาต่าง ๆ เหล่า

นี้ก็ย่อมได้มาด้วยบุญ แม้แต่จะเกิดมาเป็นกษัตริย์ จักรพรรดิ์ก็ย่อมได้มาด้วยบุญ ถ้าไม่มีบุญก็ไม่ได้ ฉะนั้นถ้าหากว่าเราปรารถนา สิ่งใด ที่ดีก็ ตาม ก็ขอให้ เรา นั้นสะสมบุญไว้มาก ๆ แล้วเราก็จะได้สิ่งที่ดีตลอดเวลา สิ่งที่ไม่ดี ไม่ปรารถนานั้นก็จะไม่เกิดขึ้นแก่เรา นี่เป็นวิธีปฏิบัติที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสอนเอาไว้ ถ้าปฏิบัติเช่นนี้แล้วก็ย่อมจะต้องสำเร็จสมประสงค์ที่เราต้องการทุกประการ.

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์ กิตฺติวุฑฺโฒ ที่เคารพอย่างสูง

ดิฉันได้รับฟังรายการธรรมะต่าง ๆ จากสถานีวิทยุยานเกราะนี้จนเกือบจะไม่มีความคลางแคลงใจในเรื่องของกรรมเหลืออยู่เลย เชื่อแล้วว่าที่มนุษย์เราสุข ๆ ทุกข์ ๆ อยู่ทุกวันนี้ก็เนื่องมาแต่กรรมของตนที่ทำไว้เอง ทำให้ดิฉันกลายเป็นคนใจเย็นลงได้อย่างมาก แต่เนื่องจากดิฉันยังมีสามีที่มีนิสัยมุทะลุดุดันอยู่ยังต้องใกล้ชิดกัน ถึงแม้ดิฉันจะอดทนอย่างไรมันก็เป็นเพียงการข่มเอาไว้ เพราะพยายาม

คิดเสียว่าการที่เขาเอะอะตึงตังก็เพราะว่าเราทำบุญเอาไว้ไม่ดีจึงต้องพบกับคนชนิดนี้เข้า การคิดอย่างนี้เป็นการข่มความไม่พอใจเอาไว้ ดิฉันยังไม่พอใจในตัวเองเลยค่ะ ถึงจะข่มความรู้สึกไม่พอใจไว้ได้ เพราะมันไม่ตลอดไป ดิฉันยังอดต่อล้อต่อเถียงไม่ได้ในบางครั้ง ซึ่งก็แน่นอนละค่ะ ถ้าดิฉันไม่เงียบก็แปลว่าเราอยากจะพบกับความไม่สงบ ถ้าหาก อยาก จะพบ กับ ความ สบาย หูต้อง ข่มใจ ของ เราไว้ให้ตลอดไป ดิฉันทำไม่ได้ตลอดน่ะซีคะ เพราะบางครั้งเราทำบางสิ่งบางอย่างด้วยความหวังดี แต่มันอาจจะไม่ดีเพราะเราไม่มีความสามารถหรือความที่เราไม่เจตนาก็ทำให้เรามีความเสียใจมากและขาดความอดทน เมื่อถูกบ่นว่าอย่างน่ารำคาญ บางครั้งดิฉันก็อยากจะมีหูทิพการ ไม่ได้ยินอะไรเสียเลยก็คงจะดีเหมือนกัน แต่การไม่ได้ยินเสียงที่เป็นอกุศล ก็เลยพลอยทำให้เราอดฟังเสียงที่เป็นกุศลไปได้เหมือนกันนะคะ

ท่านอาจารย์เคยแนะนำใครคนหนึ่งในรายการนาฬีทองนี้ ว่าให้รู้จักปิดหู ปิดตา ปิดปากเสียบ้าง ก็จะทำให้เราพบกับความเย็นใจได้ ดิฉันพยายามปิดแล้วนะคะ แต่

คนอื่นเขาไม่ร่วมมือด้วยนี่คะ ดิฉันได้พยายามคิดว่าเป็นเรื่องของกรรมด้วย และพยายามปิดหู ปิดตา ปิดปากอย่างที่ท่านอาจารย์แนะนำใครคนนั้นนะคะ แต่ไม่สำเร็จทุกครั้งแสดงว่าดิฉันยังใจร้อนอยู่ จึงใคร่ขอคำแนะนำจากท่านอาจารย์ช่วยหาวิธีให้ดิฉันสักวิธีหนึ่งนะคะ ว่าเมื่อเกิดเรื่องราวอย่างนี้ จะควรทำอย่างไรดี ไม่ใช่ข่มมันไว้อย่างที่เคยทำมา ถึงแม้ว่าท่านอาจารย์จะว่ากล่าวว่าดิฉันเคยว่าคนเขามามากเมื่อชาติก่อนดิฉันก็ไม่เถียงค่ะ แต่เวลานี้ดิฉัน ควรจะทำ อย่างไรจึงจะ มีความ สงบพอ สมควรคงไม่ถึงกับให้เลิกร้างกันหรอกนะคะ ดิฉันจะขอแก้ที่ดิฉันเอง ดิฉันคิดว่าความไม่ใจเย็นนั้นเป็นความเลว ท่านอาจารย์ช่วยกรุณาแนะนำดิฉันบ้างนะคะ จะแก้ไขความเลวอันนี้ได้อย่างไร

สุดท้ายนี้ดิฉันขอ อาราธนา คุณพระ รัตนตรัยจงช่วยคุ้มครองให้ท่านอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของ มูลนิธิประสพแต่สิ่งที่เป็นอิฏฐารมณ์ตลอดชาติค่ะ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

กุหลาบ

ตอบ

คือเรื่องของความอดทน นั้นมีความ จำเป็นสำหรับชีวิตของมนุษย์ที่ดำรงอยู่ในโลกนี้เป็นอันมาก ถ้าหากว่าเราไม่ใช้ความอดทนอดกลั้นต่ออนิฏฐารมณ์ที่มากระทบกับทวารต่าง ๆ เราก็ไม่มีทางที่จะรักษาความสงบในจิตใจไว้ได้ ทั้งนี้เพราะความอดทนนั้นเป็นเบื้องต้นของความสงบ ถ้าไม่อดทนก็ไม่มีวันสงบ ทั้งนี้การอดทนต่ออารมณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบเมื่อเราไม่พอใจนั้น ในทางพระพุทธศาสนานั้นถือว่านอกจากจะเป็นข่มกิเลสที่มันจะเกิด ขึ้นเพราะ ขาดการอดทนแล้วยังเป็นเหตุหนึ่ง ที่ทำให้ กิเลส ที่เกิด ขึ้นภายในจิตบันเทาเบาบางลงได้ เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์จึงได้ตรัสสรรเสริญความอดทนไว้มากมายด้วยกัน ได้ตรัสว่า “ขันติ ปรมํ ตโปตีติขา” อย่างนี้เป็นต้น ซึ่งแปลว่าความอดทนเป็นตะบะอย่างยอดเยี่ยม หมายความว่าถ้าหากว่าเรามีความอดทนแล้วความอดทนที่เรามีอยู่นั้นแหละ จะเป็นตบะ ตบะในที่นี้หมายถึงตบะธรรมะที่จะไปเผาผลาญ อาสวะกิเลสที่เกิดขึ้นภายในจิตให้หมดไป, ถ้าหากว่าคนเราไม่มีตบะก็ไม่มีทางที่จะทำลายอาสวะกิเลสคือ เครื่องเศร้า หมองภายใน

จิตใจ เพราะฉะนั้นคุณกุหลาบต้องใช้ความอดทนก่อนเป็นเบื้องต้น และความอดทนที่คุณใช้อยู่เสมอบ่อย ๆ นั้นแหละที่จะเป็นตบะเผาผลาญสิ่งที่มีอยู่ภายในจิตใจของคุณให้หมดไป

ตามธรรมดาคนที่มี กิเลสภายใน จิตใจก็ ต้องรู้จักข่ม ถ้าเราจะใช้วิธี โดยที่ไม่มีการข่ม เพราะการข่มนั้นก็ยังไม่ ใช่เป็นทางแห่งความสงบอย่างแท้จริง ถ้าเมื่อใดเราไม่ข่มกิเลสเอาไว้ กิเลส มันก็ต้อง ปล่อย ออกมา ทางกาย และวาจา ซึ่งก็เป็นเหตุแห่งความไม่สงบทั้งนี้ ปัญหาก็มีอยู่ว่า ทำไมบรรดาชาวเรา ทั้งหลาย ที่ใช้ ชีวิต อยู่ในโลกนี้จะ ต้องใช้การข่มการอดทนด้วย, หรือจะเป็นเพราะปุถุชนนั้นยังมีกิเลสอยู่ ถ้าหากว่าเราไม่มีกิเลสก็ไม่จำเป็นจะต้องไปข่มอะไรไว้ เพราะว่าการข่มในที่นี้หมายถึงการข่มกิเลส ผู้ที่ ไม่มีกิเลสก็ ไม่จำเป็นจะต้องไปข่มกิเลส ถ้าหากว่าเราจะอยู่ในฐานะไม่ต้องข่มกิเลส เราก็ต้องทำลายกิเลสทั้งหมด ถ้ากิเลสยังไม่หมดเราก็ต้องข่ม ถ้าไม่ข่มมันก็จะเข้ามาเพ่นพ่านทำความเดือดร้อนให้คนอื่นที่เราเห็นอยู่กันโดยทั่วไป บางทีกิเลสไปเพ่นพ่านตามถนน หนทางไป สร้างความ เดือดร้อน

ให้คนอื่นก็มี นี่เพราะเหตุว่าไม่รู้จักข่มกิเลส มันก็ออกไปเพ่นพ่านบางทีก็กลางถนน บางทีก็ตามสถานที่ต่าง ๆ บางทีก็ตามร้านกาแฟบ้าง ตามไนท์คลับบ้าง กิเลสไปเพ่นพ่านโดยทั่ว ๆ ไป

ฉะนั้นในฐานะที่เรายังเป็นปุถุชนอยู่ เรายังมีกิเลส ความโลภความหลง ความโกรธ ความริษยาพยาบาทต่างๆ เมื่อมันยังมีอย่างนี้ เราจะทำอย่างไรกับกิเลสที่มีอยู่ในใจเรา นอกจากการข่มแล้วก็ยังไม่มีวิธีอื่น เราข่มได้ กิเลสนั้นเทาเบาบางลงไม่มีทางที่จะ ปล่อยออกมา อาละวาดต่อไปอีกต่อไป เพราะว่ากิเลสนั้นถูกข่มแล้วการจะไปข่มกิเลสให้อยู่ได้ตลอดไปก็จำเป็นอย่างยิ่งที่ เราจะต้อง อาศัยกุศลขั้นสมาธิหรือขั้นภาวนาจึงจะสามารถข่มกิเลสได้ เช่นบุคคลที่ถูกอบรมให้มีสมาธิสูงก็ใช้สมาธินี้ข่มกิเลส คือข่มความรู้สึกที่ไม่ดีภายในจิตนั้นได้ บางครั้งเราจะต้องกระทำทางกาย ทางวาจา ด้วยอำนาจแห่งความโลภ ด้วยอำนาจแห่งความโกรธ ด้วยอำนาจแห่งความหลง เราใช้สมาธินี้ข่มความโลภ ความโกรธ ความหลง ที่มันเกิดขึ้นภายในจิตนี้ให้ระงับ เพราะว่าบางครั้งนี้กิเลสมันไปยั่วเย้าจิตใจให้อยาก

จะกระ ทำใน บางสิ่งบาง อย่างให้ หนำใจให้สมกับกิเลสที่เกิดขึ้น แต่แทนที่เราจะทำอะไรลงไปด้วยอำนาจของกิเลส เราก็ใช้ขันติคือความอดทน ใช้ความอดทนไว้ ใช้ธรรมะ คือ ความข่มใจข่ม ความ รู้สึกที่ไม่ ดีเหล่า นั้นให้มัน สงบเสีย เราก็ไม่ไปสร้างกรรมชั่วต่อไป บุคคลที่รู้จักข่มรู้จักหักห้ามจิตใจมิ ให้กระทำความชั่วทางใด ทาง หนึ่งได้บุคคลนั้นได้รับการยกย่องในพระพุทธศาสนานี้มาก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสยกย่องบุคคลประเภทนี้ไว้เสมอ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสยกย่อง บุคคลประเภทนี้ว่า สามารถที่จะระงับดับอกุศลต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นให้หมดไปได้ ก็สรรเสริญบุคคลประเภทนี้ ฉะนั้นเรื่องการข่มกิเลสจำเป็นมากที่เราจะใช้วิธีว่าไม่ต้องข่ม แต่ว่าจะทำอย่างไรเราจะจึงไม่หวั่นไหวเกิด ความ ทุกข์ความ เดือดร้อนเมื่อกระทบกับอนิฏฐารมณ์เหล่านี้ ข้อนี้ยาก ที่ยากน่ะเพราะเหตุว่าเรายังมีกิเลสอยู่ ถ้าเราเป็นพระอริยบุคคลเมื่อใดกิเลสที่มีอยู่ภายในจิตก็ ไม่มีทางที่จะเกิดขึ้นได้ เมื่อนั้นแหละเราก็ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ความอดทนอีกต่อไป เพราะว่าไม่มี อะไรที่จะ มาแสดง ออกเป็น ความไม่พอใจ หรือเป็น

อกุศลขึ้นมา ท่านจึงอุปมาจิตของพระอริยบุคคล ผู้สิ้นแล้วจากอาสว กิเลสนั้นจะ มีความ มั่นคง ประดุจดัง ภูเขาหินซึ่งถึงแม้ว่าจะถูกพายุพัดมารอบด้านก็ ไม่เกิดความหวั่นไหวเอนไปเอนมา แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงของจิตใจในบุคคลที่เป็นพระอริยผู้สิ้นแล้วซึ่งอาสวกิเลส แต่เราซึ่งยังเป็นปุถุชนอยู่นั้น บางครั้งมันก็หวั่นไหว เพราะว่าอนุสัยกิเลสที่มีอยู่ภายในจิตนี่แหละ ที่ทำให้เกิดความขุ่นมัวขึ้นมา แต่ถ้าเรารู้เท่าทันต่อสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ เรามีสติรู้เท่าทันเสียก่อนเราก็ระงับด้วยความอดทนเราใช้ธรรมคือรู้จักข่มใจความรู้สึกที่ไม่ดีเหล่านี้เอาไว้ ภายในอย่าให้แสดงออกมาซึ่งจะเป็นการไม่ดีต่อไป ถ้าเราฝึกอยู่บ่อย ๆ เสมอ ๆ ก็จะชินเองเพราะว่าฝึกด้วยการอดทนรู้จักข่มใจอันเป็นเบื้องต้นนี้ย่อมจะนำความเย็นใจมาสู่บั้นปลายได้ ก็ขอให้ใช้วิธีนี้โดยเป็นผู้ที่มีสติสัมปชัญญะ รู้เท่าทันอารมณ์เหล่านั้น ใช้ขันติธรรมอบรมไว้ให้มากที่สุดจิตใจของเราก็จะเยือกเย็นลง

นอกไปจาก วิธีที่ เราใช้ ข่มใจใน ลักษณะ ดังกล่าวนี้แล้ว สิ่งหนึ่งที่เราควรจะใช้อยู่บ่อย ๆ ก็คือการแผ่เมตตาธรรมไปให้บุคคลทั้งหลายเหล่านี้ เมตตานั้นเปรียบเหมือน

น้ำที่เย็นฉ่ำ ซึ่งเราอาจสามารถจะไปดับความเร่าร้อนในจิตใจของผู้อื่นที่กำลังเร่าร้อนให้สงบระงับได้ ซึ่งอันนี้คุณกุหลาบจะศึกษาได้ในสมัย พุทธกาลที่พระ สัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคยใช้มาแล้ว ในสมัยที่ปราบช้างนาราคีรี ซึ่งช้างนั้นน่ะใจมัน เร่าร้อน เพราะ ถูกมอมด้วย น้ำเมา จาก พระเทวทัต ซึ่งเป็นผู้ที่มีความมักใหญ่ใฝ่สูงอยาก จะเป็น พระศาสดาปก-ครองพระสงฆ์เสียเอง ก็คิดที่จะปลงพระชนม์พระสัมมาพุทธเจ้าเพื่อความเป็นใหญ่ของตน แล้วก็มอมช้างนาราคีรีด้วย เหล้าให้วิ่ง มาชน พระองค์ตอน เสด็จ ออก บิณฑ บาตร ช้างนาราคีรี มีจิตใจเร่าร้อนมากวิ่งมาตามถนน ผู้คนก็หลบหนีกันไปหมด ครั้นเมื่อมาถึงหน้าพระพักตร์พระพุทธเจ้าพระองค์เสด็จยืนประทับนิ่งแผ่เมตตาธรรมไปยัง ช้างนารา-คีรี จิตของช้างซึ่งเป็นเดียรัจฉานกำลังเร่าร้อนด้วยเพลิงแห่งโทสะและโมหะก็สงบระงับลง ปรากฏว่าช้างนาราคีรีกำลังตกมันด้วยถูกมอมด้วยสุราก็สงบ ระงับอยู่ต่อ หน้าพระพักตร์ได้ แสดงให้เห็นว่าเมตตาธรรมที่เราแผ่ไปย่อมจะยังความเย็นความชุ่มฉ่ำให้เกิดขึ้นภายในจิตของผู้อื่น แล้วก็เป็นเหตุทำให้บุคคลเหล่านั้นเขาสงบระงับผ่อนคลายความ

เบียดเบียนเราน้อยลง หรือเปลี่ยนใจแทนที่จะเป็นศัตรูก็กลายเป็นมิตร ดุจดังช้าง นาราคีรีที่เป็นมิตร กับพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วพระองค์ก็เทศนาสั่งสอนช้างนาราคีรีไปจนกระทั่งได้รับชัยชนะในที่สุด เพราะฉะนั้นคุณกุหลาบลองใช้วิธีนี้ดูตั้งจิตแผ่เมตตาไปยังบุคคลที่ยัง ความทุกข์ใจที่เกิดขึ้นแก่เราทุกสิ่งทุกอย่างก็คงจะสงบระงับได้

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์ กิตฺติวุฑฺโฒ ที่เคารพ

ผมขอเรียนถามท่านอาจารย์ดังนี้ครับ ผมเป็นครูใหญ่อายุได้ ๕๐ กว่าปีแล้ว สอบได้ครูมูลสอบครู ป.ป. ต่อไป สอบได้สองวิชา อีกสองวิชาสอบไม่ได้เป็นครูจัตวาได้รับเงินเดือน ๙๐๐ บาท มา ๖ ปีแล้วครับ เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๐๙ ถูกโอนไปอยู่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนคร ๑๕ มิย. ๒๕๑๐ ได้รับคำสั่งให้เลื่อนจากชั้นจัตวามาเป็นชั้นตรี ทำปริมาณงานตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ๒๕๑๐ ค่าทำปริมาณงาน ๗๐ บาท รอทดลองผลปฏิบัติงาน ๑ ปี

พอเดือนสิงหาคม ๒๕๑๐ เขาออกกฎหมายใหม่มา ๑ ฉบับ ว่า ชั้นจัตวาจะเลื่อนเป็นชั้นตรีได้ ต้องรับเงินเดือน ๑๓๐๐ บาทเสียก่อน จึงจะขอเป็นชั้นตรีได้ เขาก็เลยระงับเรื่องของผม โดยบอกว่าต้องได้รับเงินเดือนเต็มขั้น ๑๓๐๐ บาทเสียก่อนแล้วจึงค่อยพูดกันใหม่ ตอนขอเงินเดือนขึ้นผมก็ไม่ได้ เขาว่าเพราะปรับอันดับขั้นเวลาเขาได้ขึ้นกันผมก็ไม่ได้ เพราะศึกษาธิการเขาไม่ขอให้ อย่างนี้เมื่อไหร่มันถึงจะได้ ๑๓๐๐ บาทสักทีละครับท่านอาจารย์ ผมมีลูกตั้ง ๔ คนและยังอยู่ในวัยเรียนทั้งนั้น ขอเบิกไปก็เงียบหาย อย่างนี้จะเรียกว่า "กรรม" อะไรกันครับท่านอาจารย์

ผมเคยได้ยินว่า พระพุทธเจ้าท่านทรงบัญญัติพระวินัย ตามหลังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ใช่หรือครับ แต่เรื่องของผมนี้มันก่อนกฎหมาย กฎหมายเขาก็เอามาปรับเรื่องของผมด้วย เรื่องนี้มันน่าหัวเราะไหมครับท่านอาจารย์ เงินก็ไม่ได้ยศตำแหน่งไม่ได้ ลูกก็มาก เงินก็ไม่พอใช้ อย่างนี้ท่านอาจารย์จะว่าผมทำกรรมอะไรไว้ ท่านอาจารย์ครับจะให้ผมทำอย่างไรดี ขอความกรุณาหน่อยครับ เมื่อครั้งหลวงพรหมโยธีท่านยังมีชีวิตอยู่ เคยยกฐานะครูประ-

ชาบาลเป็นข้าราชการ ท่านก็ทำได้ง่าย ๆ ไม่เห็นยากเย็นอะไรเลยจนนิดเดียว พวกครูประชาบาลยังนึกถึงท่านอยู่เสมอครับ · ครูพวกผมนี้มีจำนวนตั้ง ๘๐๐ คน ไม่ได้ขึ้นทั้งนั้นไม่ทราบว่าทำกรรมอะไรไว้ หวังว่าท่านอาจารย์จะตอบให้ผมทราบในรายการนาฑีทองด้วยนะครับ

ขอนมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

ส.บ.ม. บางกะปี่

ตอบ

ปัญหาของคุณ ส.บ.ม. บางกะปิ ที่ได้ถามมาในรายการนี้เป็นปัญหาที่อาตมาไม่เข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องการปรับเงินเดือนของครูที่ทางราชการได้ปรับอยู่ แต่จะตอบในแง่ของธรรมะที่คุณจะได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับหน้าที่ที่คุณกำลังปฏิบัติสำหรับในทางพระพุทธศาสนา นั้นก็เป็นที่ทราบกันได้เป็นอย่างดีแล้วว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะบัญญัติพระวินัยข้อใดข้อหนึ่งขึ้น ก็ต่อเมื่อมีพระสงฆ์ได้ปฏิบัติผิด และคำว่าผิดในที่นี้ก็เห็นว่าการปฏิบัติเช่นนั้นไม่เป็นไป เพื่อความ เลื่อมใสของ หมู่ชนผู้ยังไม่ได้เลื่อมใสหรือ

ไม่ได้เป็นไป เพื่อความ เลื่อมใส ยิ่งขึ้นของ หมู่ชนที่ เลื่อมใสแล้ว พระพุทธเจ้าก็ทรงบัญญัติไม่ให้พระสงฆ์ปฏิบัติเช่นนั้น การบัญญัติสิกขาบทแต่ละสิกขาบทนั้น จึงบัญญัติขึ้นภายหลังที่ พระสงฆ์ได้ กระทำ สิ่งใด สิ่งหนึ่ง อันเป็นไป เพื่อความไม่เลื่อมใสของชุมชนแล้ว นี่เป็นที่ทราบกันโดยทั่ว ๆ ไป แม้การบัญญัติกฎหมายในปัจจุบันนี้ก็เช่นกัน ถ้าไม่มีคนทำผิดกฎหมายก็คงจะยังไม่เกิด เพราะว่ามีคนทำผิดกฎหมาย ๆ จึงเกิดเท่า ที่ทราบกฎหมายในประเทศไทย คล้าย ๆ กันกับพระวินัยในพระพุทธศาสนาเหมือนกัน เพราะว่าถือเอาหลักพระวินัย นี้มาให้เป็น หลัก ของการ ร่างกฎหมายขึ้น

เพราะฉะนั้นถ้าคุณ ส.บ.ม. ถามมาว่าจะให้คุณทำอย่างไร เรื่องนี้เท่าที่อาตมาได้เห็นจดหมายของคุณแล้วก็คิดอยากให้คุณทำหน้าที่ของความเป็นครูให้สมบูรณ์เท่านั้นเอง เพราะว่าในฐานะที่เราเป็นครูที่จะให้วิชา ความรู้แก่ศิษย์ก็ ไม่ควรที่จะไปนึกถึงเรื่องเงินๆทองๆ ให้มากนัก เงินเดือนจะขึ้น หรือไม่ขึ้นได้ มากได้ น้อยไม่ เป็นเรื่อง สำคัญเราได้น้อยเราก็จับจ่ายให้น้อยลง ไม่ใช่ว่าได้น้อยแล้วเราก็จับ

จ่ายมาก จับจ่ายเท่าที่เราได้มาพอยังชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ แต่สิ่งหนึ่งที่เราควรจะกระทำให้สมบูรณ์และควรจะพากพูมใจก็คือหน้าที่แห่งความเป็นครู ตามธรรมดาผู้ที่เป็นครูนี้เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ที่มีเกียรติที่สูงมาก เพราะว่าให้แสงสว่างแก่ชีวิตของเยาวชนที่จะเจริญต่อไปในอนาคต เราให้วิทยาการความรู้แก่เด็ก ๆ ที่เข้ามาศึกษาเล่าเรียนนั้นน่ะได้อานิสงส์มากมายเหลือเกิน สูงกว่าเงินทองที่คุณครูได้รับมากมาย เพราะว่าเงินทองนั้นบางครั้งมันก็ไม่ทำให้เราสุขใจหรือเกิดความปีติโสมนัส นอกจากจะไม่สร้างความสุขใจแล้ว บางครั้งยังก่อทุกข์ให้เกิดขึ้นอีก เงินจึงเป็นของที่ไม่สำคัญเราอาศัยได้ก็เพียงชั่ว ซื้อขายแลกเปลี่ยนสิ่งของ ที่ต้องการเท่านั้นเอง อย่างอื่นเราก็ใช้ได้ผลน้อยที่สุด แต่ว่าความดีหรือบุญกุศลที่เราทำไว้แก่เด็ก เช่นความเป็นครูที่ดีตั้งใจให้ศิษย์มีความเจริญ สิ่งใดที่เราตั้งใจทำด้วยจิตอันเป็นมหากุศล ย่อมจะนำความสุขใจมาให้นาน แม้เราจะแก่เฒ่าจะตายจากโลกนี้ไป นึกถึงกุศลกรรมที่เราทำไว้เราจะเกิดความสุข และก็ความสุขที่เกิดขึ้นจากการกระทำความดีอย่างนี้ เราจะไปซื้อไปหาด้วยเงินด้วยทองก็ซื้อไม่ได้

และจะต้องได้มาด้วยการกระทำกรรมดีทางกาย วาจาและใจพร้อมกันหมดทั้งสามอย่างเราจึงจะเกิดปีติโสมนัสได้

การกระทำอะไรก็ตามถ้าเรานึกถึงประโยชน์ส่วนตัวและนึกถึงผู้อื่นมากเกินไปก็ทำให้เราเป็นทุกข์ ให้เรานึกถึงแต่อย่างเดียวว่าสิ่งที่เราทำ ทำเพื่อกุศลเพื่อบุญเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของเด็ก ตั้งใจทำด้วยความศรัทธาแล้วงานที่เราทำก็จะสำเร็จประโยชน์ได้ ฉะนั้นสิ่งที่เราควรทำก็คือประการแรกที่สุด คุณ ส.บ.ม. จะต้องตั้งใจตั้งเจตนาให้ดีว่าเราจะเป็นครูสอนให้เด็กมีความรู้ความสามารถ เงินจะได้มากได้ น้อยไม่เป็น ของสำคัญ ขอให้เราได้ อาศัยเงิน ยังชีวิตดำรงอยู่ ทำหน้าที่แห่งความเป็นครูก็ดูเหมือนจะพาภูมิใจพอสมควร เมื่อเราตั้งเจตนาอย่างนี้หน้าที่ที่เราจะพึงปฏิบัติต่อศิษย์ก็คือ ห้ามศิษย์ไม่ให้กระทำความชั่ว พยายามห้ามเด็กของเราอย่าให้ประพฤติชั่วอย่างใดอย่างหนึ่ง การกระทำอันใดที่ไม่ดีเราก็พยายามพร่ำสอนเด็กไว้ ทั้งในด้านการแสดงออกทางกายและวาจา ในด้านความนึกคิดอันเป็นส่วนในทางจิตใจ เราจะต้องสอนเมื่อเด็กของเราเข้าใจในเรื่องทั้งหลาย เหล่านี้ดีแล้วต่อไปจะได้พลเมืองดีของชาติ

และช่วยกันทำนุบำรุงบ้านเมืองของเราให้เจริญรุ่งเรืองเป็นปึกแผ่นต่อไป สิ่งนี้มีค่ามาก เพราะฉะนั้นเราอย่าไปคิดถึงเรื่องอื่น เพราะ คิด แล้วก็ ทำให้เป็น ทุกข์ เปล่า ๆ ความดีที่เราทำไว้มาก ๆ แล้วผลจากการสร้างความดีเหล่านี้ก็จะปรากฏเกิดขึ้นเอง โดยที่เราไม่ต้องไปพวงถึงมากมายนัก ฉะนั้นเรื่องเงินเรื่องทองอะไรนั้นขอให้คุณ ส.บ.ม. พยายามอย่าไป คิดถึง ๆ แต่ อย่างเดียวว่าเราจะต้องทำความดี

กรรมใน อดีตน่ะ อาตมา พยา กรณ์ไม่ได้ว่า คุณ ทำกรรมอะไรไว้มากจึงได้ประสบต่อเหตุการณ์เช่นนี้ เพราะว่าไม่มีจุตูปปาฏิญาณที่จะหยั่งรู้กฏของกรรมที่ สรรพสัตว์แต่ละบุคคลประกอบมาได้ แต่ก็อยากจะให้ประกอบกรรมใหม่ที่เป็นกุศลกรรม อดีตมันล่วงเลยมาแล้วเราอย่าไปสนใจถึงอย่างไรเราก็ต้องก้มหน้า รับกรรมแต่ อดีตด้วย กันทุก ๆ คนหนีกันไม่พ้น เราทำกรรมไม่ดีมาเราก็ต้องยอมรับ เพราะการยอมรับผลกรรมนั่นแหละเป็นการ ชดใช้หนี้กรรม กรรมที่ทำมาแต่อดีตจะต้องเป็นอโหสิกรรมและหมดไปในที่สุด จากการยอมรับชดใช้ก้มหน้ารับกรรมไป กรรมใหม่ที่เราควรจะทำกันอยู่ก็คือกุศลกรรม ควรสร้างความดีสร้าง

ความสุข ความเจริญให้เกิดขึ้นแก่หมู่ชนให้มากให้กว้างขวางออกไป กรรมใหม่จึงมีความสำคัญแก่ชีวิตของเรามากที่เราควรจะกระทำอยู่เสมอ ๆ เพราะกรรมใหม่ที่เราทำไว้ ย่อมจะ เป็นปัจจัย อย่าง หนึ่งให้ เราได้ รับผล แห่งการกระทำความดีเช่นนั้น และเราจะเห็นว่าการทำกรรมดีเช่นนั้นมีประโยชน์อย่างไรซึ่งผลที่ได้รับนี้แหละจะสอนเราเอง

เราทำกรรมดีแล้วจะต้องได้รับผลอย่างนี้ แล้วสิ่งที่เราได้นั้นอาจจะสูงกว่าเงินทอง อาจสูงกว่า เงินเดือนที่คุณจะได้รับ ฉะนั้นก็ขอให้คุณได้ใช้หน้าที่แห่งความเป็นครูมานานพอสมควรจนอายุย่างขึ้น ๕๐ กว่าปีแล้วก็อย่าไปขวนขวายอย่างอื่นเลยตั้งใจอบรมเด็กให้ดีก็แล้วกัน เงินได้น้อยเราก็ใช้น้อยได้มากเราก็ใช้มาก ถึงอย่างไรก็ใช้กันชั่วชีวิตเท่านั้นแหละ ตายแล้วก็กอบโกยเอาไปไม่ได้ทุกสิ่งทุกอย่างก็กลายเป็นของประจำโลก เพราะฉะนั้นไม่จำเป็นที่เราจะไปนึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นเงินเป็นทอง นึกถึงแต่ว่าเราจะทำหน้าที่สอนไปจนกว่าเยาวชนหรือเด็ก ๆ ของเรานี้จะพึ่งตนเองได้ สร้างความเจริญให้แก่ชาติได้ต่อไปนี่อาตมาก็ขอแนะนำกรรมใหม่ให้คุณ ส.บ ม. บางกะปิ ได้

กระทำเช่นนี้ใครเขาจะทำอะไรก็เป็น เรื่องของ อดีตไปหมด อย่านำเอามาใส่ใจ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นเรื่องของอดีต ไปหมดอย่านำเอามาใส่ใจ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นเรื่องของ อดีตไปแล้ว นอกจากเราจะตั้งใจกระทำความดีต่อไป ทำ อะไรก็ตามทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ แล้วผลแห่งกรรมดี ก็จะตามสนองทำให้เราได้รับความสุขความเจริญ

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์ กิตฺติวุฑฺโฒ ที่เคารพยิ่ง

ผมเป็นผู้หนึ่งที่มีความ เลื่อมใสใน พระพุทธศาสนา มาก ด้วยเหตุนี้ผมจึงชอบรับฟังวิทยุยานเกราะ ๗๘๕ เป็น ประจำ บางรายการก็ยากบางรายการก็ง่ายพอฟังเข้าใจ แต่ผมก็ไม่รังเกียจที่จะฟังเลยพยายามไต่ถาม ผู้รู้บ้างเมื่อเกิด ความสงสัยในข้อธรรมใด ๆ บัดนี้ผมมีความสงสัยอยู่ข้อ หนึ่งเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าของเรา ความสงสัยของผมมีดัง นี้ครับ เกี่ยวกับเรื่องพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า ผมได้ยินหลายท่าน พูดถึงเรื่อง ปาฏิหาริย์ของ พระองค์ท่าน

เป็นต้นว่า เดิมทีเดียวบุคคลผู้หนึ่งมีพระบรม สารีริกธาตุเพียง ๑ พระองค์แต่เนื่องจากบุคคลผู้นั้นเป็นคนดีมาก และทำการบูชาพระบรมสารีริกธาตุอยู่เป็นนิจสิน ต่อมาพระบรมสารีริกธาตุได้เพิ่มขึ้นเอง โดยมีมากพระองค์ขึ้นในผะอบเดียวกันนั้นเอง เกิดขึ้นเองโดยอภินิหารดังนี้ และบางคนก็ว่าหากผู้ที่มี พระบรม สารีริกธาตุอยู่แล้ว และประพฤติตัวไม่ดีเป็นคนไม่มีศีลไม่มีสัตย์ ไม่ทำการบูชาพระองค์เสมอ ๆ พระบรมสารีริกธาตุก็จะหายไปโดยอภินิหารดังนี้เหมือนกัน

และยังมีอีกรายหนึ่งเล่าให้ฟังว่าเคยเห็นแสงเรือง ๆ ออก มาจาก ทิศทางที่ พระ บรม สารีริก ธาตุ ประดิษ ฐานอยู่ เหตุการณ์ ดังที่ผมกราบเรียนมา คล้าย ๆ กันหลายต่อหลายราย ผมมีความข้องใจอยู่ว่า พระพุทธเจ้าท่านก็ปรินิพพานแล้วถึง ๒๕๐๐ กว่าปี สิ่งใดหรือที่เป็นอภินิหารของพระองค์ท่าน จะหมายความว่าในพระบรมสารีริกธาตุนั้นมีสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอยู่ใน พระองค์ท่านกระนั้น หรือครับท่านอาจารย์ การสงสัยของผมนี้คงจะไม่เป็นผิดเป็นบาปอย่างไรไม่ใช่หรือครับ เพราะผมไม่มีเจตนาที่จะลบหลู่ใน

คำเล่าของท่านใด ๆ เลย ผมมีความเชื่อร้อยเปอร์เซนต์ เลยครับ ว่าที่เขาเล่า ๆ กันนั้นต้องเป็นความจริง แต่ผมก็อยากจะทราบเหตุผลสักเล็กน้อยจากท่านอาจารย์ ผมคิดว่าท่าน อาจารย์ก็ จะได้ ยิน เขาเล่า ๆ กันมาบ้าง เหมือน กัน หรืออาจจะ ประสบพบ เห็นด้วยตน เองมา บ้าง แล้วก็อาจจะเป็นได้ กรุณาเล่าให้ผมฟังบ้างนะครับ

สุดท้ายนี้ผมขออวยพรให้ท่านอาจารย์และเจ้าหน้าที่วิทยุยานเกราะทุก ๆ ท่าน จงมีแต่ความสุขความเจริญ

ด้วยความเคารพยิ่ง

ปราสาททอง

ตอบ

เรื่องของพระธาตุนี้เป็นเรื่องที่ค่อนข้าง จะอัศจรรย์อยู่ จริงอยู่ที่คุณปราสาททองได้ถามมาด้วยความสงสัยว่าอภินิหารของพระธาตุนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะว่าประสบการณ์ที่เราได้พบท่านผู้มีศีลมีธรรม ผู้บูชาพระธาตุนี้หลายท่านด้วยกัน แต่ละท่านก็มีประสบการณ์แปลกมาก คุณ

โยมท่าน หนึ่งมาเล่าให้อาตมาฟังว่า พระธาตุเสด็จมาบ่อย เวลาเสด็จมาน่ะที่หิ้งบูชามีเสียงกราวใหญ่ เมื่อเวลาไปดูก็จะพบพระธาตุเสด็จมาเมล็ดสวย และก็บางครั้งก็เสด็จหายไป แม้เรื่องพระธาตุเสด็จนี้ก็เป็นเรื่องที่แปลกอยู่ ท่านจะเสด็จมาอย่างไร เสด็จไป อย่างไรเป็น เรื่อง ที่เรา พิจารณา กันยาก เพราะว่าเรื่องของอภินิหารเป็นเรื่องของอาจินไตย เรื่องเกี่ยวกับพระสัมมา สัมพุทธ เจ้าหรือ พุทธานุภาพ ก็เป็นเรื่องของอาจิตไตย ๆ นี้อาจจะทำให้ท่านผู้ฟังรู้สึกว่า จะเป็นการบังคับมิให้เราเกิดความสงสัยหรือบังคับความคิดเห็นกันจนเกินไป คือท่านใช้คำว่าอาจินไตย คือเป็นสิ่งที่ไม่ควรคิด ทำไมจึงจะว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรคิด เหมือนจะจำกัดเสรีภาพที่ไม่ให้เราคิดอะไรทั้งหมด ความจริงไม่ใช่อย่างนั้นที่ว่าไม่ควรคิด เพราะว่าคิดอย่างไรเราก็ไม่รู้ คิดอย่างไรก็ไม่ถูก เพราะว่าเรื่อง เหล่านี้ไม่ใช่ว่า จะเป็น เรื่องที่เรา ศึกษากันด้วยความคิด หรืออาจคิดกันได้ อาจจะให้เหตุผลได้ แต่ว่าคงจะไม่ถูกต้องเสมอไปนัก เหตุผลที่ให้ก็อาจจะผิดแปลกไป เพราะเกี่ยวกับเรื่องของพุทธานุภาพ การเสด็จมาของพระธาตุของคุณโยมคนนี้ก็เป็นเรื่องที่แปลก แล้วก็เสด็จ

มาบ่อย พอเสด็จมาก็ได้ยินเสียงกราวใหญ่ นี่พูดถึงพระธาตุที่อยู่บนหิ้งพระ โยมบางท่านก็แปลกคือไม่ใช่เสด็จมาบนหิ้งพระดอก คือเสด็จเข้ามาในปากเลยก็มี โยมคนหนึ่งเอาพระธาตุให้อาตมาชมสวยดีมาก เป็นพระสารีริกธาตุก็ถามว่าคุณโยมได้มาจากไหน พระสารีริกธาตุองค์นั้นเสด็จมาแปลกมาก คือเสด็จมาในขณะที่รับประทานอาหารเคี้ยว ๆ เข้าไปเสียงดังกรุ๊บใหญ่ในปาก แต่ไม่ใช่ไปพบก้อนอิฐก้อนดินอะไรดอก พอคายออกมาก็เป็นพระธาตุนี่พระธาตุเสด็จเข้าไปในปากก็มีแล้ว คุณโยมก็บูชาอยู่เป็นประจำสีสวย นี่ก็แปลกมาก

ฉะนั้น เรื่อง พระ ธาตุ เสด็จ นี้อาตมา คิดว่า อย่าไปคิดเลย เพราะว่าเป็นเรื่องที่คิดไปอย่างไรก็ไม่ถึง คิดจนหัวแตกตายก็ไม่ถึง แต่ถ้าหากว่าเรามีความเชื่อมั่นศรัทธา ต่อ พระ สัมมา สัม พุทธเจ้า แล้ว ก็ ดู เหมือน กว่า จะเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ต้องอธิบายอะไรมากนักเรื่องพระธาตุ เสด็จ มาเสด็จไป กุศลเป็น ปัจจัย อย่างหนึ่งเหมือนกัน เพราะโบราณถือว่าถ้าใครบูชาอยู่ดีมีความประพฤติดีพระธาตุท่านก็เสด็จมา ถ้าใครประพฤติตนไม่ดี

ไม่มีศีลมีสัตย์พระธาตุก็เสด็จหนีไปในที่สุด เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องของความจริงอยู่มากทีเดียว เพราะบรมสารีริกธาตุนี้ถือว่าเป็นของที่บริสุทธิ์ เปรียบเสมือนอย่างกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะถึงอย่างไรก็เป็นกระดูกของผู้ที่บริสุทธิ์ เป็นธาตุ ของ ผู้ที่ บริสุทธิ์เป็น ผู้ที่ไม่มี กิเลสแล้ว ธรรมดาผู้ที่ บริสุทธิ์ ก็ย่อม จะไม่ เกลือกกลั้วกับสิ่งที่โสโครกย่อมอยู่กับสิ่งที่บริสุทธิ์ เหมือนราชสีห์กับสุกร ราชสีห์ย่อมยินดีในสิ่งที่สะอาด สุกรย่อมยินดีในสิ่งที่สกปรก ข้อนี้เปรียบเหมือนพาลชนกับบัณฑิตชน พาลชนย่อมยินดีในการทำบาปทำกรรม บัณฑิตชนย่อมยินดีในการทำบุญ อันนี้เป็นของธรรมดา

ฉะนั้นที่พระธาตุไม่อยู่กับคนที่ไม่มีศีลไม่มีสัตย์ ก็เพราะพระธาตุเป็นของบริสุทธิ์ย่อมจะอยู่กับคนดี คนที่มีจิตใจเป็นบุญเป็นกุศลเท่านั้น พระธาตุถึงจะอยู่กับผู้นั้น ถ้าหากว่าผู้ใดก็ตามเป็นผู้ที่ไม่มีศีลไม่มีสัตย์ พระธาตุก็ย่อมจะไม่อยู่ ที่พระธาตุเสด็จแล้วก็ปรากฏอภินิหารบ่อย ๆ เป็นเรื่องที่แสดงติดต่อกันมาหลายท่านด้วยกัน แต่ละท่านที่ได้เล่าเรื่องราวเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่ควรแก่การ

นับถือและเชื่อถือทั้งสิ้น เช่นอย่างพระบรมสารีริกธาตุที่ปรากฏอภินิหารให้คนเห็นที่ยอดธงพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ซึ่งรัศมีของพระธาตุนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔-๕-๖ ก็ได้เคยทอดพระเนตรเห็นพระ-ธาตุที่นครศรีธรรมราชแสดงอภินิหารให้เห็น พระธาตุที่จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นส่วนแห่งอุรังคธาตุก็เคยปรากฏอภินิหารให้เห็น พระธาตุดอยสุเทพก็เคยให้เห็นและก็ดอยอื่น ๆ ที่มีเจดีย์มาก ๆ นี้ก็ปรากฏผลให้เห็นบ่อย ๆ เพราะว่าทาง ภาค เหนือ มีเจดีย์ มาก ก็ย่อมจะ ต้อง มี พระธาตุ มาก เพราะเจดีย์ที่ สร้างสมัย ก่อนก็เพื่อ ที่จะบรรจุพระ สาริกธาตุเท่านั้น ย่อมจะมีพระธาตุมากเป็นของธรรมดา และยังมีอีกหลาย ๆ องค์ เช่นพระธาตุที่เจดีย์ภูเขาทอง วัดสระเกษก็ปรากฏว่าเคยแสดงอภินิหารให้เห็น ในสมัยที่เชิญมาจากนครกบิลพัสดุ์ จากประเทศอินเดียก็มีอภินิหารเหมือนกันเจ้าพระยายมราชท่านเล่าไว้ในตำนานเก่า ๆ ถ้าเราค้นคว้าไปเราก็จะเห็นเรื่องของอานุภาพพระธาตุนี้มีอยู่ พระธาตุเป็นของสูงที่เราจะต้องสักการะบูชา เพราะว่าเป็นพระธาตุของผู้ที่บริสุทธิ์ คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ทำไมอภินิหารจึงมีอยู่ ในเมื่อเรามีความเลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเป็นผู้ที่มีความบริสุทธิ์ ปราศจากอาสวกิเลส สิ่งใดก็ตามที่เป็นของององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วสิ่ง นั้นก็ ย่อม จะมี อภินิหาร เป็น ของ ธรรมดา เพียงแต่ว่าเรานำเอาวัตถุธาตุต่าง ๆ เช่น ทองเหลือง ทองแดง ว่าน เกษรดอกไม้หรือสิ่งอื่น ๆ มาหล่อเป็นรูปพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขึ้นกราบไหว้ บูชาก็ยังมี อานุภาพมากมาย วัตถุใดที่มีความสัมพันธ์กับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวัตถุนั้นก็จะมีอานุภาพมากมาย เพราะฉะนั้นเรื่องพระธาตุซึ่งเป็นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ก็ย่อมจะต้องมีอภินิหารเป็นของธรรมดา แล้วก็ยังคงมีอยู่ในปัจจุบันนี้อีกมากมายหลายแห่งด้วยกัน อาตมาก็คิดว่าคุณปราสาททองคงจะมีความเชื่อความเลื่อมใสในสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ตามที่คุณเล่ามา ๑๐๐% แต่ว่าเพราะเหตุใดจึงได้มีอยู่นี้ อาตมาคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรไปสงสัยหรือไม่ควรคิด ถ้าสิ่งนั้นเราบูชาแล้วเกิดประโยชน์ในด้านจิตใจ ทำให้เรา เกิดความ รู้สึกเป็นสุขและมีความสุขความเจริญ เว้นจากการประพฤติชั่วประพฤติดีสิ่งนั้นก็ควรบูชาอย่างยิ่ง เพราะพระสัมมาสัม-

พุทธเจ้าได้ตรัสแล้วว่า เมื่อเราบูชาในสิ่งที่เราควรบูชาย่อมเป็นอุดมมงคล การบูชากระดูกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอันเป็นผู้บริสุทธิ์เป็นผู้แบ่งปันประโยชน์ให้แก่ชาวโลก นำสันติสุขมาสู่สังคมมนุษย์ จึงเป็นสิ่งที่ควรบูชาอย่างยิ่ง ผู้บูชาย่อมมีศิริมงคล จึงจะมีความเจริญก้าวหน้าในวิถีชีวิตและมีความผาสุขในชีวิตนี้ตลอดไป จึงเป็นสิ่งที่ควรจะได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ อาตมาก็ให้ข้อคิดเห็นได้เพียงแค่นี้

ถาม

นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพอย่างสูง

ผมมีปัญหาใคร่เรียนถามท่านอาจารย์ดังนี้ครับ เมื่อเราจะกล่าวถึงผู้ให้กำเนิดเราทางโลก ก็จะเรียกว่าพ่อ–แม่ คุณพ่อ–คุณแม่ หรือบิดา–มารดา และถนัดปากกันดังนั้นเสียด้วย ส่วนทางธรรมไม่นิยมเรียกดังนั้น มักจะเรียกกลับกันกับทางโลก โดยเรียกว่า มารดา–บิดา เป็นต้น ผมได้ยินผู้บรรยายธรรมผู้หนึ่งอธิบายว่า ที่เป็นดังนี้ก็เพราะ

ว่ามารดามีบุญคุณมากกว่าบิดาจึงต้องเอ่ยชื่อก่อน ที่ว่ามีบุญคุณก็เพราะเป็นผู้อุ้มท้องให้เราอาศัยอยู่ถึง ๑๐ เดือน

ทีนี้ผมมีความสงสัยว่า มารดาที่ไม่อยากจะมีบุตรจะทำอย่างไร คือจะยังจัดว่าเป็นผู้อุ้มท้อง ๑๐ เดือนและมีบุญคุณมากอยู่หรือไม่ ไม่อยากให้ท้องขึ้นมา โดยกินยาเพื่อทำลายครรภ์นั้น แต่เนื่องจากไม่ประสบผลสำเร็จ จะไปทำอย่างอื่นก็กลัวตำรวจจับ หรืออาจจะไม่มีทุนทรัพย์พอก็ได้ เลยต้องปล่อยเลยตามเลยให้ครรภ์มันครบ ๑๐ เดือน ครั้นครบกำหนดคลอดออกมาแล้ว ก็ปล่อยให้เป็นภาระของพ่อหรือบิดาของเด็กซึ่งก็ต้องจัดหาคนมาเลี้ยง ส่วนผู้ให้กำเนิดก็ออกไปมั่วสุมกับการพนัน ครั้นเด็กโตขึ้นมาต้องเข้าโรงเรียน ก็ไม่สนับสนุนให้เรียนเพียงเล็กน้อยด้วยทุนทรัพย์ของบิดา ดังนี้ยังจะถือว่ามารดามีบุญคุณได้หรือไม่และถ้ามียังจะมีมากกว่าบิดาหรือไม่......

นี่แหละครับปัญหาที่ผมกราบเรียนถามท่านอาจารย์ในวันนี้ ไม่มากมายเพียงข้อเดียวเท่านั้นแต่เป็นข้อใหญ่ ๆ

ส่วนปลีกย่อยนั้นขอท่านอาจารย์ได้กรุณาตอบให้ผมหายข้องใจด้วย จะเป็นพระคุณอย่างสูง.

ขอความเป็นผู้ไม่มีโรคจง ประสบ แด่ท่านอาจารย์ตลอดชั่วกาลนาน.

ด้วยความเคารพอย่างสูง

วินัย

ตอบ

เรื่องของบุญคุณนั้นเป็นเรื่องที่ประเมินกันได้ยากอย่างยิ่ง จริงอยู่แม้ว่าในทางพระพุทธศาสนาของเราที่พระอรรถกถาจารย์ หรือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ยกย่องมารดาไว้ว่ามีบุญคุณมากกว่าบิดา โดยได้นำเอามารดานี้มาอยู่เหนือบิดาหน้าบิดา ก็เพราะเล็งเห็นว่าผู้ที่ให้กำเนิดนั้นจะต้องอุ้มครรภ์ นอกจากอุ้มครรภ์แล้วยังเป็นทุกข์จากการให้คลอดออกจากครรภ์ และคอยเฝ้าดูลูกอย่างใกล้ชิดกว่าที่จะพ้นภาระมารดาไปนั้น อายุของเด็กจะต้องมากขึ้นจน

สามารถที่จะพึ่งตนเองได้แล้ว นี่เป็นเรื่องที่เราจะต้องพิจารณากันว่าความทุกข์ยากต่าง ๆ ของมารดาผู้ให้กำเนิดนั้นน่ะย่อมมีอยู่ ทีนี้ในกรณีย์ของมารดาที่ไม่ปรารถนาจะให้บุตรนั้นเกิด แต่บุตรนั้นก็เกิดขึ้นแล้วก็จำใจที่จะต้องเลี้ยงดูมาอย่างนั้น ถึงอย่างนั้นก็ตามความรักของมารดาที่มีต่อบุตรก็ยังมีอยู่ ซึ่งเราจะสังเกตโดยทั่วไปในปัจจุบันนี้จริงอยู่มารดาบางคนน่ะไม่ปรารถนาที่จะมีลูก ทั้งนี้เพราะเห็นว่าความทุกข์ยากหรือความคับแค้นใจเกี่ยวกับเรื่องการครองชีพในปัจจุบันมีมากขึ้น จนกระทั่งต้องมีการคุมกำเนิดหรือที่พูดกันตลก ๆ ว่าชลอการเกิดอะไรทำนองนั้นก็มีอยู่ ทั้งนี้ก็เพราะว่าความทุกข์ยากต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการครองชีพมีมากนั่นเอง จึงได้เกิดการกระทำเช่นนี้ขึ้น แต่เมื่อกระทำไม่สำเร็จทารกนั้นมีโอกาสที่จะได้ลืมตามาดูโลกมารดาก็ยังคงมีความรักมีความภาคภูมิใจว่าเป็นลูกอยู่นั่นเองแล้วก็คงจะต้องเลี้ยงดูมากบ้างพอสมควร พระคุณของท่านย่อมมีมากมาย ถ้าหากท่านจะแกล้งเราถึงแม้เราจะเกิดมาแล้วเราก็คงจะตายไปนานแล้ว ไม่มีทางที่จะมีชีวิตอยู่ได้

พระคุณเพียงแค่นี้ เราจะชดใช้ด้วย สิ่งใดสิ่งหนึ่งในโลกนี้ทั้งหมดก็ยังไม่สามารถจะชดใช้ได้

เอาละเอาแต่เพียงแค่เรามาอาศัยครรภ์ของท่านเกิด ถ้าพูดถึงว่าระหว่างเวลา ๑๐ เดือนที่เราไปนอนอยู่ในครรภ์นั้นเรามีชีวิตอยู่ได้ก็เพราะใคร เพราะมารดาของเราท่านต้องกลืนกินอาหารลงไปสู่ภายในแล้วก็ใช้ไปหล่อเลี้ยงร่าง-กายของเรา ที่อยู่ภายในครรภ์ให้เจริญ เติบใหญ่ขึ้น ในครรภ์แล้วก็เมื่อครบกำหนดเราก็คลอดออกมา ซึ่งก็ยังความทุกข์ทรมานให้เกิดขึ้นแก่มารดาไม่ใช่น้อย ซึ่งก็ถือว่าพระคุณเพียงแค่นี้ก็มีมากมายอยู่แล้ว เพียงแต่ให้กำเนิดเรามาโดยที่ไม่ได้เลี้ยงดูเรา เราก็ชดใช้หนี้ท่านพระคุณของท่านไม่ไหว ตลอดชีวิตนี้เราก็ใช้ท่านไม่หมด เพราะฉะนั้นคุณอย่าได้อนาทรร้อนใจเลยว่า ถึงแม้ท่านจะไม่ได้เลี้ยงดูเรามาคือทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ ไม่ได้เอาใจใส่อย่างที่เราเห็น ๆ กันอยู่เวลานี้ก็มีมากมายหลายท่านด้วยกัน เมื่อให้กำเนิดบุตรแล้วก็ไม่ได้เอาใจใส่ที่จะให้ลูกนี้ เจริญเติบใหญ่ขึ้นมามีการศึกษาดีประพฤติดีปฏิบัติชอบ เพราะว่าตนเองก็ไปหมกมุ่นอยู่ในอบายมุข บางทีตัวเองก็ไปเล่นไพ่เสียเพลินบ้าง บางทีก็

ไปทำอะไรเสียเพลินบ้าง ก็เลยขาดการอุปการะเลี้ยงดูบุตรของตนเองไป ปัญหาทั้งหลายแหล่เหล่านี้ถือว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ว่าเรื่องใหญ่ที่เราจะต้องคำนึงถึงให้มากก็คือพระคุณของท่านที่ให้เราอาศัยเกิดตลอดจนให้กำเนิดเรามามีมากมาย แม้เราจะเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งในโลกนี้มาลบล้างพระ-คุณเหล่านี้ก็ไม่สามารถจะลบล้างได้ พระคุณของท่านจึงมีอยู่ แม้ว่ามารดาบิดาท่านจะประพฤติตนเช่นใด พระคุณของท่านหาได้เป็นไปตามที่ท่านประพฤตินั้นไม่ก็ยังคงมีอยู่

ฉะนั้นในเรื่องความแสดงออกหรือเรื่องความกตัญญูในทางพระพุทธศาสนา จึงมุ่งให้เราพิจารณาถึงความดีของมารดาบิดาเป็นที่ตั้ง ส่วนความประพฤติอันไม่ดีของท่านจะเป็นอย่างไรเราจงอย่าได้ไปคำนึงถึง เพราะสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นเป็นแต่ความประพฤติ ใคร ๆ จะประพฤติอย่างไรก็เป็นเรื่องของผู้นั้นเอง แต่ว่าเรื่องของความดีที่เขามีต่อเรา ๆ จะต้องนึกถึงและจะต้องสนองความดีที่เขามีต่อเรานั้นให้จงได้ จึงจะชื่อว่ามีความกตัญญูแล้วโดยสมบูรณ์ ถ้าเราไปนึกถึงความไม่ดีของท่านแล้วเอาความนึกอันไม่ดีเช่นนั้นมาลบล้างความดี และพระคุณของท่านที่มีต่อเราก็เป็น

เรื่องที่ไม่ยุติธรรม แล้วก็ไม่เป็นไปด้วยความถูกต้อง ด้วยเพราะว่า ความดี ที่ท่านมีอยู่ ก็ต้องเป็น ความดีของท่านตลอดเวลาเราจะต้องนึกถึงและสักการะบูชาความดีของท่าน มารดาจะประพฤติตนเช่นใดก็เป็นเรื่องของท่าน หน้าที่ของเราก็คือตอบแทนพระคุณของท่าน คือมีความกตัญญูกตเวทีให้สมบูรณ์ ส่วนพระคุณของท่านจะมากกว่าบิดาหรือไม่อย่างไร เรื่องนี้ก็ได้กล่าวแล้วว่าเราอย่าไปประเมิน อย่าไปประเมินบุญคุณ ของคนเป็น มูลค่าราคา หรือ วัตถุสิ่งของต่าง ๆ เพราะสิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นของภายนอกจะนำมาเปรียบเทียบกับ คุณงามความดี ซึ่งเป็น ของภายในนั้นไม่ได้ เราต้องคำนึงถึงความดีที่ท่านมีต่อเรานั้นให้มาก เพราะว่าความดีนั้นยังจะต้องเป็นความดีอยู่ตลอดไป จะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นนั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ ฉะนั้นก็ขอให้คุณนึกถึงความดีข้อนี้ให้มากก็แล้วกัน

สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาจนกระทั่งทำให้เรานี้เป็นทุกข์ต้องตกทุกข์ได้ยากก็อย่าไปคิดถึง เพราะว่ามารดาทุกคนท่านก็ย่อมมีความรักลูกอยู่ แต่บางท่านก็อาจจะเลี้ยงลูกไม่เป็นหรืออบรมลูกไม่เป็นแล้วก็ไม่รู้ว่าจะดำ

เนินชีวิตอย่างไร ลูก ๆ ที่เกิดมาจะได้มีหลักฐานมั่นคงจะได้ไม่ต้องลำบากลำบน ท่านไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ ในเมื่อเราเจริญเติบโตพึ่งตัวเองได้แล้ว เราก็ควรที่จะพึ่งตนเองให้มากที่สุด และก็ไม่ควรที่จะไปพึ่งคนอื่นให้มากนัก พยายามปฏิบัติตนให้ดีเป็นตัวอย่างเป็น ศักดิ์ศรีแก่วงศ์สกุล ก็จะเป็นประโยชน์ ท่านจะเป็นอย่างไรเป็นเรื่องของท่านปัญหาที่สำคัญก็คืออยู่ที่ตัวเราจะต้องแก้ไขตัวเราให้ดีแล้วก็ประพฤติตนให้ดีเป็นศรีสง่าแก่วงศ์สกุลต่อไป ถ้าเราทำได้อย่างนี้ก็จะเป็นประโยชน์แล้วก็จะนำความเจรญมาสู่ชีวิตของเราอย่างมากมาย

คนโบราณน่ะท่านถือมากคนอื่นทำบุญแม้แต่เพียงนิดเดียวก็ต้องชดใช้กันตลอดชีวิต เช่นอย่างคุณครูสอนหนังสือสักคำหนึ่งเช่นท่านพูดว่านโม นะ ตัวหนึ่ง โม ตัวหนึ่ง ก็ต้องถือว่าเป็นครูบาอาจารย์แล้ว องค์ไหนสอนนะสอนโมก็จัดว่าองค์นั้นเป็นครู เมื่อเป็นครูแล้วเราก็ต้องเคารพสักการะต้องมีความกตัญญูกตเวที ต่อคุณงามความดีที่ท่านมีต่อเรา อย่าไปลบหลู่ดูหมิ่นหรือขาดการคารวะต่อท่านเหล่านั้น ถ้าเรามีความเคารพอยู่เสมออย่างนี้ก็เป็น

ความสุขความเจริญของเราเอง เพราะความกตัญญูกตเวที ก็เป็นคุณธรรมเป็น เครื่องหมาย ของบุคคล ที่เรา จะรู้ ได้ว่า ใครเป็นคนดีแล้วก็เป็นเครื่องนำความเจริญมาสู่ชีวิตได้มาก มาย จากการประพฤติปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพราะฉะนั้น ก็ขอให้คุณวินัย นึงนึกถึงคุณงามความดี ของมารดาบิดาไว้ แล้วเราก็อย่าเอาสิ่งหนึ่งสิ่งใดไป ลบล้างความดีของท่านนั้น ไม่สมควรเราจะต้องตอบแทนคุณของท่านด้วยการประพฤติ ดีปฏิบัติชอบ แล้วชีวิตของคุณก็จะมีแต่ความสุขความเจริญ ก้าวหน้าต่อไป.

ถาม

"นมัสการท่านอาจารย์กิตฺติวุฑฺโฒที่เคารพอย่างสูง

หนูเป็นเด็กบ้านนอกที่พ่อและแม่ตายเสียตั้งแต่หนู ยังเล็ก ๆ หนูได้อาศัยอยู่กับญาติห่าง ๆ ของพ่อ ก็นับว่า เขากรุณาหนูมากที่เลี้ยงดูมาจนโตใหญ่ การศึกษาของหนูก็ เพียงอ่านออกเขียนได้ เพราะญาติผู้นี้ค่อนข้างยากจนลูก ๆ ก็หลายคน หนูอยู่ในบ้านก็ได้ช่วยทำงานบ้านทุกอย่าง

แล้วไม่มีรายได้อะไรเลย เพราะได้รับประทานอาหาร ๓ มื้ออยู่แล้ว หนูเองก็ไม่ได้หวังเอาเงินเอาทองจากเขา ด้วยความเห็นใจในความยากจน ตัวหนูเองก็ปรารถนาจะมีรายได้ เพราะหนูจะอยู่ในสภาพเช่นนี้ตลอดไปไม่ได้ ด้วยเหตุนี้เมื่อมีผู้มาชักชวนให้หนูไปทำงานด้วย ถึงแม้จะเป็นคนรับใช้หนูก็ไม่อาย เพราะหนูอยากจะมีรายได้บ้างดังกล่าวแล้ว หนูจึงตามเขามา งานก็ไม่ได้ทำค่ะ และหนูยังต้องตกเป็นภริยาของเขาอีก ต่อมาหนูก็ถูกนำไปขายที่บ้านบ้านหนึ่งในราคาเพียงพันบาทแล้วผู้ชายคนนั้นก็หายหน้าไป หนูจึงต้องมีอาชีพเป็นหญิงขายตัวตั้งแต่บัดนั้น ในบ้านนั้นมีคนคอยควบคุมที่ดุร้ายมาก คอยดูไม่ให้คนในบ้านหนีหนูต้องมีอาชีพ อย่างนี้อยู่ จนเจ้าของบ้าน ได้เงินครบตามที่ได้ซื้อหนูไว้ หนูจึงมีอิสระพอที่จะออกนอกบ้านได้

หลังจากที่ออกนอกบ้านได้หนูก็ไม่ยอมกลับเข้าไปอีก เพราะมันมีสภาพเหมือนกับสัตว์เดรัจฉานก็ไม่ปานสถานที่แห่งนั้นอยู่ต่างจังหวัดนะคะ ไม่ได้อยู่ในกรุงเทพ ฯ หรอก และครั้งหนึ่งหนูก็ยังเคยถูกตำรวจจับมาโรงพักด้วยค่ะ หนูได้รับความอับอายและทุกข์ใจอย่างสาหัส หลังจาก

ที่หนูได้พ้นจากบ้านนั้นมาได้ หนูก็ไปมีอาชีพเป็นลูกจ้างเขาทำนา แต่รายได้ก็ต่ำอย่างเหลือเกิน และอีกประการหนึ่งหนูก็เป็นผู้หญิงและอายุยังน้อย การมีชีวิตอยู่อย่างนี้หนูจะไม่ปลอดภัย หนูจึงคิดอยากจะบวชเป็นชีและขอเรียนปรึกษาท่านอาจารย์มาด้วยความเคารพ อ้อ ท่านอาจารย์คะบ้านหลังนั้นหนู ได้พบใน หนังสือพิมพ์ ว่าถูกตำรวจจับและกวาดล้างเรียบร้อยไปแล้ว หนูรู้สึกโล่งอกอย่างไรบอกไม่ถูกขออย่าให้มีใครโดนทำแบบที่หนูโดนมาแล้วเลย มันช่างน่าเกลียดและน่าสพึงกลัวเสียเหลือเกิน คนที่ชอบหลอกลวงเขาและรวมทั้งคนที่มีอาชีพชนิดนี้ได้รับบาปกรรมมากไหมคะ ท่านอาจารย์อย่าลืมนะคะว่าหนูควรจะบวชชีดีหรือควรจะทำอะไร จะมีอาชีพอะไรที่ปลอดภัย สำหรับหนูที่มีความรู้เพียงประถม ๔ และหนูกลัวเหตุการณ์ที่แล้ว ๆ มาเหลือเกิน หวังว่าท่านอาจารย์คงจะกรุณาต่อสัตว์ผู้ยากด้วยจังหวัดที่หนูอยู่นี้คือจังหวัดเพชรบุรี รับฟังวิทยุในรายการธรรมะได้ชัดเจนดีมาก ขณะนี้หนูอาศัยอยู่กับคนแก่คนหนึ่งแกเป็นคนดีมาก หนูช่วยแกทำนาอย่างที่กราบเรียนท่าน

อาจารย์ทราบนะคะ เป็นผู้หญิงแก่ ตัวคนเดียว ดูแลก็รัก และเอ็นดูหนูมาก เพราะหนูทำงานให้แกมาก ช่วยเหลือทุกอย่างเท่าที่จะทำได้

ด้วยความเคารพอย่างสูง
บุญปั้น เพชรบุรี

ตอบ

ปัญหาของคุณบุญปั้น เพชรบุรี ท่านคงจะได้ทราบปัญหาของคุณบุญปั้น เพชรบุรีมาโดยตลอด แล้วก็คงจะรู้สึกสงสาร ถ้าหากว่าท่านเป็นเพศหญิงเพศเดียวกัน และก็ตกอยู่ในฐานะเช่นนี้บ้างก็คงจะเหมือนกับตกนรกทั้งเป็นแน่นอน ลักษณะของชีวิตที่ประสบต่อเหตุการณ์เช่นนี้มีมากในสังคมปัจจุบัน แล้วก็น้อยคนที่จะถอนตนเองให้พ้นไปจากขุมนรกเช่นนั้นไป ได้เห็นก็มีคุณบุญปั้นนี้ผู้หนึ่งที่สามารถถอนตนเองให้พ้นไปจากขุมนรกเช่นนั้น โดยไม่มีจิตใจสมัคร หรือ มีความ พอใจ ที่จะมี อาชีพ เช่นนี้ ตลอดไป เรื่องการถูกหลอกมาเพื่อสู่การกระทำเช่นนี้ในสังคมปัจจุบัน

มีมากและส่วนมากจะตกอยู่ในฐานะแห่งความจำยอม หรือบางคนเมื่อประสบกับเหตุการณ์เช่นนี้เข้าก็เลยกลายเป็นคนใจแตก ไม่รู้จักควบคุม และผลสุดท้ายก็มีวิถีชีวิตที่เป็นไปเช่นนี้อย่างน่าสงสาร คือเริ่มต้นก็ถูกลวงมาก่อน แต่เมื่อตนเองเห็นว่าถลำตัวไปแล้วก็ไม่อาจจะถอนตนออก หรือบางคนก็เห็นว่าสนุกดีเหมือนกัน ก็เลยเลือกเอาวิถีทางของชีวิตเช่นนี้เป็นหลักของการดำเนินชีวิต ปัญหาในสังคมเช่นนี้มีอยู่มากอย่างที่สุด ท่านที่มีความห่วงใยในสังคมก็พยายามที่จะแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสภาสตรีแห่งชาติซึ่งถือว่ามีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือเพื่อนหญิงด้วยกันเองและก็หาทางที่จะป้องกันมิให้ถูกหลอกลวงมาในลักษณะดังกล่าวนี้ก็พยายามที่จะให้ความคิดเห็น ตลอดจนให้ความรู้ต่าง ๆ ซึ่งท่านทั้งหลายที่อยู่ในชนบท ควรที่จะได้ศึกษารับฟัง เพราะทางสถานีวิทยุยานเกราะ ๗๘๕ ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาก็เปิดรายการนี้ขึ้นทุก ๆ วันศุกร์ เวลา ๑ ทุ่มตรง เป็นรายการของสภาสตรีแห่งชาติ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านนั้นจะเวียนกันมาให้ความรู้แก่ท่านผู้ฟัง ซึ่งก็ควรที่จะได้ติดตามรับฟัง ทางสภาสตรีกำลังจะ

ดำเนินงานในด้านนี้เท่าที่ทราบมา ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะป้องกันมิให้เด็กหญิงในชนบทถูกหลอกลวงมาให้มีอาชีพในการขายตัวคือประพฤติเป็นหญิงโสเภณี เพราะว่ากำลังทำอยู่ แต่ว่าจะเกิดผล อย่างไรก็อยู่ที่ บรรดาสาธุชน ที่อยู่ใน ชนบทจะพึงศึกษาหาความจริง เพราะส่วนมากชีวิตในชนบทนั้นก็มักจะเข้าใจว่าชีวิตในกรุงเป็นชีวิตที่หรูหรา เป็นชีวิตที่น่าจะอยู่โดยเข้าใจว่าที่กรุงเทพ ฯ นี้เต็มไปด้วยแสงสีต่าง ๆ มากมายและก็เต็มไปด้วยความผาสุก ก็พยายามที่จะใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพ ฯ นี้เป็นส่วนมาก พอมีใครไปชวนว่าจะหางานหาการให้ทำ จะฝากให้มาเรียนตัดเสื้อตัดผ้าหรือเสริมสวยอะไรต่าง ๆ ก็รู้สึกพอใจและบางคนก็อยากจะมีชื่อเสียงอยู่ในวงสังคมอะไรต่างๆเหล่านี้ ซึ่งก็เป็นความทะเยอทะยานของชีวิตที่หลีกเลี่ยงกันไม่พ้น ก็มักจะมีอยู่บ่อย ๆ แต่ว่าน้อยคนนักที่จะได้บรรลุถึงสิ่งที่ตนเองปรารถนาในทางที่ถูกส่วนมากก็มักจะผิดหวังและ ประสบ ต่อเหตุการณ์เช่นนี้หรือกว่าจะสมหวังได้ ก็ต้อง แลกเปลี่ยน ด้วยค่า ของตัวเองอย่างเสี่ยงที่สุดซึ่งคิด ๆ ดูแล้วก็ไม่คุ้มกันกับ การกระทำเช่นนั้นฉะนั้นก็ขอให้คุณได้พยายามศึกษาถึงเรื่องชีวิตให้มาก ถาม

ท่านผู้รู้ให้มาก ชีวิตในชนบทถึงแม้จะไถนาทำไร่ทำสวน ก็ยังดีกว่าชีวิตในกรุงที่ฟุ้งเฟ้อโดยไม่มีประโยชน์ ไม่มีสาระ ชีวิตที่เป็นอยู่ก็แสนจะเลื่อนลอยหาหลักฐานอะไรไม่ได้ ซึ่งเป็นชีวิตที่เสี่ยงมาก ฉะนั้นถ้าหากว่าเรามีที่ทางทำมาหากินก็ขอให้ทำไร่ทำนาไปดีกว่าอย่าไปทิ้งท้องทุ่ง อย่าทิ้งอ้ายทุยที่อยู่ในทุ่งนาแล้วมาแสวงหาความสุขในกรุงนี้ ซึ่งการกระทำเช่นนั้นจะไม่บรรลุผลเท่าที่เราตั้งใจไว้ ชีวิตในกรุงนั้นหรูหราจริง แต่ความเป็นอยู่ของชีวิตก็เลื่อนลอยหาหลักหาฐานอะไรไม่ได้เลย ข้อนี้อาตมารู้สึกนิยมในหลายๆ ท่านด้วยกันที่ทำงานอยู่ในปัจจุบันนี้ บางคนมีอาชีพเป็นกรรมกรทำถนนทำทางหลวงแผ่นดิน สังเกตดูก็มีเด็กสาว ๆ ในชนบทนี้ไปทำกันมาก บางคนก็ทำก่อสร้าง ถึงแม้ว่าตัวจะมอมแมม แม้ตนเองจะต้องตากแดดกว่าจะได้เงินได้ทองมาแต่ละสิบบาท ๒๐ บาทก็ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำ แต่สภาพของชีวิตเช่นนั้นก็เป็นสิ่งที่น่าสรรเสริญว่าเขาใช้ชีวิตถูก คือถึงแม้จะเหนื่อยสักเท่าไรก็ต้องอดทนทำเอา อย่าคิดผักใฝ่ในความสบาย

เวลานี้เห็นเด็กหนุ่ม ๆ สาว ๆ สมัยปัจจุบันแล้วก็น่าวิตก บรรดาเด็กหนุ่ม ๆ ก็ไม่อยากทำนา เห็นว่าการทำนาเป็นอาชีพต่ำต้อยมอมแมม ไม่โก้เก๋ ก็อยากจะมาอยู่ในกรุงเทพ ฯ บางคนก็อยากจะมาเป็นนักร้อง อุตส่าห์ไปสมัคร เสียค่าสมัครไม่ใช่น้อย เพราะอยากจะเป็นนักร้อง ไม่อยากจะไถนาแล้ว.บางทีก็แต่งกายไว้ผม ที่เรียกกันว่าเป็นจิ๊กโก๋ก็มีเยอะแยะ เดินไปก็เดินมาฉุยฉายที่โน่นทีหนึ่ง ฉุยฉายที่นี่ทีหนึ่ง เลยกลายเป็นหนุ่มสำอางไปฉิบ ทำอะไรไม่ได้ จับคันไถก็ไม่ได้ แล้วผลสุดท้ายชีวิตในบั้นปลายก็จะลำบากมาก เด็กสาว ๆ บางคนก็ฟุ้งเฟ้ออยากจะเป็นนักร้องบ้าง หรืออยากจะไปมีอาชีพอะไรต่าง ๆ ที่เขามี เพราะเห็นว่ามันสะดวกสบายดี ทั้งยังได้แต่งเนื้อแต่งตัวหรูหราเสียอีก ซึ่งการใช้ชีวิตอย่างนี้เป็นชีวิตที่เลื่อนลอย เป็นชีวิตที่ไม่มีอนาคต เราควรที่จะได้คิดถึงเรื่องอาชีพที่เป็นหลักว่าคนไทยเรา ควรจะทำอะไร และควรจะคิดให้มากว่าการทำงานนั้น แม้จะลำบากแสนลำบาก แม้จะเหน็ดเหนื่อยยากสักเพียงใด แต่งานที่เราทำเป็นงานที่มีเกียรติอย่างชาวนาที่ไถนาอย่าคิดว่าเป็นงานที่ไม่มีเกียรติ ชาวนามี

เกียรติเหลือเกิน มีเกียรติตรงที่ว่าปลูกข้าวเลี้ยงคนเลี้ยงปาก เลี้ยงท้องคนทั้งโลก ไม่ใช่เรื่องเล็ก ฉะนั้นเราจึงจัดว่า ชาวนานี้เป็นกระดูกสันหลังของชาติ เพราะถือว่าถ้าชาติ ขาดชาวนาเสียแล้ว ทุกคนไม่มีข้าวจะกิน ตึกรามบ้านช่อง เวลาอดอาหาร หิวขึ้นมา ไปแทะกินได้ที่ไหน ตลอดจน เครื่องอีเล็คโทรนิคต่าง ๆ นั้นเอามากินแก้หิวได้ที่ไหน ไม่ได้หรอก ต้องกินข้าวทั้งนั้น เพราะฉะนั้นก็ขอให้ภาคภูมิใจ ในอาชีพ อย่าทิ้งท้องไร่ท้องนา อย่าเบื่อกลิ่นโคลน สาปควาย อย่าเบื่อสวนเบื่อไร่ พยายามทำไป งานเช่นนี้ มีเกียรติกว่าที่เราจะมาอยู่หรูหรา และก็หากินด้วยการปล้น-ปล้อนหลอกลวงชาวบ้านเขา ซึ่งการหากิน เช่นนั้นเป็นการ หากินที่ไม่มีเกียรติหรือแม้แต่เราจะมียศ แต่ว่าใช้ยศของ เราไปในทางที่เบียดเบียนคนอื่น ไปในทางที่ทุจริตต่อ หน้าที่แล้วยิ่งจะไม่มีเกียรติใหญ่ เพราะมีชีวิตอยู่ด้วยทุจริต ธรรม ไม่เป็นสัมมาอาชีพ เราทำมาหากินตามประสาจน ถึงแม้เราจะไม่ร่ำรวย ไม่หรูหรา แต่เราก็มีกินมีใช้สบาย ใจกว่าทำไร่ไถนาดีแล้ว อย่าทิ้งท้องไร่ท้องนาเลย พยายาม ปรับปรุงให้ดีขึ้นและก็ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อุตสาห-

กรรมครอบครัวเราพอจะทำได้เราก็ทำรอบ ๆ บ้านควรจะทำสวนครัวให้เพลิดเพลินไปวันหนึ่ง ๆ ส่วนการเที่ยวเตร่เปิดหูเปิดตานั้นก็ควรจะเป็นครั้งคราว และก็ควรจะเที่ยวให้ถูกให้เข้าใจลึกซึ้งถึงเบื้องหลังของสังคมในกรุงเทพ ฯ ว่าเขาอยู่กันอย่างไร เบื้องหลังชีวิตของแต่ละคนเขาเป็นอย่างไร อย่าคิดว่าคนที่เขามีชื่อเสียงปรากฏในหนังสือพิมพ์บ่อย ๆ จะดีเสมอไป เราต้องดูให้ลึกซึ้งถึงเบื้องหลังชีวิตของแต่ละคนแล้วเราก็จะเห็นความจริงของแต่ละชีวิตนี้ได้เด่นชัดขึ้น ฉะนั้นก็ขอให้คุณใช้ชีวิตอย่างนี้ ความทุกข์เมื่อเกิดขึ้นแล้วเราก็ต้องแก้ไข วิธีแก้ไขความทุกข์ไม่ใช่หมายความว่าเมื่อเกิดความทุกข์ขึ้นมาแล้วเราก็หนีไปบวชชี ผิดหวังความรักแล้วก็จะไปบวชชี ไม่ใช่อย่างนั้น ความทุกข์เมื่อเกิดขึ้นแล้วเราก็ต้องแก้ไข วิธีแก้ไขความทุกข์ด้วยการบวชชีเป็นการดี เป็นการประพฤติพรหมจรรย์และถือเป็นการปฏิบัติที่ถูก เราจะใช้ชีวิตในฐานะแห่งความเป็นนักบวชก็ต้องตัดสินใจเหมือนกัน แล้วเราก็พยายามทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ไม่ใช่ว่ามาบวชนั้นเพื่อพักร้อนหรือเพื่อสบายใจชั่วครู่ชั่วยามแล้วเราก็สึกไปผจญต่อเหตุการณ์ของโลกต่อไป คือมา

แล้วก็มาเพียงชั่วครู่ชั่วยามเท่านั้น ไม่ได้เอาจริงเอาจังกับสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ก็จะไม่เกิดประโยชน์แก่ชีวิต บวชนั้นดีหรอก แต่ว่าให้ตัดสินใจให้แน่นอนว่าบวชมาแล้วเราจะทำอะไร จะใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์ให้แก่สังคม แก่ศาสนา เราก็ต้องคิดและก็ต้องทำ ไม่ใช่มาบวชอยู่เฉย ๆ เหมือนคนไข้ที่นอนอยู่บนเตียง ไม่ได้ทำอะไร ไม่ใช่อย่างนั้น บวชแล้วต้องทำ ต้องศึกษา ต้องปฏิบัติ ใชชีวิตให้เป็นประโยชน์ก็จะทำให้ชีวิตนี้มีค่าขึ้น. ถ้าทำอย่างนี้และก็ทำได้ตลอดไปก็จะเป็นที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง ขอขอบใจที่รายการนี้ยังเป็น ประโยชน์ และ เป็นเพื่อน ใจของคุณ ได้อย่างดีที่สุดรายการหนึ่ง และก็หวังว่าคุณจะได้รับประโยชน์ในรายการนี้พอสมควร ขอให้คุณจงก้มหน้าก้มตาทำอาชีพของคุณให้สมบูรณ์ก็จะดีมากทีเดียว เพราะขณะนี้ก็ได้ที่พึ่งที่ดีแล้ว ก็พยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะดีได้ ความดีที่เราทำ โบราณท่านพูดว่าตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ ฉะนั้นถ้าหากว่าคุณอยู่กับผู้ที่อุปการะซึ่งก็มีอายุมากแล้ว อยู่เพียงคนเดียวก็ขอให้คุณทำหน้าที่เหมือนกับเป็นลูกด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวทีความดีที่ทำนี่แหละจะช่วยเหลือคุณได้ทุกอย่าง และจะทำให้คุณสบายในโอกาสต่อไป

ถาม

นมัสกาจท่านอาจารย์ กิตฺติวุฑฺโฒ ที่เคารพยิ่ง

ได้มีหญิงสาว ผู้หนึ่งขับรถ ส่วนตัวไปตาม ลำพังคนเดียว ครั้นแล้วก็เกิดอุบัติเหตุค่ะ รถของเธอชนกับรถบรรทุก เธอได้สิ้นชีวิตลงในทันทีทันใดนั้นพร้อมทั้งร่างกายที่ค่อนข้างจะยับเยิน ต่อมาเธอได้มาเข้าฝันบอกเพื่อนรัก คนหนึ่ง ของเธอ ซึ่งพัก อยู่บ้าน เดียวกัน ว่าแหวนเพชรซึ่งสวมอยู่ในนิ้วของเธอ และขณะเกิดอุบัติเหตุนั้นนิ้วของเธอขาด แหวนก็หลุดกระเด็นหายไป แต่มันไม่ได้หายไปไหน มันอยู่ใกล้ ๆ กับที่เกิดเหตุนั่นเอง แต่ไม่มีใครมองเห็นหรอก เพราะเธอเอาใบไม้ปิดเอาไว้ แล้วเธอก็บอกที่หมายให้เพื่อนของเธอ ซึ่งต่อมาเพื่อนคนนั้นก็ได้ไปหาและพบแหวนวงนั้นจริงตามที่ผู้ตายมาบอก ดิฉันจะเล่าเหตุการณ์ ประกอบอีก เล็กน้อยเพื่อตั้ง คำถามแก่ท่านอาจารย์ เธอคือผู้ที่สิ้นชีวิตไปนี้ยังได้ไปเยี่ยมเพื่อนของอีกหลายคนในลักษณะล้อเลียนหรือ กระเซ้าเย้าแหย่ทำนองนี้แหละค่ะ ซึ่งดิฉันจะขอถามเป็นข้อ ๆ ดังนี้นะคะ

ข้อ ๑. การที่คนตายไปแล้วกลับมาหาคนที่อยู่ จะมาด้วยอำนาจของอะไร และเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือแค่ไหน

ข้อ ๒. ในลักษณะ อาการ อย่างนี้ที่เขาเรียกกันว่าผีใช่หรือไม่ และความหมายของคำว่าผีนั้นรายละเอียดมีอย่างไร ขอท่านอาจารย์กรุณาอธิบายอย่างกว้างขวางด้วย

ข้อ ๓. คนที่ตายไปแล้วกลับมาหาคนเป็น จะต้องเป็นผีเสมอไปหรือไม่ ถ้าไม่ใช่ผีอย่างเดียวแล้วจะมีอะไรอีกที่มาแสดงตัวล้อหลอกเพื่อนฝูงได้ และสิ่งนี้สมควรจะกลัวหรือไม่

ข้อ ๔. คนที่ตายไปแล้วกลับมาหาคนเป็น จะมาได้ทุกคนหรือเปล่า และจะมีอิทธิพลเหนือมนุษย์เป็น ๆ แค่ไหน คือเพียงมาเยี่ยมเยียนหรือว่ามีอำนาจทำให้คนเป็น ๆ ตายไปอยู่กับเขาได้ และจะเป็นไปได้หรือว่าตายแล้วเขาจะได้อยู่เมืองผีด้วยกัน

ข้อ ๕. การทำ บุญใส่ บาตร แผ่ส่วน กุศลไปให้คนตายที่กลับมาหาคนเป็นได้และขอร้องให้เขาเลิกมาเยี่ยม จะเป็นผลดีหรือไม่ และการเป็นผีนี้จะมีความสุขหรือทุกข์อย่างไร ปัญหาของดิฉันมากมายหลายข้อด้วยกัน ถ้าท่าน

อาจารย์เห็นว่าจะมากไป จะตัดออกเสียบ้างก็ได้นะคะ แต่ก็นับว่าเป็นปัญหาที่น่ากลุ้มไม่น้อย เพราะดิฉันได้พบเห็นคนกลัวผีมีมากจริง ๆ บางคนไม่เคยถูกหลอกเลย แต่ก็กลัวเสียจริง ๆ แต่สำหรับดิฉันไม่ค่อยจะกลัวมากนัก แต่ถ้าไม่พบได้ก็จะดี เพราะ เมื่อ พบเข้า ก็อาจ จะมีอาการมากกว่า คน ที่เขา กลัวจริง ๆ ก็เป็นได้

สุดท้ายนี้ขอเอาใจช่วยใน กิจการงาน เผยแพร่พระ-ศาสนาด้านต่าง ๆ ของท่านอาจารย์ขอจงสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนะคะ

ด้วยความเคารพยิ่ง

สมใจ เมืองนนท์"

ตอบ

ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องผี ๆ สาง ๆ อันเป็นปัญหาที่ไม่มีวันจบสิ้นลงได้ และก็สงสัยกันอยู่เสมอ ๆ ปัญหาเช่นนี้ได้รับบ่อย ๆ โดยเฉพาะปรากฏการณ์เกี่ยวกับเรื่องของคนที่ตายไปแล้วซึ่งมักจะมีปรากฏอยู่บ่อย ๆ คือตามหลักของพระพุทธศาสนานั้น ธรรมดาคนที่ตายไปแล้วก็ย่อมจะต้อง

ไปเกิดทันทีตามคติของกรรม เรียกว่าจุติปฏิสนธิ จุตินี้แปลว่าเคลื่อนย้าย ซึ่งเราสมมติกันว่าตาย เพราะว่าอาการที่เคลื่อนย้ายจากภพหนึ่งไปสู่อีกภพหนึ่งนั้น ถือเป็นการจากโลกนี้ไปสู่โลกหน้า ตามหลักของพระพุทธศาสนาถือว่าบุคคลเมื่อจุติคือตายต้องไปเกิดทันที ระหว่างจุติกับปฏิสนธินั้นย่อมจะติดต่อกัน แต่ว่าเมื่อคนไปเกิดแล้วอะไรเล่าที่มาปรากฏให้เห็นบ่อย ๆ บางท่านก็บอกว่าเป็นนิมิต เป็นรูปร่างมาเยี่ยมถึงที่บ้าน บางทีคนที่ตายไปแล้วมาปรากฏกายให้เห็นเหมือนกับยังไม่ตายอะไรทำนองนี้ ซึ่งเรื่องนี้แม้แต่คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาก็มีแสดงเอาไว้ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ตายไปแล้วนั้นไปเกิดในภพใหม่แล้ว ไม่ใช่เป็นผีหรือไม่ใช่เป็น พวก สัมพเวสี ที่เราเข้าใจ กันว่าหมาย ถึงพวก ผีที่กำลังล่องลอยไปหาที่เกิด ถ้าตราบใดยังหาที่เกิดไม่ได้ก็คงปรากฏกายหลอกหลอนอยู่ จึงชวนให้เข้าใจไปว่าคนที่ตายไปแล้วที่ยังมีรูปมาปรากฏหรือยังหลอกหลอนอยู่นั้น คงจะประสบต่อความทุกข์ความลำบากมาก เลยทำให้คนที่ยังไม่ตายเกิดความห่วงใยขึ้น ทำบุญอุทิศไปให้อย่างนี้ซึ่งความจริงแล้วเขาตายไปแล้วและเมื่อตายไปแล้ว ถ้าหาก

ว่าเกิดในภพ ภูมิที่ดี เช่น เกิด มา เป็น เทวดาก็ สามารถ ที่จะ ปรากฏกายให้เห็นได้ เพราะว่าเทวดานั้นสามารถจะเนรมิต รูปร่างให้เป็นอะไรก็ได้ ด้วยอำนาจแห่งบุญฤทธิ ฉะนั้น ถ้าหากว่าเพื่อนของคุณมาปรากฏในลักษณะดังกล่าวก็แสดง ว่าเขาไปเกิดดีแล้ว และที่มานั้นก็มาด้วยอำนาจแห่งบุญ-ฤทธิที่เขาเหล่านี้ได้ไปเกิดและก็มาปรากฏกายให้คุณเห็น นี่ เป็น ปัญหา ข้อที่ ๑ ซึ่งอัน นี้อาจ จะเป็น ไปได้จริง และก็อีก ประการหนึ่งบางครั้งก็อาจจะเป็นด้วยอุปาทาน อุปาทาน ของเราเองคือ อารมณ์ที่เรา เคย หน่วง เหนี่ยว มา อย่างแรง กล้าและความรู้สึกนึกคิดในบุคคลที่ตายไปแล้ว เมื่อปรากฏ เกิดขึ้นบ่อย ๆ อยากจะมาให้เห็นบ้าง ทำไมถึงได้ไม่มีผีนั้น อะไรทำนองนี้ ซึ่งบางครั้งก็ทำให้เรานี้สร้างรูปขึ้นแล้วก็ หลอกตัวเราเองก็มีอยู่ เหมือนคนสร้างรูปร่างของผีในที่ มืดและก็เกิดความกลัวขึ้นเอง ซึ่งความกลัวในลักษณะนี้ เราสร้างขึ้นมาให้กลัวขึ้นเอง ความจริงผีก็ไม่ได้มาหลอก หลอนหรอก แต่ว่าเราไปสร้างภาพเหล่านี้ให้ปรากฏให้ เห็นเป็นน่ากลัว ซึ่งเป็นเรื่องของโมหะที่เกิดขึ้นภายในจิต ของเรา บางครั้งเราก็สร้างความน่ากลัวให้เกิดขึ้นในตัวเรา

หรือสร้างความหวาดระแวงให้เกิดขึ้นในตัวเราก็มีอยู่ อันนี้เป็นเรื่องสภาวะของจิตใจ ส่วนเรื่องผีนั้นตามหลักของคนไทย เราหมายถึงธรรมชาติที่มาหลอกหลอน แต่สิ่งที่มาหลอกหลอนคือเพื่อนของคุณที่มาปรากฏ มาบอกเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ไม่เรียกว่าเป็นผี เพราะว่าเขาไม่ได้มาหลอกอะไรนี่ ผีหมายถึงว่ามาหลอกให้เกิดความกลัวขึ้นแล้วทำให้เรานี้เกิดความตกอกตกใจ นี่เราเรียกกันว่าผี เพราะว่ามาหลอกหลอนให้เราต้องตกอกตกใจไปเช่นนั้น

ปัญหาข้อที่ ๓ ที่ว่าคน ที่ตายไป แล้วจะ กลับ มาหาคนเป็นจะต้องเป็นผีเสมอไปหรือไม่ข้อนี้ไม่จำเป็น เพราะได้กล่าวแล้วว่า เราจะเป็น เทวดา มาปรากฏ รูปร่างให้เห็นก็ได้ เพราะว่าสิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับจิตใจที่มีความ สัมพันธ์ กัน อยู่โ ดยเ ฉพาะ แล้ว ก็มา ปรากฏ กายให้เห็น สำหรับคนที่ตายไปแล้วจะมาปรากฏกายให้เราเห็นได้อย่างไร ข้อนี้เป็นด้วยอำนาจแห่งบุญฤทธิ์ของแต่ละบุคคล เพราะบางคนตายไปแล้วก็หายเงียบไปเลย ไม่มาปรากฏรูปร่างให้เห็นอยู่ก็มีมากทีเดียว จะมีก็ส่วนน้อย

ที่สุด ฉะนั้นในปัญหาข้อที่ ๔ ที่คุณถามมาว่าคนที่ตายไปแล้ว จะ กลับ มา หา คน เป็น และ จะได้มา ทุก คนหรือ เปล่า และจะมีอิทธิพลเหนือมนุษย์เป็น ๆ แค่ไหน แต่เพียงมาเยี่ยม เยียน หรือ ว่ามี อำนาจ ทำให้ คนเป็น ๆ ตายไปอยู่กับเขาได้ และจะเป็นไปได้หรือไม่ว่าตายแล้วเขาจะได้ไปอยู่เมืองผีด้วยกัน เรื่องนี้เป็นเรื่องนิยายมากกว่า คือที่ว่าเมื่อตายไปแล้วจะได้ไปอยู่ด้วยกัน เป็นเรื่องของนิยาย แม้แต่คนที่กอดคอกันตายเช่นหนุ่มสาวรักกัน เกิดความผิดหวังอย่างหนัก หาทางออกว่าเราตายด้วยกัน เพื่อไปอยู่กันโลกหน้าเถิดโลกมนุษย์นี้ถึงเราจะอยู่ไป เราก็ไม่ได้อยู่ด้วยกัน ก็เลยตัดสินใจทำลายชีวิตของตนเองพร้อมกันทั้งสองคน คนทั้งสองคนนี้ถ้าพูดตามคติของกรรมก็ไม่ใช่ว่าเขาจะได้พบกันในโลกหน้า ทั้งนี้เพราะเหตุว่าคนจะไปเกิดในภพใดภูมิใดแล้วแต่กรรมของตน ฝ่ายชายอาจจะทำบาปมาก ฝ่ายหญิงอาจจะทำบุญมาก แล้วบุญกับบาปทั้งสองอย่างนี้แหละที่ทำให้คติของคน ทั้งสอง ต้องแตกต่างจากกัน ไม่สามารถที่จะพบปะกันได้ คนที่ทำความดีเขาก็ไปเกิดบนสวรรค์ คนที่ทำความชั่วเขาก็ไปเกิดในนรก

เพราะฉะนั้นที่จะอธิษฐานพบกันในชาติหน้าและตายพร้อมกันเห็นถ้าจะหมดหวัง ส่วนคนที่ตายไปแล้วจะมาปรากฏได้ หรือไม่ได้นี้ ก็แล้วแต่ บุคคลบางคน คือถ้าหากว่าไปเกิดเป็นเทวดาแล้วมาได้ ถ้าเกิดเป็นสัตว์นรกแล้วมาไม่ได้ เพราะตนเองจะต้องใช้กรรมในนรก ซึ่งเรื่องนี้ท่านผู้ฟังลองพิจารณาดูในโลกมนุษย์เรานี้ก็ได้ อย่างคนที่ถูกติดคุกติดตราง ถูกศาลพิพากษาตัดสินให้ขังตลอดชีวิต บุคคลเหล่านั้นจะออกจากคุกจากตรางได้อย่างไร ต้องใช้กรรมในคุกในตรางนั้นเอง ถ้าจะมาเรือนจำเขาก็ไม่ยอมให้มา ยมพบาลเขา ก็คงไม่ ยอมให้สัตว์ นรกมา เยี่ยมเยียนญาติเช่นเดียวกัน ถ้าตกนรกแล้วก็ต้องใช้กรรมในนรกนั้นต่อไป อันนี้มีอยู่แล้วในปายาสิราชันยสูตรซึ่งอาตมาได้เคยเขียนไว้ในหนังสือเรื่องตายแล้วไปไหน ได้อธิบายไว้โดยละเอียด

สำหรับปัญหาข้อที่ ๕ การทำบุญใส่บาตรแผ่ส่วนกุศลให้คนตายที่กลับมาหา คนเป็นได้และขอ ร้องให้เขาเลิกมาเยี่ยมเป็นผลหรือไม่ และการเป็นผีนี้จะมีความสุขหรือทุกข์อย่างไร คือเรื่องการทำบุญอุทิศให้แก่คนที่ตายไป

แล้วนั้นตาม คติธรรมทาง พุทธศาสนาเรานั้น ก็มุ่งที่จะอุป-การบุคคลผู้ที่ล่วงลับไปแล้วและก็ไปสู่ภพภูมิที่ไม่ค่อยสบายเท่าไรนัก เช่นไปเกิดเป็นเปรตอย่างนี้ ธรรมดาเกิดเป็นเปรตก็ต้องหิวโหย เพราะคนที่เกิดเป็นเปรตก็เกิดด้วยอำนาจแห่งโลภะเจตนา เมื่อมีความหิวโหยมากก็มีความทุกข์มาก ฉะนั้นการที่เราทำบุญไปแล้วเราแผ่ส่วนบุญไปให้ ถ้าผู้ตายเขาทราบเขาตั้งจิตอนุโมทนาก็สำเร็จเป็นส่วนบุญ ถ้าเขาไม่ตั้งจิตอนุโมทนาก็ไม่สำเร็จเป็นส่วนบุญ จะสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็อยู่ที่ว่าเขาจะอนุโมทนาหรือไม่ และก็ทราบหรือไม่ ถ้าทราบได้อนุโมทนาก็เป็นบุญ ถ้าทราบแล้วไม่อนุโมทนาก็ไม่เกิดบุญ บุญอันนั้นก็ไม่สำเร็จแก่คนที่ตายไป สำหรับคนที่ตายไปแล้วเราแผ่ส่วนกุศลไปให้ ถ้าเขาอนุโมทนาก็สำเร็จดังที่กล่าวมาแล้ว และเมื่อเขาสำเร็จแล้วเขาก็คงจะไปสู่คติที่ดีซึ่งก็คงจะไม่มาหลอกหลอน ที่เราเรียกว่าผี สำหรับผีที่มีความทุกข์นี้ก็คือผีประเภทที่เป็นเปรตและอสุรกายทั้งสองประเภทนี้ที่ปรากฏกายให้เห็น ถ้าผีอย่างนี้ละก็ไม่มีความสุข ส่วนคนที่เกิดเป็นเทวดานั้นเขามีความสุข แต่ว่าเขามาปรากฏกายให้เห็น เพื่อความคิดถึง

อย่างใดอย่างหนึ่งก็อาจจะเป็นได้ เพราะว่าความผูกพันในทางจิตใจนั้นถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอยู่ อาจจะปรากฏให้เห็น อันนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาวะธรรมซึ่งก็ไม่มีวันยุติลงได้หรอก เดี๋ยวคนที่ไม่เคยถูกผีหลอก ไม่เคยเห็นผีเดี๋ยวจะว่าเรื่องผีเป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระ ซึ่งถ้าหากว่าเหตุการณ์ของสัตว์ที่ไปเกิดแล้วอีกภูมิหนึ่ง ถ้ามาในลักษณะน่าเกลียดน่ากลัวก็แสดงว่าเป็นเปรตกับอสุรกาย ถ้าหากว่ามาในลักษณะที่ดีก็ถือว่าเป็นเทวดา และถ้าหากว่าเป็นคนที่น่าเกลียดน่ากลัว แล้วก็แสดง ว่าเขานี้ประสบ ต่อความทุกข์มาก ถ้ามาอย่างดีก็แสดงว่าเขามีความสุข แต่คุณแผ่ส่วนบุญกุศลไปให้เขาก็ได้รับเหมือนกัน เมื่อเขาตั้งจิตอนุโมทนาคิดว่าคุณสมใจ เมืองนนท์ คงจะเข้าใจตามนี้

ถาม

กราบนมัสการท่านอาจารย์ ที่เคารพยิ่ง

ดิฉันขอกราบ เรียนถามปัญหาใน รายการนาฬิทองนี้สักสองสามข้อนะคะ

๑. การนำพระเครื่องเข้าห้องน้ำจะเป็นบาปไหมคะ ดิฉันหมายถึงพระที่ห้อยติดกับคออยู่เสมอ ๆ ถ้าบาปจะบาปมากสักแค่ไหนคะ

๒. อีกข้อหนึ่งคือการกรวดน้ำแบบเอาน้ำใส่แก้วมานั่งกรวด แล้วนำไปเททิ้งกลางแจ้งกับอีกอย่างหนึ่ง หลังจากสวดมนต์กราบพระเสร็จแล้วกรวดด้วยปากเปล่า ไม่ได้ใช้น้ำ จะแตกต่างกันไหมคะ แต่เจตนานั้นก็ตั้งมั่นที่จะอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ดิฉันอยากจะทราบว่าผู้ตายจะได้รับผลบุญหรือเปล่า และ

๓. ดิฉันเห็นเศษผ้าสีเหลืองหรือเศษผ้าจีวรเก่า ๆ นั่นแหละค่ะตกเกลื่อนอยู่ในวัด หรือบางทีพระท่านก็นำมาเป็นผ้าเช็ดเท้า ดิฉันมีความรู้สึกเหมือนว่ายังเป็นจีวรของสงฆ์อยู่ แม้ว่าจะตกอยู่ในสภาพอย่างไรก็ตามเถิดค่ะ ดิฉันไม่กล้าจะเหยียบหรือถูกต้อง แต่บางคนเขาเห็นเป็นผ้าวางไว้สำหรับเช็ดเท้าและก็เช็ดเลย อย่างนี้จะบาปไหมคะ พระอาจารย์ช่วยกรุณาแก้ข้อสงสัยให้ดิฉันด้วยนะคะ ขอกราบขอบพระเดชพระคุณมาพร้อมด้วยจดหมายนี้อย่างสูง

สุดท้ายนี้ ขอ อวยพรให้ สำนักงาน มูล นิธิ อภิธรรม มหาธาตุพร้อมด้วยพระ อาจารย์ทุกองค์จง ประสบ ความสุข ความสำเร็จทุกประการค่ะ

ด้วยความเคารพยิ่ง

ศรีเพ็ญ พิณดี

ตอบ

สำหรับปัญหาข้อที่ ๑ เกี่ยวกับเรื่องการนำพระเครื่องเข้าห้องน้ำจะเป็นบาปหรือไม่ สำหรับเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ขึ้นกับเจตนา คือพระเครื่องนั้นเสมือนหนึ่งกับเป็นรูปขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเอามาห้อยคอกันในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกก็ เพราะถือว่า พระเครื่องนั้นเป็นปูชนียวัตถุที่ควรแก่การเคารพบูชา ตามธรรมดาเมื่อเรานำพระเครื่องติดตัวแล้วตัวเราจะไปไหน พระเครื่องก็ย่อมจะไปด้วย การเข้าห้องน้ำนั้นจึงไม่ถือว่าเป็นบาปแต่อย่างใด แต่ถ้าหากว่าเราห้อยพระเครื่องไปทำบาปนั่นแหละจึงจะเป็นบาป เช่นอย่างคนที่ห้อยพระมาก ๆ และ

ก็ไปปล้นสะดมเขาบ้าง หรือไปประกอบกรรมทำชั่วอย่างใดอย่างหนึ่ง การกระทำเช่นนั้นจึงจะถือว่าเป็นบาป ที่เป็นบาปนี้เพราะว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น พระองค์สอนให้เราได้ละเว้นจากการทำบาป ประพฤติความดี พระพุทธองค์เป็นผู้ที่บริสุทธิ์ มีพระทัยห่างไกลจากกิเลสอันเป็นข้าศึก ฉะนั้นการที่เรานำเอาพระเครื่องหรือพระพุทธรูปติดตัวออกไปประกอบกรรมทำชั่วอย่างใดอย่างหนึ่งจึงถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นบาป นอกจากจะบาปแล้วเรายังนำเอา พระพุทธรูป องค์ เล็ก ๆ ไปเกลือก กลั้ว กับ การกระทำบาปอีก จึงเท่ากับเป็นการกระทำบาปที่มากขึ้นไป จึงเป็นสิ่งที่ไม่สมควร แต่ถ้าเรานำเอาไปในด้านอื่น ๆ เช่นเข้าห้องน้ำก็ติดตัวไปด้วยอย่างนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการกระทำบาปและถือว่าไม่เป็นบาป เพราะว่าเราไม่ได้ ไปลบหลู่ดูหมิ่นเรายังมีความเคารพนับถือ มีความคารวะอยู่ตลอดเวลา

สำหรับปัญหาข้อที่ ๒ เกี่ยวกับเรื่องการกรวดน้ำซึ่งเคยอธิบายมาบ่อย ๆ ว่าการกรวดน้ำนี้เรามุ่งหวังที่จะแผ่ส่วนกุศลที่เราได้บำเพ็ญใน ชาตินี้ ไป ให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อเราทำบุญกุศลครั้งใดเราก็ตั้งใจ อธิษฐานส่วน

กุศลที่เราบำเพ็ญนี้ไปให้ ทีนี้การที่เราจะตั้งจิตให้มีสมาธิแน่วแน่ในการแผ่ส่วนกุศล เราก็ต้องอาศัยน้ำมาเป็นอารมณ์ เมื่ออาศัยน้ำมาเป็นอารมณ์แล้วเราก็แผ่ส่วนกุศลนี้ออกไปให้แก่สรรพสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยาก ได้รับส่วนกุศลที่เราได้บำเพ็ญไว้ในครั้งนี้ด้วย อย่างนี้จึงถือว่าเป็นการกรวดน้ำ ทีนี้บางครั้งในการที่เราไม่สะดวกในการที่จะ เอาน้ำมา กรวด หรือ เอา มาเป็น อารมณ์ให้แก่ จิตใจ เมื่อเรามาประสพต่อปัญหาเช่นนี้เราก็ใช้ใจก็ได้ใช้ปากเปล่าก็ได้ โดยตั้งจิตอุทิศส่วน กุศลที่ เราทำให้แก่ ผู้นั้นผู้นี้ ที่เขา ล่วงลับไปแล้วส่วนการจะได้ผลบุญหรือไม่เป็นเรื่องแล้วแต่เหตุ เหตุในที่นี้คือเรา แผ่ส่วน กุศลไปด้วย และผู้ที่ ล่วงลับไป แล้วได้เกิดเป็น ปรทัตตุป ชีวิกเปรต ด้วย แล้วเขา ตั้งจิต อนุโมทนาเมื่อเราได้แผ่ส่วนกุศลไปให้เขาด้วย บุญกุศลเหล่านี้ก็สำเร็จแก่ผู้ที่ล่วงลับไปได้ แต่ถ้าผู้นั้นไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานหรือ เกิดเป็น มนุษย์เป็น เทวดา เขาไม่ทราบ จากการ ที่เรากรวดน้ำไปให้ก็ ไม่สำเร็จเป็นบุญเป็นกุศล แต่บุญกุศลนั้นก็คงสำเร็จเป็นของเราผู้ที่กระทำทุกประการ

สำหรับปัญหาข้อที่ ๓ เกี่ยวกับเรื่องเศษผ้าสีเหลือง คือเศษจีวรเก่าๆ นั้นเองที่ตกอยู่เกลื่อนวัด บางทีพระท่านก็นำเอามาเป็นผ้าเช็ดเท้าซึ่งใน ฐานะที่เป็น อุบาสกอุบาสิกาก็มีความรู้สึกว่าเหมือนกับเป็นจีวรของสงฆ์ ไม่กล้าเหยียบกล้าข้าม อันนั้นนับว่าเป็นการดีมากทีเดียว แต่ที่พระสงฆ์ท่านนำเอาจีวรสะบงที่มีสีเหลืองมาเป็น ผ้าเช็ดเท้านั้นก็เพื่อเป็นการประหยัด ในสมัยพุทธกาลท่านคงจะทราบว่าพระ-อานนท์ท่านได้ปฏิบัติอย่างไร ผ้าจีวรท่านใช้ให้เป็นประ-โยชน์หมด จนกระทั่งผุพังไปก็ยังเอาไปคลุกกับดินเหนียวฉาบทาบ้าน เป็นการใช้วัตถุสิ่งของให้เป็นประโยชน์ ไม่ให้เสียหายไปทางใดทางหนึ่ง ซึ่งอันนี้เป็นที่ยกย่องของพระบรมศาสดาของเรามาก เพราะว่าเป็นการประหยัด

ฉะนั้นเมื่อผ้า จีวรขาดแล้วบางที พระสงฆ์ท่านก็ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป เอาไปเป็นผ้าเช็ดพื้นเสียบ้าง เอาไปเป็นผ้าเช็ดเท้าเสียบ้าง อะไรทำนองนี้ซึ่งบางรูปก็ไม่ใช้แต่บางรูปก็ไม่ถือ บางรูปถือก็ไม่ยอมใช้ เมื่อเก่าแล้วก็ไปเผาไฟทิ้งหรือไปทิ้งในสถานที่หนึ่งที่เหมาะสม จะมาทำอย่างนี้ถือว่าเป็นการลบหลู่ ความจริงการลบหลู่ดูหมิ่น

ศาสนานั้นอยู่ที่เจตนาที่เราจะลบหลู่โดยเฉพาะ จึงถือว่าเป็นบาป แต่บางครั้งเราอาจจะล่วงเกินโดยที่เราไม่มีเจตนาเช่นอย่างจีวร พระที่ท่านทิ้งไว้กลางถนนเวลากลางคืนเรามองไม่เห็นเราอาจจะไปเหยียบไปย่ำก็ได้ เพราะเรามองไม่เห็น ฉะนั้นเรื่องนี้จึงถือว่าไม่เป็นบาป บาปอยู่ที่เจตนาว่าตั้งใจที่จะทำเช่นนั้นหรือเปล่าถ้าตั้งใจทำ การกระทำเช่นนั้นแหละเราเรียกกันว่าเป็นบาป ถ้าไม่ตั้งใจทำก็ไม่ถือว่าเป็นบาป ฉะนั้นที่พระท่านเอาจีวรมาใช้พระท่านเช็ดก็ไม่เป็นไร เพราะว่าท่านได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เราถวายจีวรท่านไปท่านก็ใช้ให้เป็นประโยชน์จนถึงที่สุดอย่างนี้โดยที่ไม่มีเจตนาที่จะลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาแต่อย่างใด อย่างนี้ก็ไม่เป็นผลเสียหายอย่างใด อาตมาขอขอบใจคุณศรีเพ็ญ พิณดี ได้ให้ศีลให้พรมาพร้อมด้วยคณะอาจารย์และเจ้าหน้าที่ ของมูลนิธิ อภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย ขอส่วนกุศลเจตนาที่ท่านส่งพรมานี้จงเป็นผลสะท้อนให้คุณศรีเพ็ญ พิณดี ประสบต่อความผาสุกในด้านจิตใจเช่นเดียวกัน

ถาม

" นมัสการท่านอาจารย์ กิตฺติ วุฑฺโฒ ภิกฺขุ

ดิฉันมีปัญหาอยากจะเรียนถามท่านอาจารย์ค่ะ คือว่าดิฉัน ปฏิบัติตาม คำสอน ขององค์ สมเด็จ พระ สัมมาสัม-พุทธเจ้าโดยถือศีล ๘ และไปทำบุญที่วัดเสมอ ๆ แต่บางครั้งก็ต้องหยุดบ้าง เพราะขาดปัจจัย เนื่องจากเป็นคนจน ทำบุญมาคราวใดก็รู้สึกว่าชื่นใจคราวนั้น ดิฉันได้ประพฤติปฏิบัติธรรมมาตั้งแต่จำ ความได้จน กระทั่งบัดนี้อายุ ๒๕ ปีแล้ว และเชื่อว่าโลกหน้ามีจริง เล่าให้พ่อแม่พี่น้องฟังเขาก็หาว่าดิฉันเป็นบ้า ดิฉันก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าทำไมเขาจึงหาว่าดิฉันเป็นบ้าไปได้ ทั้ง ๆ ที่ดิฉันก็แนะนำให้เขาเชื่อเรื่องกฎของกรรมที่รู้ว่าทำดีแล้วจะได้ดี ทำชั่วแล้วก็จะต้องได้ชั่ว คือความลำบากใจ ความทุกข์ร้อนต่าง ๆ เขากลับพูดว่าบาปบุญไม่มีในโลก คนตายไปแล้วก็ไม่ต้องมาเกิดอีก ดังนั้นการที่ดิฉันเข้าใจดังนี้จะเป็นการถูกหรือผิดคะ เช่นความโลภในเงินทอง ดิฉันเห็นว่าตายไปแล้ว

ก็เอาไปไม่ได้ มีแต่ความดีความชั่วเท่านั้นที่จะติดตัวไป ดิฉันจึงไม่โลภ ความโกรธถ้าเรายังเกลียดยังโกรธอยู่ ชาติหน้าเราอาจจะต้องไปพบกับ คนที่เรารู้สึก อย่างนั้นอีกก็ได้ ถ้าไม่พยายามตัดโกรธเสียให้ได้ ความหลงคือคนที่คิดว่าการแต่งงานนั้นมีความสุขซึ่งไม่มีความ จริงเลย ไหนจะมีบุตร ไหนจะเจ็บไข้ได้ป่วยหรือบางคนโตขึ้นกลับทำร้ายพ่อแม่เสียอีก บางคนก็ก่อเรื่องร้อนใจต้องไปถึงโรงพัก การที่ดิฉันพยายามตัดความโลภความโกรธ ความหลงดังเล่าให้ท่าน อาจารย์ ฟังมานี้ เป็นการ กระทำที่ถูก หรือผิดค่ะ เพราะ พ่อแม่ พี่ น้องเขา หาว่า ดิฉัน เป็นบ้า ด้วย กัน ทั้งนั้น ท่านอาจารย์คิดว่าดิฉันเป็นอย่างไรคะ ดิฉันคิดว่าถ้าเราตัดโลภ โกรธ หลง ได้อย่างเด็ดขาดคงจะมีความสุขที่สุดในโลก

สุดท้ายนี้ขอให้ท่านอาจารย์และผู้ร่วมงานจงประสบความสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ด้วยความเคารพ

สังเวียน รุ่งเรือง

ตอบ

เรื่องเกี่ยวกับใครจะดีใครจะบ้านั้นเป็น เรื่องที่ค่อนข้างจะวินิจฉัยได้ยากอยู่ อาตมาได้ทราบจดหมายของคุณสังเวียน รุ่งเรืองแล้วก็นึกขำในใจ เพราะประสพการณ์ที่เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ใครจะบ้าหรือใครจะดีก็ขอให้เราไปปากคลองสานกันสักครั้งหนึ่ง เดินเข้าไปในโรงพยาบาลโรคจิตที่ปากคลองสาน เราจะตัดสินไม่ถูกเหมือนกันว่าใครบ้ากันแน่ เพราะว่าคนในโรงพยาบาลเขาว่าพวกเราบ้าทั้งนั้น แกเองเป็นคนดีทั้งนั้น แต่เราเองเป็นคนบ้ากัน บรรดาพวกเขาทั้งหลายที่อยู่ร่วมกันถือว่าเป็นคนดี แต่บรรดาพวกเราก็มองเขาว่าเป็นคนบ้า แต่ผลสุดท้ายก็ไม่ทราบว่าใครดีใครบ้า ในทางพระพุทธศาสนานั้นมีหลักตัดสินอยู่ พระพุทธองค์ตัดสินว่าความเป็นอยู่ของปุถุชนเหมือนคนบ้า หมายความว่าถ้าเรายังเป็นปุถุชนซึ่งยังมีอาสวะกิเลสอยู่ บางครั้งอาการที่ปรากฏออกมาก็เหมือนกับคนบ้า เช่นบางครั้งเราก็หัวเราะ บางครั้งเราก็ร้องไห้

บางครั้งเราก็เฉย ๆ จิตก็ไม่อยู่กับเนื้อกับตัว ทั้งยังขาดสติสัมปชัญญะไปเป็นเครื่องกำกับเสียอีก หรือบางคนก็หลงในลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ในรูป เสียง กลิ่นรส สัมผัส ซึ่งการกระทำทั้งหลายเหล่านี้ปรากฏเกิดขึ้น อย่างนี้ย่อมเป็นเครื่องบ่งชัดดีว่าการ กระทำเช่นใด เป็นบ้า และ การกระทำเช่นใดที่ไม่เป็นบ้า นี่พูดในแง่ของจริยธรรม เราก็จะมองเห็นได้ ว่าบุคคล ที่มีจิตใจ สูงส่งเพียงพอย่อม จะพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริงได้ แต่ถ้าจิตใจไม่สูงเพียงพอแล้วก็ไม่มีทางที่จะเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความเป็นจริง เรื่องคนบ้าหรือคนไม่บ้าจึงอยู่ที่การแสดงออก ความเป็นอยู่ของปุถุชนจึงเท่ากับว่าเหมือน ความเป็น อยู่ของคนบ้าเป็นอาการอย่างนี้ ที่เรียกกันว่าบ้ากิเลสบ้าง บ้ากามบ้าง บ้าลาภบ้ายศบ้าทรัพย์สมบัติต่าง ๆ บ้าง ซึ่งเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องของคนบ้าทั้งสิ้นที่แสดงออกมา สรุปรวมความว่าปุถุชนทุกคนย่อมจะเป็นคนบ้าทั้งหมด เพราะว่ายังเป็นผู้ที่มีกิเลส ยังเป็นคนหลงได้ง่าย นี่ความหมายของคำว่าบ้าและไม่บ้า

การที่เรา แนะนำให้ อื่นผู้ประกอบการ บุญการกุศล หรือว่ากระทำสิ่งใดสิ่ง หนึ่งให้เป็นสาระ แก่นสารนั้นใน ทาง พระพุทธศาสนาก็ถือว่าเป็นการกระทำที่ดีที่ถูกที่ควร ทั้งนี้ เพราะเหตุว่าบุคคล ที่ประกอบ กรรมดีด้วย วิธีการใดวิธีการ หนึ่งก็ตาม เป็นการนำมาซึ่งความผาสุกของสังคมมนุษย์ ไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนท่าน การกระทำเช่นนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราก็ตรัสสรรเสริญอยู่แล้ว ฉะนั้น บุคคลที่เชื่อกฎของกรรมเราจึงเป็นคนที่ไม่บ้า แต่คนที่ ไม่เชื่อในกฎของกรรมเราจึงกล่าวว่าเป็นคนบ้า เพราะ เขาถูกโมหะคือความลุ่มหลงเข้าครอบงำเสียแล้ว ไม่เข้าใจ ในสภาวะธรรมทั้งหลายตามความเป็นจริง เป็นคนขาดเหตุ ขาดผล ขาดสติสัมปชัญญะเป็นเครื่องรักษาตนทีเดียว บุคคล ประเภท นี้ก็ สงเคราะห์ เข้าได้ ว่าเป็น อยู่ เหมือน กับ บุคคลผู้ที่เป็นบ้าคือมี ชีวิตอยู่อย่างบุคคล ที่เป็นบ้า มากกว่า ฉะนั้นเรื่องการที่ใครจะพูดว่า เราดีเราบ้าไม่ เป็นของสำคัญ ไม่ต้องเดือดร้อนใจหรอก เราต้องพิจารณาว่าเรานี้ได้ ประพฤติคุณงามความดีหรือเปล่า และความดีที่เราได้ ประพฤติปฏิบัตินั้นจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลทั่ว ๆ ไปหรือ

ไม่ ใครเขาจะว่าเราอย่างไรก็ช่างเขา เพราะอันนั้นเป็นเรื่องปากของคนอื่นเราห้ามไม่ได้ ใครจะว่าเราบ้าก็เป็นเรื่องของเขา ใครจะว่าเราดีก็เป็นเรื่องของเขา นี่ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของคนอื่นทั้งหมดที่เราไม่ควร จะใส่ใจจนกระทั่งเกิดความเป็นทุกข์ขึ้นมา

ความโลภ ความโกรธ ความหลง เราถือว่าเป็นอกุศล ที่นำ ความทุกข์ ความเดือด ร้อนแก่ ชีวิตของเรามากมายด้วยกัน ความโลภ ความโกรธ ความหลง จึงเป็นสิ่งที่ควรละให้หมดไปตามลำดับ ถ้าเรายังละความโลภ ความโกรธ ความหลงไม่ได้ ก็ยังไม่มีอะไรเป็นหลักประกันได้ว่าเรานี้จะไม่ทำชั่วเรานี้จะไม่ทำบาป แต่ถ้าละได้แล้วทุกคนจะมีชีวิตอยู่อย่างบุคคลที่ประกอบกรรมดี อันนี้จำเป็นจะต้องอาศัยการศึกษาให้ เข้าใจในเรื่องของสภาวะธรรมตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สั่งสอนไว้ด้วย เป็นเรื่องที่เราจะต้องประพฤติปฏิบัติ เป็นเรื่องที่เราจะต้องวินิจฉัยด้วยเหตุผล คุณก็รู้ดีหมดทุกอย่าง แม้แต่งงานก็รู้ว่าเป็นทุกข์ เป็นทุกข์จากการที่จะต้องมีบุตร จะต้องคอยรักษาดูแลกัน ซึ่ง

อันนี้ถือว่าย่อมเกิดขึ้นด้วยอำนาจความโลภ ความโกรธ ความหลง เราจึงควรพยายามที่จะขจัดในปัจจุบันนี้ ก็จะเป็นบุญเป็นกุศลแก่เราผู้ที่กระทำเป็นอย่างยิ่งทีเดียว ถ้าหากว่าจะตัดได้โดยเด็ดขาดคือทำลายความโลภ ความโกรธ ความหลงโดยเด็ดขาดได้แล้วก็ควรที่จะกระทำ เพราะว่าการกระทำอะไรทุกสิ่งทุกอย่างเป็นความดีแล้วเราก็ต้องกระทำทั้งนั้น เราอย่าไปรังเกียจบุญรังเกียจกุศลต้องทำบุญทำกุศลอยู่เสมอ

พิมพ์ที่ ร.พ. อักษรสัมพันธ์ 117-119/2 ถนนเฟื่องนคร พระนคร
โทร. 29732 นายประยูร พิศนาคะ ผู้พิมพ์โฆษณา พ.ศ. 2513

